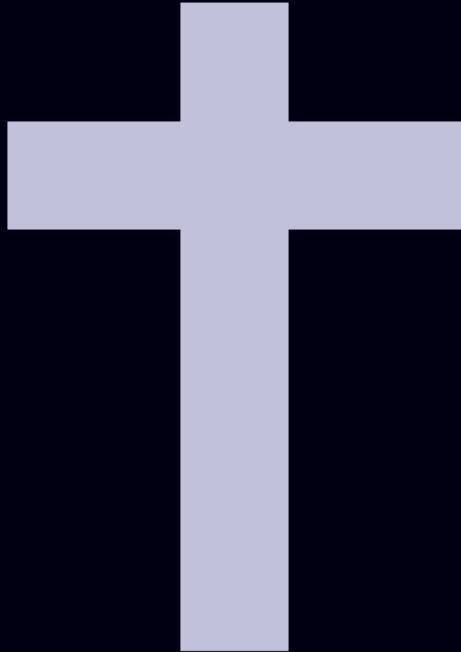

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the
Romanian language

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the Romanian language

copyright © 2018 Pioneers

Language: Bayash (Romanian)

Dialect: Bayash

Translation by: Pioneers

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Sep 2021 from source files dated 27 Sep 2021

4f9f9ae0-0ef8-56e8-b029-fd38a1a2bfd8

Contents

Luka 1

Evandjelje dă pă Luka

Asta Evandjelje u skris unu om Luka kari are doktor misionar kari u putovulit ku apostol Pavle (vejs Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11) kari nu are židov. Asta kenvijă opisilešči kum su avut Isus, kustu aluj, ănvăcăla, čudesur, morče pă krušji, uskrnuće dăm morc, unesenje ăm nor. Una dăm mari temă dăm asta Evandjelje aj kă Isus ispunulešči obečanje kari Dimizov u dat alu Izrael ăm Stari zavjet šă kă radosna vijest nuj numa dă židovur mar šă dă židovur kari nus. Ăm asta Evandjelje Isus spunje dă mulči temur molitvur, Duh Svănt, fălušăjă, zahvalnost šă banj. Asta kenvijă arată kum Isus u izliječilit šă u jărtăt alu mulc ominj, alu ominj kari as re tari bičež ili opsjednuti ku demonur, sărašj, grešnici, mulči mujer. Luka asta u skris, 65. aj dă pă Krist.

Luka skrijă karči păntru Teofil dă kustu alu Isus

¹ Ka kum šcijec mulc su apukat să skrijă dogadajur šje Dimizov u obečalit a su dogodulit ăntri noj.

² Orikic as re svedoci dăm kap dă šje ur skris šje ur văzut šă šje svite Isus, jej ăs slugurlje alu vorba.*

³ Aša šă ju mam ăngăndit dăm elši pă rănd să skruv kutotu păntru činji, glavni Teofile. ⁴ Aša să fij siguran šă să poc arăta šă să spuj dă ănkridală dă vorbilje dă šje u fost ănvăcat kă aj aje anume.

Ăndalu spunji alu Zaharija kum su ave Ivan Krstitelj

⁵ Ăm zăljljelje kănd kralj Herod vladale ăm Judeja, are unu popă šje să čima Zaharija dăm svečenički rodu alu Abiji,[†] šă mujere aluj isto are dăm pleme alu Aron. Je să čima Elizabeta.

⁶ Amăndoj ăs re ăm oči alu Dimizov făr dă duvină, pravedni kă jej cănje toči zapovjedurlje šă pravilurlje alu Domnu anostru. ⁷ Jej asre făr dă kupij, daje kă Elizabeta nu puće să ajvi kupij, šă amăndoj asre tari bătărnj.

⁸ Kănd una ză, Zaharija služule ka popa alu Dimizov ăm Hram, u vinjit vreme pă grupa aluj să služulaskă. ⁹ Dă pă običaju ăntri pop lu izabralit

ku kockă să mergă ăm svetište alu Domnu să prinusulaskă miomirosur.[‡] ¹⁰ Šă ăntreg narodu ašcripta afară ăm udvar šă să aruga ăm vreme dă mirosur.

¹¹ Atunšje ăndalu alu Domnu su năstămit ăm Hram alu Zahariji dădănenči pă desna parci[§] dă žrtvenik hundi are miomiris. ¹² Zaharija kănd u văzut pă ăndal tari su ănfrikušatăsă.

¹³ Daje ăndalu ju zăs: “Nuči sprije, Zaharija! Arugală ata u fost auzătă. Mujere ata Elizabeta u ave fišjor, šă tu vi da numi Ivan. ¹⁴ Vi ave fălušăje šă slavlje šă mulc sur ăm făluša la fătala aluj. ¹⁵ Kă jăl anume u fi mari ăm oči lu Domnu anostru. Vin šă tari butură no be. Mar ăm injima alu mumăsa jăl u fi umpljet ku Duhu Svănt. ¹⁶ Mulc fišjori kari ăs Izraelci sur ăntoršji dă rănd dă la jăl ăm napoj la Domnu Dimizovu alor. ¹⁷ Jăl u meržji ăm nenče alu Domnu ka vjesniku ăm duhu šă ăm pućere alu Ilija kari are dă kănva prorok să pomirilaskă pă kupiji ku tatusurlje, să ăntorkă pă eje kari ăs nevjerni să apušji mudrost dă la heje kari ăs pravednă, să pripremalaskă narod păntru Domnu.”

¹⁸ Ali u zăs Zaharija alu ăndalu Gabrijel kari stăće ăm nenče alu Dimizov: “Dă pă šje uj šči kă aje aj anume? Tu vejs kă mes aku om bătărn šă băšăca ame aj isto ăm aj.”

¹⁹ Ăndalu ju ăntors vorba: “Numilje amnjov aj Gabrijel šă ju mes ku Dimizov* să askultă šje mu spunji, aša mes mănat să svitesk ku činji šă săc aduk Hir fălos. ²⁰ Punji mă ureci, kănd mar nu maj ănkrizut dă vorbasta šje cam spusu, tu njimika nu vi puće sviti păn šje no su dogoduli asta šje cam spus. Vorbilje šje cam spus ur fi ăm pravă vremi.”

²¹ Lume ašcripta afară pă Zaharija, šă să čudule šje fašji atita dobă ăm svetište. ²² Kănd u vinjit afară nu puće să svitaskă. Jăl svite ăm znakovur šă nu puće să svitaskă njimika păn šje nu ju su ave kupilu. Šă atunšje ur prišjepi kă u avut vizijă ăm svetište.

²³ Kănd u završălit vreme dă služba aluj ăm Hram, Zaharija u fužjit akasă. ²⁴ Atunšje maj dă pă zăljljelje băšăca aluj u rămas gărjonă, šă nu jăšă afară šinšj lunj.[†] Elizabeta u zăs: ²⁵ “Domnu aj ala

* ^{1,2} jej ăs slugurlje alu vorba ili “služule alu Dimizov aša spunje alu ominj dă poruka aluj.” † ^{1,5} Abija are poglavar kari ave grupă dă pop a toc jej asre potomci alu Aron, kari are elši pop dă Izrael (vedi 2 Ljet 24). ‡ ^{1,9} Svečeniци trăbuje să acăci tamjan kari are dulšji măndru miros, dăde prinos alu Dimizov ăm tota điminjaca šă dă sara pă poseban oltar ăm nontru ăm Hram. § ^{1,11}

desna parci lok hundi ăndalu are pă lok dă čast * ^{1,19} ju mes ku Dimizov ăm original skrijă: “kari stă la Dimizov”. Asta aj zăs ka ukor alu Zaharija. Prusutnostu alu Gabriel, kari vinji direktno dă la Dimizov, ar trăbuji să fijă dovoljan dokaz alu Zahariji. † ^{1,24} Dă pă šinšj lunj, toc u vide kă aj gărjonă. Atunšje ominji nu su akăca dă Elizabeta kă inka aj nerotkinjă. ‡ ^{1,25} Asta aj daje kă sămce rušănji kă je nu ave kupij.

kari u fäkut asta aku: Dimizov su ujtat pä minji ku milä šä u lot ändärät rušanje däm oči alu ominj.”[†]

Andalu spunji alu Marija kum su ave Isus, Fišjoru alu Dimizov

²⁶ Šasä lunj dä känd Elizabeta are gārjonä, Dimizov u mänat pä andalu aluj päšci Gabrijel äm varuš äm Galileja kari sä čamä Nazaret. ²⁷ Jäl u vinjit la fatä äm pär kä su zaručulit ku Josip kari are potomku alu Kralju David. Je sä čima Marija. ²⁸ Gabrijel u vinjit šä u zäs: “Änfälušešci tu kari ješc izabralitä! Domnu äj ku činji! Blagoslovulitä ješc tu äntri mujer!”

²⁹ Marija are uznemirenä dä pozdravu aluj šä je u änjirkat sä sä ängändaskä šje značalešci.

³⁰ Andalu ju zäs alji: “Nuc fijä frikä, Marija! Tu aj aflat la Dimizov milä.[§] ³¹ Punji ureci, vi rämänje gārjonä, vi fäta fišjoru šä tu ji punji numi Isus! ³² Jäl u fi mari, šä u fi čimat Fišjoru lu Häl Maj Mari! Šä Domnu Dimizov ju da autoritet sä vladalaskä ka kralju ka kum äj predaku aluj David. ³³ Šä jäl u vladalit äm familija lu Jakov dä erikeš, šä kraljevstva aluj nu ave kraj!”

³⁴ Marija u äntribat atunšje pä andal: “Kum poči asta fi kä ju mes fatä äm pär!”

³⁵ Andalu ju äntors vorba: “Duhu Svänt u vinji pä činji, šä pučere dä Häl Maj Mari cu astupa ku umbrä. Däm ala ränd Kupilu Svänt šje u fi fätat dä la činji u fi čimat Fišjoru alu Dimizov. ³⁶ Punji ureci: Rođakinja asta Elizabeta äj bätärnä šä isto u ave fišjor, kä je nu puče sä ajvi majmult, ali aku äj mar äm šasä lunj dä känd äj gārjonä. ³⁷ Kä njimika nuj nemoguće alu Dimizov!”

³⁸ Atunšje u zäs Marija: “Da ju mä ligizesk ku asta sä fjuv ropkinja alu Domnu. Lasä fijä aša kum tu zäšj.” Atunšje andalu u fužjit dä la je.

Elizabeta u kunuskut pä kupilu alu Marija däm injimä kä jäl äj Mesija

³⁹ Dovä tri zälji dä pä aje Marija su gätat šä u mers pä kalji, je su ängribit äm unu sat äm Judeja pä dal. ⁴⁰ Akulo are kasa lu Zaharija. Je u tunat äm nontru šä su pozdravalit ku Elizabeta. ⁴¹ Kum u auzät Elizabeta pozdravu lu Marija u sämcät pä kupilu alji kum tari su miškat äm injimä, šä Elizabeta are pljinä ku Duhu Svänt. ⁴² Elizabeta tari u mužjit lu Marija: “Maj tari ješc blagoslovulitä tu äntri mujer, šä blagoslovulitä

äj kupilu atov! ⁴³ Adišje mes aša bitnä, kä tu mama lu Domnu amnjov vinji sä mä posjetilaskä? ⁴⁴ Kä däm momentu šje am auzät pozdravalala ata, kupilu amnjov tari su miškat dä fälušäjä äm injima ame! ⁴⁵ Blagoslovljenä daje kä tu aj änkruzut kä šje Domnu cu igirit sigurno u fi!”

Marija slavalešci pä Dimizov äm kancit

⁴⁶ Atunšje Marija u zäs:

“Duša ame äl slavalešci pä maj mari Domn, ⁴⁷ šä duhu amnjov sä änfälušešci äm Dimizov Spasitelju amnjov,

⁴⁸ daje kä jäl su ujtat ku milä pä minji pä poniznä ropkinja aluj, aku toči generacijurlje mur čimamä blagoslovljenä,

⁴⁹ daje kä svemogući Dimizov u fäkut mari djelur ku minji, šä numilje aluj äj svänt.

⁵⁰ Pälängä totä sämänca, Dimizov äj milos pälängä eje kari äl poštivalešci.

⁵¹ Ku mänä aluj jäl u fäkut pučernjišji lukrur. Jäl u arunkat afarä pä eje kari asre ponosnä äm sufljičilje alor šä pä eje kari asre umišljeni.

⁵² Pä heje bälour vladar lju värli dä pä prijestolje, a pä heje kari äs ponizni lju riđikatulji.

⁵³ U ränjit pä flämänž ku mänkari bunä, a pä gäzdašji lju mäna ku mänjilje golji.

⁵⁴ Jäl u ažutat pä Izrael sluga aluj su ängänditusä dä milä aluj,*

⁵⁵ ka kum u obečalit alu precu anoštri dä känva sä fijä pljinj dä milä pälängä Abraham šä pälängä potomku aluj dä erikeš.”

⁵⁶ Marija u rämäs ku Elizabeta tri lunj atunšje su äntorsäsä akasä.

Ivan Krstitelj su avutäsä

⁵⁷ Känd u vinjit vreme alu Elizabeti sä ajvi kupil, je u fätat fišjor. ⁵⁸ Šä känd ur auzät susjedi šä njamu kä Domnu are bun pälängä je, jej ur vinjit una la je šä sä äm fäluše ku je una.

⁵⁹ Kupilu träbuje sä fijä obrezalit pä optä (8) zuva, šä känd or vinjit una sä fakä asta, jej gände sä äj đe numi Zaharija dä pä tatusu. ⁶⁰ Mumäsa u odbijilit šä u zäs: “Nu, jäl su čima Ivan.”

⁶¹ Ali jej ur zäs: “Njime däm njamuc nu u fost čimat dä pä numiljala!” ⁶² Šä aša jej äntriba

[§] 1,30 Tu aj aflat la Dimizov milä Idiom “aflä milost” značalešci kä benji ješc apukat dä la šjinjiva: “Dimizov u odlučulit kä cu da mila” ili “Dimizov cu aräta bunjeme aluj.” * 1,54 Dimizov nu poči ämuja. Känd äš dušji äm firi, Dimizov sä ängädešci, aje značalešci kä Dimizov djeluvulešci dä pä obečanje šje u dat. Asta svitešci dä obečanje aluj: “u obečalit alu precu anoštri kä u fi milosrdan.” 1,55 Gal 3,16

ku znakur pã tatusu alu kupilula, kum su čima. ⁶³ Zaharija u šjirut pločicã dã skris šã u skris: “Ivan aj numilje aluj!” Toc asre amirac. ⁶⁴ Šã dãm ala šas Dimizov u dãsvãkut gura alu Zaharija šã poçi sã svitaskã. Šã jãl dãde slavã alu Dimizov!

⁶⁵ Atunšje frika u vinjit pã tot susjedu šã am totã parçe dã Judeja pãm đalur šã spunje šje su dogodulit. ⁶⁶ Toc kari ur auzãt dã aje cãnje am firi šã sã ãngãnde: “Šje u fi dãm ala kupil? Anume mãna alu Domnuluj† are ku kupilula Ivan.”

Zaharija prorokuvulešči šjinji aj Mesija šã Ivan

⁶⁷ Zaharija, tatusu alu Ivan are pljin dã Duhu Svãnt, atunšje prorokovale šã zãšje:

⁶⁸ “Slava alu Domnu Dimizov alu Izrael, Kã jãl u vinjit šã sã otkupilaskã pã narodu aluj!

⁶⁹ Jãl u rãđikat pãntru noj pã spasitelju silni!‡ Dãm potomstva lu sluga amnjov la kralj David.§

⁷⁰ Asta nju fost spus dãm gurãlje dã proroci aluj svãnc dã kãnva:

⁷¹ spasenje dã la dužmanji anoštri šã dãm mãnj* kari toc nji mãrzãlešči.

⁷² Are milosrdan pãlãngã precì anoštri, šã u ispunulit savezu aluj svãnt.

⁷³ Am zakletvã kari u dat lu Abraham, alu predaku anostru:

⁷⁴ sã nji izbavalaskã dãm mãnj alu dužmanj, sã pučenj poslužulenj pã jãl fãr dã frikã,

⁷⁵ šã sã kustãnj svãnt šã ãirept am toçi zãljilje dã kustu anostru.

⁷⁶ Šã tu Ivan fišjoru amnjov, tu vi fi čimat proroku alu Maj Mari Dimizov, kã tu vi meržji am nençe alu Domnuluj šã sã aj ãireš kalje aluj,

⁷⁷ Tu vi da alu lume lu Dimizov, Hir fãlos dã spasalala

šã dã jirtala dã grehurlje alor.

⁷⁸ Kutotu asta aj dã rãnd dã sufljitu milos alu Dimizovu anostru,

ka sorilje kari svitlizešči u vinji afarã dãm nor pã noj sus†

⁷⁹ u da luminã alu eje kari šadi am tunjerik,‡ šã am umbra alu morçi.

Nju punji pišjorilje anoštri pã kalje dã putuljalã.”§

⁸⁰ Ivan u kriskut šã su ambãlurit am duh. Kusta am pustinjã pãn šje nu su arãtat javno alu Izraelc.

2

Isus su avut am Betlehem

(Mt 1,18–25)

¹ Am aje vremi dã pã šje su avut Ivan, zapovjed u fost mãnatã dã la car August sã fakã skritura dã stanovništvo am ãntragã cara. ² Aje are elši skritura dã stanovništvo kari u fost kãnd Kvirinije are vladar dã Sirija. ³ Aša toc ur mers sã sã prijavalaskã am varušu hundi precì alor u kustat.

⁴ Aša Josip dãm mik varuš Nazaret am Galileja, u mers am varuš Betlehem am Judeja hundi su avut David daje kã jej as re njamu alu kralj David.*

⁵ Josip u mers akulo sã sã jivaskã dã skritura una ku Marija zaručnica aluj, kari are gãrjonã. ⁶ Šã kum asre dãm Betlehem akulo vreme u vinjit sã sã ajvi kupilu. ⁷ Je u avut elši fišjor, lu ãnvãlitãlu šã lu pus am hištalov† daje kã nu are soba pãntru jej am fugadov.‡

Anđalu najavalašči alu pastiri kã Isus Spasitelj su avut

⁸ Am ala lok dã apropi dã Betlehem asre pastirur kari rãmãnje afarã pã otvoreno šã pãze stadurlje alor totã nopçe. ⁹ Šã dãm turdatã su pojavalit anđalu alu Domnuluj! Anđalu u stat am nençe alor, šã slava alu Domnuluj lju svitlãzãt pã jej. Šã pastiri u gãlbãnjit am ubraz dã frikã. ¹⁰ Ali anđalu lju zãs: “Nu vã fijã frikã! Ju vjuv sã vã aduk Hir fãlos, dã mari fãlušãjã pãntru totã lume. ¹¹ Am varušu hundi su avut Kralj David, astãs su avut Spasitelj. Jãl are Krist, Domnu! ¹² Asta aj znak dã

† 1,66 mãna alu Domnuluj aj pučere alu Domnu: “pučere aluj are ku jãl”. ‡ 1,69 Am original skrijã: “rog dã spasenje pãntru noj”. Rog dã životinjã are simbol dã pučere alji sã sã potã branalaskã. Dã Mesija sã svitešči ka kum ar fi jãl rog kari ari pučeri sã spasalaskã Izrael ka “šjinjiva ku pučeri sã nji spasalaskã.” § 1,69 am original skrijã: “am kasa alu sluga aluj David”. Kasa alu David predstavalešči familija aluj, potomci aluj. *

† 1,71 Vorba “mãna” predstavalešči pučeri kari rej ominj koristilešči protiv dã ominji alu Dimizov. † 1,78 Asta aj metaforã dã điriptači. Ajišje sã svitešči dã duhovna điriptači kari Spasitelj u da ka kum sorilje vinji afarã kari svitlizešči pã pãmãnt. Vedi Mal 4,2. ‡ 1,79 eje kari šadi am tunjerikasta aj metaforã hundi nuj duhovna điriptači. Alu heje ominj kari lji falalešči duhovna điriptači svitešči kã jej šadi am tunjerik: “ominji kari nu šcijã điriptači”. § 1,79 kalje dã putuljalã aj metaforã dã kust kari osoba ari putuljalã ku Dimizov: “sã kustãnj kust ku putuljalã” ili “sã umblãnj pã kalji kari nji dušji la putuljalã”.

* 2,4 Betlehem are mik varuš, akulo David su avut, a u fost zãs kã akulo su ave šã Mesija (Mih 5,2). † 2,7 hištalov are čist, molji šã uskat ka fãnu, sã fijã molji pãntru kupil mik. Marija šã Josip as re una am aje prostorijã hundi as re živadur. ‡ 2,7 nu are soba pãntru jej am fugadovdaje kã ur vinjit mulc ominj am Betlehem sã sã prijavalaskã pã skritura dã stanovništvo.

pã kari sã ãl Ńcijec: voj vic afla pã kupilu ãnvãlit ãm hiŃtalov.”

¹³ AtunŃje dãm turdatã længã parce dã andal u vinjit mulc andej dãm nor kari hvalale pã Dimizov. Ńã jej slavale:

¹⁴ “Slava alu Dimizov ãm nor Ńã pã pãmãnt putuljalã alu eje ominj kari lju izabralit.”

¹⁵ Dã pã Ńje ur fužit andelji dã la pastir ãm nor, pastiri ur zãs una la alt: “Haj aku am Betlehem, Ńã sã viđenj aje dã Ńje Domnu nju spus!”

¹⁶ AŃa sur ãngribit ãm Betlehem Ńã ur aflat pã Marija, Ńã pã Josip, a kupilu are ãm hiŃtalov. ¹⁷ Ńã kãnd pastiri ur vãzut pã kupil, jej sur apukatãŃã sã spujã Ńje lju fost spus dã la andej dã kupil. ¹⁸ Toc eje kari ur auzãt Ńje pastiri ur spus, jej toc asre ãmirac. ¹⁹ Ali Marija cãnje toci vorbilje alor ãm sufljičilje alor Ńã mult su gãndit dã jelji. ²⁰ AtunŃje pastiri ur fužit la stadurlje alor Ńã jej dãde hvalã Ńã slavã lu Dimizov dã kutotu stvarurlje Ńje ur auzãt Ńã Ńje ur vãzut, točno kum lju fost najavalit alor.

²¹ Osma zuva kãnd kupilu su avut u fost obrezalit,* Ńã u fost čimat Isus, numilje u datã aluj dã la andal majnti dã Ńje Marija u rãmas gãrjonã.

Isus Ńã Marija trãbã sã mergã ãm Hram

²² Ńã kãnd u vinjit vreme alu Marija obred dã čistilalã kum are zapovjedãlalã dã la zakonu alu Mojsije, Marije Ńã Josip ur dus pã Isus am Jeruzalem sã ãl posvetilaskã la Domnu, ²³ kã ãj skris ãm zakonu alu Domnu: “Tot elŃi fiŃjor u fi posvetilitã la Domnu.” ²⁴ Jej trãbã isto sã adukã žrtvã: “Dovã grlicur ili doj tãnjirã puomb,” kum ãj zapovjedalit dã la zakonu alu Domnu anostru.

Ńimun u prepoznulit pã Mesija

²⁵ AtunŃje are om ãm Jeruzalem Ńje sã čima Ńimun. Jãl are pravedan Ńã svet Ńã aŃčipta pã Mesija sã izbavalaskã pã Izrael† Ńã Duhu Svãnt are ku jãl. ²⁶ Ńã Duhu Svãnt majnti ju spus aluj

kã no mori majnti dã Ńje no vide pã Mesija alu Domnu anostru. ²⁷ AŃa Duhu Svãnt lu dus pã Ńimun ãm Hram‡ kãnd ur adus roditelji pã kupilu Isus ãm nontru Ńã sã fakã obred kum are običaju dã zakonu alu Mojsije. ²⁸ Ńimun lu apukat ãm mãnjljeŃ pã Isus, slavale pã Dimizov, Ńã u zãs:

²⁹ “Aku lasã pã sluga atov sã morã ãm putuljalã, Domnu,

kum tu aj zãs,

³⁰ kã oči amej ur vãzut spasenje ata.§

³¹ Asta tu aj fãkut dã totã lume.

³² Asta ãj lumina dã ominj * Ńã lji svitlizaskã alu ominj kari nus Židov, slava alu lume dã Izrael!”

³³ Tata Ńã mama alu Isus asre umpljec ku ãmiralã dã kutotu Ńje Ńimun u zãs dã jãl. ³⁴ AtunŃje Ńimun u blagoslovulit pã jej Ńã u zãs lu Marija: “Dimizov u odredilit pã ala kupil kã pãntru jãl mulc Izraelc ur kãde Ńã su ridikasã.† Jãl ãj odredilit sã fijã znaku alu Dimizov, ali mulc lur odbacalilã ³⁵ aŃa u vinji pã luminã gãndurlje askunŃã alu mulc, a maču či ãmpunžji ãm duŃã ata.”‡

Ana u prepoznulit pã Mesija

³⁶ Are isto aŃa proročica Ana fatã alu Fanuel kari ãj dãm pleme alu AŃer. Ana are tari bãtãrnã mujeri, je are Ńapči aj ãm brak ³⁷ Ńã aku ãj vãdojã, mar hundiva osamdeset patru aj.§ Ana nu fužje dãm Hram, nego služule akulo zuva Ńã nopće ãm post Ńã ãm aruguminči. ³⁸ BaŃ pã aje vremi Ana u vinjit, hvalale pã Dimizov, Ńã je spunje dã kupilu Isus alu toc kari aŃčipta pã Dimizov sã otkupilaskã pã Jeruzalem.*

³⁹ Dã pã Ńje ur fãkut Josip Ńã Marije kutotu Ńje zakonu alu Domnu u Ńjirut dã la jej, jej ur mers ãm napoj ãm varuŃu alor Nazaret ãm Galileja. ⁴⁰ Kupilu u kriskut Ńã su ãmbãluritãŃã, are pljin dã mudrost, Ńã blagoslovurlje alu Dimizov asre ku Isus.

§ 2,19 Marija cãnje dã vorbilje alor Ńje ur spus dã kupilu alji, kutotu ji are dragocjeno: “ãm fãluŃãjã cãnje aje”. * 2,21 obrezalit Zakonu kari Dimizov u dat alu židovski vjernici zãŃji kã obrezanje dã fiŃjor ãj žrtva dã roditelji kari trãbã sã adukã (Lev 12,1–4). 2,23 Izl 13,2 2,24 Lev 12,8 † 2,25 pã Mesija sã izbavalaskã pã Izrael ãm original skrijã: “aŃčipta utjehã dã Izrael” ‡ 2,27 ãm Hram “ãm udvaru dã Hram.” Numa svečenici puće tuna ãm zgrada dã Hram. § 2,30 spasenje ata “Spasalala” spunji dã osobã kari u aduŃji spas–kupil mik kari ãj Isus–kum Ńimun cãnji: “Spasitelj kari tu aj mãnat”. * 2,32 lumina Asta metaforã značaleŃči kã kupilu u ažuta alu ominj sã vadã Ńã sã priŃjepi pã ista način ka kum lumina ažutã alu ominj benji sã vadã. † 2,34 ur kãde Ńã su ridikasã EŃće vorbi značaleŃči: “asta kupil u faŃji kã mulc ur kãde ili ur vinji dã apropi la Dimizov”. ‡ 2,35 MačAsta metaforã spunji dã tuga mari kari Marija u sãmcã: “Tuga ata u fi aŃa tari dã ču dure ka kum maču čar ãmpunžji ãm sufljit.” § 2,37 “osamdeset patru aj”: poči fi 1) aste are vãdoja 84 aj ili 2) are vãdoja kari are bãtãrnã 84 aj. * 2,38 sã otkupilaskã pã Jeruzalem Asta značaleŃči: “ala kari u otkupili Jeruzalem” ili “jãl kari u aduŃji blagoslov alu Dimizov a naklonost napoj ãm Jeruzalem”. (veđi Iz 52,9).

Isus svitešći ku učitelji am Hram

41 Roditelji alu Isus măržje am tot anu am Jeruzalem să fijă akulo pă blagdan dă Pasha. 42 Aša känd are Isus dvanaest aj dă bătarn jăl una ku jej u mers pă blagdan ka kum stalno măržje. 43 Šă känd u trikut blagdanu jej sur gătatăsă akasă, ali făr dă ščučilje alu roditelji, kupilu Isus u rămas am Jeruzalem. 44 Jej gände kă aj hundiva am grupă. Jej ur trikut mari kalji totă zuva, kapu sur apukatăsă să al koči antri njamu šă antri hej kari al kunošći. 45 Kum nu lor aflat, jej ur mers am napoj am Jeruzalem šă al koči. 46 Tri zălji dă pă aje jej lor aflat. Isus are am Hram, šăde antri učitelji dă zakonu alu Mojsije, punje ureče šă lji antriba. 47 Toc kari al punje ureče asre amirac la fire aluj, šă la odgouvurlje aluj.

48 Roditelji aluj isto aša asre tari amirac känd lor văzutălă akulo šă mumăsa ju zăs: “Fišjoru amnjov adăšje njaj făkut asta anovă? Tata atov šă ju as renj am mari brigur dă činji, pășci tot či kutanj!”

49 Isus u antors vorba: “Ali adăšje mă kutac? Nu šcijec kă ju aš trăbuji să fjuv am kasa† alu Tata amnjov?”‡ 50 Jej nur prišjiput šje gände să lji spujă.

51 Ali Isus u mers am napoj ku roditelji am Nazaret, šă jăl lju u pus ureci. Šă mumăsa aluj u cănut kutotu vorbilje am sufljituš.§ 52 Šă am aje vremi Isus u kriskut am gänd šă am telă* šă ku milă dă la Dimizov šă dă la lumi.†

† 2,49 kasa alu Tata Isus svitešći dă Hramu alu Dimizov ‡ 2,49 Tata amnjov Roditelji aluj trăbuje să ščiji dă svrha aluj kari Tata aluj lu mănāt. Ku 12 aj, Isus, Fišjoru alu Dimizov, ščije kă Dimizov aj pravi Tata aluj (nu Josip, bărbatu alu Marija). § 2,51 u cănut kutotu vorbilje am sufljituš Dă kutotu šje Marija u auzăt, zăšji kă aj ka blago kari je cănje tari am sufljitu alji, păze, šă cănje dă aje.

* 2,52 u kriskut am gänd šă am telăare maj kufiri šă maj bălour. † 2,52 ku milă dă la Dimizov šă dă la lumi Asta svitešći kum krišće duhovno šă am telă: “Dimizov al blagoslovule maj mult šă maj mult a ominji al plășje maj mult šă maj mult.” * 3,1 27 ili 28

aj dă pă Krist † 3,1 Herod, Filip Lizanije as re “tetrarsi”. Izraz “tetrah” are dužnosnik alu vladă kari re dio alu Rimsko carstvo. Tot tetrahu are pod autoritetom dă rimski car. Kraljevstvo dă Herod “Mari”, kari are kralj am vreme dă rodenje alu Isus, are podijeljeno pă patru djelur dă pă morče aluj a akulo vladale fišjori aluj ka “tetrarsi” ili “vladari četvrtine”. Tot kraju ave unu ili mišj djelovur kari să čima provincije ka kum as re Galileja šă Samarija. ‡ 3,2 Ana šă Kaifa asre mar popur ili “känd Ana šă Kaifa služule una ka mari pop.” Ana are mari popă a Židovi ur nastavalit să al prepoznulaskă čak šă känd Rimljani lu pus să fijă žinjiru aluj, Kaifa, să al zamjenilaskă ka pă mari pop. § 3,4 Ivan u ispunulit vorbilje kari prorok Izaija u skris am kenvija aluj. * 3,4 Ominji asta fašji să să pokajalaskă dă grehurlje alor: “Pripremilecävă să auzec poruka alu Domnu känd vinji.” † 3,5 Ili “jej u maknuli tota grupa dă pă drik.” ‡ 3,5 Känd ominji pripremilešči driku pântru kralj kari vinji, jej ravnalešči kutotu šje aj ridikat ili šje aj anžjos punji sus să fijă kutotu ravno.

3,6 Iz 40,3-5 § 3,7 Ivan fišje dă njmik pă ominj daje kă tražale pă jej să lji bučază să lji kaznalaskă Dimizov a jej nur stat ku grehurlje: “Nu pučec să skăpec dă la gnjevu alu Dimizov numa dakă vic fi bučuzac”. * 3,8 Am original skrijă: “avec plodovur kari as vredni dă ankăjală.” Am asta usporedbă ponašanja alu om să usporedulešči ku plod. Ka kum dă la biljkă să ašçaptă să ajvi plod kari aj bun primjer dă aje biljkă aša dă la om kari zăšji kă su ankăjit, să ašçaptă dă la jăl să kušçi kum Dimizov svitešçi. † 3,8 Ili “Noj ščenj potomci alu Abraham daje Dimizov nu nju kaznali.” ‡ 3,9 Săkure aj usporedba dă kazna kari maj šjeva su apuka: “Dimizov aj ka omu kari u punji săkure pă korjenu dă ljemn.”

3

Služba alu Ivan šje bučază

(Mt 3,1-12; Mk 1,2-8; Iv 1,19-28)

1 Känd are vladavina alu car Tiberija, trajale skoro 15 aj,* Poncije Pilat are upravitelj am Judeja, Herod vladale am Galileja a Filip, fračilje aluj dă pă tata alor, vladale am Itureja šă am Trahonitida a Lizanije vladale am Abilena,† 2 Ana šă Kaifa asre mar popur,‡ Dimizov u mănāt porukă alu Ivan, fišjoru alu Zaharija, kari kusta am pustinjă. 3 Šă aša Ivan u mers am toci lokurlje pă lăngă rijeka Jordan să propovjedălaskă daje kă toc kari u grešalit, a heje kari su pokajalit să lji jarçi Dimizov grehurlje a Ivan atunšje lju bučuza. 4 Ka kum Prorok Izaija svite am kenvije aluj dă ešče vorbi:§

“Graju alu unu kari mužješçi am pustinjă šă să auze: pripremilec kalje pântru Domnu; ravnalecă kalje!”

5 Lasă totă dolina să fijă umpljetă šă totă planina să fijă am tokmă ku alčilje,† šă kăljilje krivă să fijă pravă, šă kăljilje kari nus ravnă să fijă ravnă‡

6 atunšje totă lume u vide Spasenje dă la Dimizov.”

7 Alu gărmadă dă lumi kari ur vinjit la jăl să să bučazi, Ivan zăšje: “Voj leglo alu otrovni šarpi, šinji vu upozorulit să anšjirkăc să skăpăc dăm kazna šje u vinji pă voj?§ 8 Arătăc plodur dă ankăjală!* Nu vă apukăc să vă zăšjec una lu alt: Abraham aj tata anostru!† Ju vă zăk: Dimizov poçi dăm petrilješče rădika pă kupij alu

Abraham!”⁹ Mar aku sākure dā sudu alu Dimizov āj pusā sus sā taji dām korjen ljemnu. † Tot ljemnu kari nu adušji bun plod u fi tijet āndārāt šā vārljit ām fok.

¹⁰ Gārmadā lu āntribat pā jāl: “Šje sā fāšjenj atunšje?”

¹¹ Ivan u zās: “Dakā avec dovā kāmašā atunšje āmpārcācāvā ku ala kari nari njiš una. Dakā avec mānkari isto aša trābā sā vā āmpārcāc.”

¹² Akulo asre isto šā poreznici kari ur vinjit sā sā bučežā šā jej lor āntribat: “Učitelju, šje sā fāšjenj?”

¹³ Ivan u āntors vorba: “Nu maj akuljižec majmult dā kitā šje avec pravo sā locā!”

¹⁴ Šā kātānjilje isto lor āntribat: “A noj? Šje trābā noj sā fāšjenj?”

Alor lju zās: “Nu loc ku sāla dā njime banj, njiš nu svedočulec krivo protiv dā šjinjiva[§] šā fijec zadovoljni ku plata avostrā!”

¹⁵ Lume asre aku pljinj dā aščiptalur, šā sā āntriba ām sufljičilje alor, nar puče Ivan sā fijā Mesija. ¹⁶ Ivan lju āntors vorba alu toc: “Ju vā bučež ku apā, ali unu kari u vinji kari āj maj bālour da minji šā lu kari nu mes vredan sā āj ljeg žnirancurlje aluj.* Jāl vu bučuza ku Duhu Svānt šā ku fok. † ¹⁷ Jāl cānji furka † ām māna aluj, šā jāl u čistili teleku[§] temeljito. Jāl u akulježi fājna ām skladišta aluj, ali jāl u arđi jarba uskatā ām fok šje nu sā aščinžji.”* ¹⁸ Šā ām mulci poticajur svite alu lume šā alu carā dā Hir fālos.

¹⁹ Ivan lu fākut dā njimik pā car Herod dā rānd kā jāl su lot una ku Herodijada bāšācā alu fračisuš[†] isto aša šā dā alci stvarur relji šje u fākut Herod. ²⁰ La kutotu stvarurlje relji šje u fākut jāl u pus maj una: jāl u ānkujet pā Ivan šje bučazā ām cemicā.

*Ivan bučuza pā Isus
(Mt 3,13-17; Mk 1,9-11)*

²¹ Kānd asre totā lume bučuzac dā la Ivan, Isus isto are bučuzat. Kānd Isus su arugat su dāsvākut

noru,²² šā Duhu Svānt u vinjit žos pā jāl am formā dā purombu šā graj dām nor u svātit: “Tu ješč Fišjoru amnjov plākut! Tu ješč fulušuja ame!”

*Isus fišjoru alu Dimizov šā alu Adam
(Mt 1,1-17)*

²³ Aku Isus are hundiva trideset aj dā bātārn kānd su apukat javno sā propovjedālaskā. Isus are cānut dā fišjoru alu Josip.

Josip are fišjor alu Eli,

²⁴ Eli are fišjoru alu Matat,

Matat are fišjoru alu Levi,

Levi are fišjoru alu Malki,

Malki are fišjoru alu Janaj,

Janaj are fišjor alu Josip,

²⁵ Josip are fišjoru alu Matatija,

Matatija are fišjoru alu Amos,

Amos are fišjoru alu Naum,

Naum are fišjoru alu Hesli,

Hesli are fišjoru alu Nagaj,

²⁶ Nagaj are fišjoru alu Mahat,

Mahat are fišjoru alu Matatija,

Matatija are fišjoru alu Šimij,

Šimij are fišjoru alu Joseh,

Joseh are fišjoru alu Joda,

²⁷ Joda are fišjoru alu Johanan,

Johanan are fišjoru alu Resa,

Resa are fišjoru alu Zerubabel,

Zerubabel are fišjoru alu Šealtiel,

Šealtiel are fišjoru alu Neri,

²⁸ Neri are fišjor alu Malki,

Malki are fišjoru alu Adi,

Adi are fišjoru alu Kosam,

Kosam are fišjoru alu Elmadam,

Elmadam are fišjoru alu Er,

²⁹ Er are fišjoru alu Jošua,

Jošua are fišjoru alu Eliezer,

Eliezer are fišjoru alu Jorim,

Jorim are fišjoru alu Matat,

Matat are fišjoru alu Levi,

³⁰ Levi are fišjoru alu Šimun,

§ 3,14 nu svedočulec krivo protiv dā šjinjiva ili “nu optužulec pā njime ku mišjuna numa sā kāpātāc banj dā la jej.” * 3,16 Dāzljigat žnirancurlje dā sandalur are lukru alu rob. Ivan svite kā ala kari vinji āj maj mari, dā Ivan nuj vredan sā fijā robu aluj. † 3,16 ku fok “Foku” āj usporedba ili dā 1) sud ili 2) dā čistilala † 3,17 vijača. Asta āj alat dā arunkala dā pšenicā ām zrak a zrna dā pšenicā su odvojuli dām pljevā. Zrnurlje ās grelji šā kađi đos a pljeva kari nuj bunā dušji vāntu. Asta alat āj slično ka furka. § 3,17 “Teleku” āj lok hundī pšenicā āj tari mult sā sā apušji šje trābā. “Čistilala” teleku značalešči kā āj gata ku žito: “sā završālaskā ku žito”. * 3,17 Ivan svitešči dā Krist kari u vinji sā sudulaskā ka kum jāl ar fi lukroju pā pāmānt kari āj spreman sā odvujaškā zrnurlje dā pšenicā dā la pljevā: “jāl cānji furka daje kā āj spreman” ili “jāl āj spreman sā sudulaskā ka kum lukroju pā pāmānt āj spreman sā vijalaskā pšenicā”. † 3,19 car Herod dā rānd kā jāl su lot una ku Herodijada bāšācā alu fračisuš Herod Antipas su lāsāt dā la elši mujer aluj, su lot una ku nečakinja aluj Herodias kari are mujere alu Filip fračilje māščoj (veđi Mt 14,3; Mk 6,17). Zakonu alu Mojsije u Lev 18,16; 20,21 zabranalit alu om sā fijā una ku mujere alu fračisu dakā jāl inka kustā.

Šimun are fišjoru alu Juda,
 Juda are fišjoru alu Josip,
 Josip are fišjoru alu Jonam,
 Jonam are fišjoru alu Elijakim,
³¹ Elijakim are fišjoru alu Meleja,
 Meleja are fišjoru alu Mena,
 Mena are fišjoru alu Matata,
 Matata are fišjoru alu Natan,
 Natan are fišjoru alu David,
³² David are fišjoru alu Jišaj,
 Jišaj are fišjoru alu Obed,
 Obed are fišjoru alu Boaz,
 Boaz are fišjoru alu Sala,
 Sala[‡] are fišjoru alu Nahšon,
³³ Nahšon are fišjoru alu Aminadab,
 Aminadab are fišjoru alu Admin,
 Admin are fišjoru alu Arni,
 Arni[§] are fišjoru alu Hesron,
 Hesron are fišjoru alu Peres,
 Peres are fišjoru alu Juda,
³⁴ Juda are fišjoru alu Jakov,
 Jakov are fišjoru alu Izak,
 Izak are fišjoru alu Abraham,
 Abraham are fišjoru alu Terah,
 Terah are fišjoru alu Nahor,
³⁵ Nahor are fišjoru alu Serug,
 Serug are fišjor alu Reu,
 Reu are fišjor alu Peleg,
 Peleg are fišjor alu Eber,
 Eber are fišjor alu Sala,
³⁶ Sala are fišjoru alu Kenan,
 Kenan are fišjor alu Arpakšad,
 Arpakšad are fišjor alu Šem,
 Šem are fišjor alu Noa,
 Noa are fišjor alu Lamek,
³⁷ Lamek are fišjoru alu Metušalah,
 Metušalah are fišjoru alu Henok,
 Henok are fišjoru alu Jered,
 Jered are fišjoru alu Mahalalel,
 Mahalalel are fišjoru alu Kenan,
³⁸ Kenan are fišjoru alu Enoš,
 Enoš are fišjoru alu Šet,
 Šet are fišjoru alu Adam,
 a pã Adam Dimizov u stvorulit.

‡ 3,32 Sala, Sala Orikic ave grčki rukopis kari skrije: “Salmon, Salmon”. § 3,33 Admin, Admin ... Arni, Arni Orikic ave grčki rukopis kari skrije numa “Aram, Aram”. * 4,1 “Pustinjã” aj lok hundı nu j apã nus ljemnji; njime nu kustã akulo. 4,4 Pnz 8,3 4,8 Pnz 6,13 4,10 Ps 91,11–12 4,11 Pnz 6,13 4,12 Pnz 6,16 † 4,17 “Svitak” znaãalešci kã aj skris karã pã pelji dã vakã.

4

Draku añšjarkã pã Isus
 (Mt 4,1–11; Mk 1,12–13)

¹ Isus, pljin dã Duh Svãnt su ãntors dãm rıjeka Jordan, šã ãl dušje Duhu pãm pustinjur*
²ãetrdeset zãlji, hundı u fost añšjirkat dã la draku. ãm zãljiljelje nu u mãnkãt njimika, šã kãnd u vinjit do kraja jãl are flãmãnd.

³ Draku ju zãs atunšje: “Dakã ješã tu Fišjoru alu Dimizov zapovijedalešci alu petrılješãe sã sã fakã pitã.”

⁴ Isus ju ãntors vorba: “Skris aj ãm svãntã kenvija: ‘Lume nu kustã numa dãm pitã.’”

⁵ Draku lu dus pã jãl pã planinã naltã, šã ãm unu moment draku ju arãtat aluj kutotu kraljevstvo dã svet. ⁶ Šã draku ju zãs aluj: “Ju cuj da kutotu puãeresta šã mãndremesta kari aj datã mijã, šã ju pot da alu šinji gãndesk. ⁷ Kãnd çaj klanjali la minji, ju caš da kutotu cijã.”

⁸ Isus ju ãntors vorba: “Skris aj ãm svãntã kenvija: ‘Alu Domnu, Dimizovu atov numa klanjalešciã šã pã jãl služulešci!’”

⁹ Dã pã aje draku lu dus ãm varuš Jeruzalem šã lu pusãlã pã maj nalt lok dã Hram. Atunšje ju zãs aluj: “Dakã ješã tu Fišjoru alu Dimizov, seri žos!

¹⁰ Kã aj skris ãm svãntã kenvija: ‘Jãl u zapovjedali alu andelji aluj sã ãi pãzaskã’,

¹¹ šã ‘ãu dušji pã mãnã sã nu ãi luvešã ku pišjorilje ãm petrã.’”

¹² Isus ãntoršji vorba: “U zãs aj ãm svãntã kenvija:

‘Nu añšjirka pã Domnu Dimizovu atov!’”

¹³ Atunšje kãnd u trikut draku ku toãi añšjirkalurlje, lu lãsat pã jãl pã una vreme.

Isus sã ãntoršji napoj ãm Galileja
 (Mt 4,12–17; Mk 1,14–15)

¹⁴ Isus meržji ãm napoj ãm lok dã Galileja ãm puãere lu Duh, šã vorbi dã jãl sor apukat sã kružulaskã pãšãitot ãm aje regijã. ¹⁵ Jãl ãnvãca ãm sinagogurlje alor šã toc ãl slavale.

Isus are mãnãt dãm sinagoga
 (Mt 13,53–58; Mk 6,1–6)

¹⁶ Jãl u vinjit ãm varuš dã Nazaret, hundı jãl u kriskut šã pã obiãaju aluj, jãl u mers sãmbãta ãm sinagogã. Šã su skulat sã ãitalaskã. ¹⁷ U datã la jãl

svitak† dă la proroku Izaija, a jăl u dăsvkut svitku šă u aflat lok hundi skrijă:

18 “Duhu alu Domnuluj aj pă minji dasupra.

Dăm ala rënd jăl mu izabralit‡ pă minji să vă propovjedalaskă Hir fălos la sărašj.

Jăl mu mănăt pă minji să spuj alu hej šje ăs ljigac kă poći să fijă dăsvăkuc

šă lu orb kă poći să vadă

šă să de slobodă alu hej tlačalic,

19 šă să proglasalesk anu pljin dă milă alu Domnuluj.”

20 Isus u ăncis svitku šă u dat ăm napoj la pomoćniku šă u šăzut. Šă toc ku oči ăm sinagoga u mucăt pă jăl. 21 Su apukat să ănveci: “Astăs asta svântă karči, kari ac auzăt ku urečilje avošttri, su ispunulităsă.”

22 Jej toc să ămira la toći vorbilje dă milă šje kăde dă pă gura aluj. Šă jej su ăntribat: “Nuj jăl fišjoru alu Josip?”

23 Jăl lju zăs: “Ăj una izrekă kari sigurno ac pripunji pă minji. A šă merzji: ‘Doktoru, ăntrămăci pă činji săngur!’ Kutotu aj făkut, kum anj auzăt, ăm varuș dă Kafarnaum, fă šă aișje, ăm kraju atov!” 24 Šă jăl u zăs: “Anume, ju vă zăk niti unu prorok nu u fost ăm benji apukat ăm kraju aluj.

25 Anume, ju vă zăk, kănd ăm doba alu proroku Ilija ăm Izrael, noru are ăncis a ploje nu kăde tri aj šă šinșj lunj šă are mari fomi păm totă pămăntu šă asre mulči vădojur ăm Izrael. 26 Tot Ilija nu u fost mănăt la njișj unu dăm jej osim la vădoja ăm Sarfata dapropi dă varușu Sidon. 27 Isto așă ăm vreme dă prorok Elizeja asre mulc gubavcur ăm pămăntu dă Izrael. Šă njiș unu dăm jej nor fost čistilic osim Naamana Sirijaca.”

28 Kănd ur auzăt, toc ăm sinagogă asre tari mirgiș, 29 jej sur skulat sus šă lur mănatulă afară dăm varuș. Jej lur dus pă jăl pă maj nalt đal pă kari are varușu făkut, ăm namjeră să ăl ămpingă žos să ăl amori.Š 30 Ali jăl u fužjit ăntri jej šă u mers pă kalje aluj.

*Isus u mănăt afară pă drak dăm omula
(Mk 1,21-28)*

† 4,18 Točno značalešci “pomazalit ku uloj”. 4,19 Iz 61,1-2 4,26 1 Kr 17,8-16 4,27 2 Kr 5,1-14 § 4,29 Lume dăm Nazaret asre tari uvredljivi daje kă Isus lji spunje dăm karče svântă hundi Dimizov lji așuta lu hej šje nu kunușci karče svântă dă kit numa la židovur. * 4,40 Sămbăta să apukă dă jer kănd sorilje kađi žos pă năm adauza kănd sorilje kađi žos. † 4,41 Točno značalešci “pomazalit ku uloj” šje značalešci “Izabralit”. ‡ 4,43 Kraljevstvo značalešci pă asta lok aj hundi ominji ănkredi ăm Dimizov. § 4,43 Dimizov u dat zadatak să spuđi dă jăl šă lu mănăt pă Isus pă pămănt

31 Jăl u mers žos ăm Kafarnaum ăm varuș dă Galileja. Šă akulo sămbăta ănvăca. 32 Lume asre ămirac la ănvăcală aluj daje kă vorba aluj asre pljinji dă pučeri.

33 Unu dăm ominjije ăm sinagogă ave rov duh ăm jăl, aje are drak. Šă jăl u mužjit ku graju glasnik: 34 “A! Tu Isus dăm Nazaret, šje găndeșci dă la noj? Aj vinjit să nji uniștilec? Ju șcuv benji šjinji jeșc tu, tu Svântu alu Dimizov!”

35 Isus lu lot pă frikă šă ju zăs: “Fi putuljit! Hajde afar dăm omusta odma!” Drakula lu vărlijit pă omula žos ăm nenće alu toc šă u jășăt afară, šă njimik nu ju făkut.

36 Eje kari ur văzut asre tari ămirac šă zășje una lu alt: “Šjefăldă vorba aj asta? Ku autoritet šă ku pučeri šă relji duhovur jașă afară pă vorba aluj!”

37 Hiru dă jăl u mers ăm tot kotu dă regijă ăntragă.

*Isus ozdravaleșci pă sokra alu Petar
(Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)*

38 Kănd u fužjit dăm sinagogă jăl u mers la Šimun akasă. Akulo asre sokra alu Šimun ăm pat bičagă ku fok mari ăm je. Šă jej lor ăntribat pă jăl să ăj ažući. 39 Isus u mers la je u lot pă frikă pă foku šă foku u lăsatu. Je odma su skulatăsă šă su apukat să lji poslužulaskă.

Isus ozdravaleșci pă mulc

40 Mar kănd să slăbuzesorilje žos* toc kari ave njam šă urtaș dăm mulči bičișugur lJOR adus la jăl. Šă jăl lju ăntrimat așă dă jăl punje mănjlje aluj pă jej unu pă kići unu. 41 Mulc dăm jej ave drașj ăm jej šă kum jășe afară, drașjije dăm jej mužje: “Tu jeșc Fișjoru alu Dimizov!” Ali jăl lju răspită šă nu lji dăde să svitaskă kă jej șcije ka jăl ăj Krist.†

*Hir fălos să šireleșci păm Judeja
(Mk 1,35-39)*

42 Mar kum vinje zuva jăl u fužjit dăm kasă pă lok pustulot. Gărmadă dă lumi ăl kuta, šă kănd lor aflată gănde să ăl căjă să nu fugă dă la jej. 43 Ali Isus lju zăs: “Ju trăbă să mă duk ăm alčilje varușur să spuj Hir fălos dă kraljevstva alu Dimizov.‡ Dăm asta rënd am fost mănăt pă pămănt.”§ 44 Šă așă u mers să propovjedalaskă păm sinagogur ăm Judeja.

5

*Isus u čimat pã Šimun, Jakov šã pã Ivan
(Mt 4,18–22; Mk 1,16–20)*

¹ Ām una zã Isus stãce lãngã Genezaretsko* jezero, kãnd gãrmadã sã astrãnzje la jãl sã audã vorba alu Dimizov. ² Jãl u vãzut doj čamcur kum asre pã mal rãzãmac, kari u lãsat ribari kãnd aš čistile mrežurlje. ³ Jãl u tunat ãm čamac kari are alu Šimun, šã lu ãntribat sã ãl ãmpingã maj ãm sus dã la mal. Atunšje jãl u šãzut žos šã su apukat sã ãnveci pã gãrmadã dã lumi.

⁴ Kãnd u fost gata ku ãnvãcala, jãl u zãs alu Šimun. “Āmpinži ãm maj adãnkã apã šã slãbuzãc mrežurlje ãm apã.” ⁵ Šimun ju ãntors vorba aluj: “Domnu luj, anj lukrat totã nopce šã njimik nanj apukat: ali pã vorba ata ju uj slãbuzã mreža ãm napoj ãm apasta.” ⁶ Kãnd u fãkut aša jej u apukat mari boglã dã pešc, atit dã mreža kit nu puknje. ⁷ Jej ur mužjit la urtašji alor dã pã alčilje čamcur sã lji ažući; jej ur vinjit, šã umpljet dovã karur dã pešc dã maj šjeva sã ãntupe.

⁸ Kãnd u vãzut Šimun Petar aje jãl u kãzut la pišjorilje alu Isus šã u zãs: “Maknalešćici dã la minji, Domnu, kã ju mes grešnã om!”† ⁹ Frikã delj svãntã u kãzut pã jej šã pã ominj šje ur vinjit sã lji ažući, kãnd ur vãzut kic pešc ur apukat. ¹⁰ Isto aša asre ãmirac Ivan šã Jakov, jej asre Zebedejevi fišjori šã urtašji alu Šimun. Ali Isus u zãs alu Šimun: “Nuc fijã frikã. Dã aku, maj menkulo tu vi apuka pã ominj!”‡

¹¹ Aša jej ur adus karurlje dã apã pã mal, ur lãsat kutotu šã lor sljedilit pã jãl.

*Isus ozdravalešći pã om ku gubã
(Mt 8,1–4; Mk 1,40–45)*

¹² Isus are ãm unu dãm varušurljelje. Om pljin dã gubã lu vãzutulã pã jãl šã su arukãnt pã đinućiš ãm nenće aluj šã sã aruga la jãl: “O Domnu, dakã numa tu vuješc, tu mã poc čistili.”

¹³ Isus u mãcãt mãna aluj šã lu taknulit, šã u zãs: “Ju gãndesk. Fi čistilit!” Šã odmah guba lu lãsat. ¹⁴ Atunšje lu purunšjitulã sã nu spujã alu njime, čar asta sã fakã: Elši sã mergã la popã šã sã sã areći, dã pã aje, dã dokaz dã vražã, vi trãbujji sã adušj žrtvã dã čistilalã ka kum Mojsije u zapovijedãlit.

* 5,1 Genezaretsko jezero ãj isto šã Galilejsko jezero. † 5,8 Šimun u vãzut ku Isus ãj svãnt. ‡ 5,10 Šimun u sviti dã Isus la ominj. 5,14 Lev 14,2–32 § 5,27 Židovi mrzãle pã poreznici daje kã poreznici asre Židovi kari ãs izdajnici una ku Rimljani kari ur okupirilit pã Izrael. Ešce poreznici as re nepoštenu ur furat banj alu Izraelci. * 5,27 Levi ãj ista osoba šje ãj šã Matej.

¹⁵ Svat dã jãl su širilit maj pã dãparći, aša dã gãrmadã dã lumi ur vinjit sã pujã ureći la jãl, šã sã fijã ozdravalic. ¹⁶ A jãl sã tãrãje pã lok pustulot šã sã posvetilaskã la aruguminći.

*Pučeri alu Isus sã jerći grehurlje
(Mt 9,1–8; Mk 2,1–12)*

¹⁷ Ām una zã, Isus ãnvãca, ave ãm nenći pã mulc farizej šã učitelj dã zakonu alu Mojsije kari ur vinjit dãm toći kumpãnjilje dã Galileja šã Judeja šã dãm Jeruzalem. Pučere alu Domnuluj are ku Isus sã ozdravalaskã pã bičež. ¹⁸ Atunšje šjeva ka ominji ur vinjit šã adušje pã om kari nu puće sã umblji. Šã jej gãnde sã ãl adukã la Isus. ¹⁹ Ali nu are lok pã hundĩ sã ãl adukã ãm nontru dã gužva mari. Aša jej sur urkatãšã pã krov šã lor slãbuzãt ãm nontru pãm krov ku pat dã tot la dã dã nenće alu Isus.

²⁰ Kãnd u vãzut ãnkriđala alor, jãl u zãs aluj: “Omulji, grehurlje atelji ãs jirtaci.”

²¹ Pã ešce vorbi farizeji šã učitelji dã zakonu alu Mojsije sã gãnde: “Šjinji ãj omusta šje svitešći aša protiv dã Dimizov? Šjinji osim dã Dimizov poći sã jerći grehurlje?”

²² Isus šcije šje sã gãndešći, šã jãl lju zãs: “Adãšje vã ãntribãc ešce stvarur ãm sufljičilje avoštiri? ²³ Šje ãj maj ušuri dã zãs: ‘Grehurlje cis jirtaci!’, ili sã zãšj: ‘Skolãci šã umblã?’ ²⁴ Ali numa sã šcijec kã Fišjoru alu Omu ari autoritet aišje pã pãmãnt sã jerći grehurlje. Dakã zãk alu fišjoru kari nu poći sã umblji: ‘Skolãci, jec patu šã dući akasã!’”

²⁵ Šã odma su skulatãšã šu lot patu pã šje are pã košći, šã u fužjit akasã, šã pã kalji slavale pã Dimizov. ²⁶ Šã toc akulo asre ãmirac, šã jej slavale pã Dimizov. Šã ku ãmiralã svite: “Astãš anj vãzut šjeva tari mari!”

*Levi (Matej) sljedilešći pã Isus
(Mt 9,9–13; Mk 2,13–17)*

²⁷ Dã pã aje Isus u jišãt afarã šã lu vãzutulã pã carinik[§] šje sã čima Levi,* jãl šãde ãm carinarnicã. Isus u zãs: “Sljedilešći mã pã minji!” ²⁸ Šã jãl su skulat u lãsat kutotu, šã lu sljedilit.

²⁹ Atunšje Levi ãm kasa aluj u fãkut mari slavãlãlã pãntu jãl; ku jej šãde mulc carinici šã alci la masã. ³⁰ Farizeji šã učitelji dã zakonu alu Mojsije, sur apukat sã gumunjaskã kapu su

apukată să svitaskă alu učenikurlje alor: “Adișje mănăcăc șă bijec ku carinici șă ku grešnici?”

³¹ Isus u ăntors vorba: “Eje kari ăș sânătoș nu trăbă pă doktor, numa aluje kari ăș bičež. ³² Ju nam vinjit să čem șă să ăntork pă pravedni, nego pă grešnă.”

Usporedbur dă post

(Mt 9,14–17; Mk 2,18–22)

³³ Jej atunșje jară u zăs: “Učenici alu Ivan șă alu farizejilor postuleșci mulci rändur șă să arogă, ali učenici atej mănănkă șă be. Adășje ăj aša asta?”

³⁴ Isus u ăntors vorba: “Pučec să punjec pă gošč dă nuntă să postulaskă känd ăj mladoženja ku jej? ³⁵ Ali u vinji ză känd mladoženja u fi lot ăndărăt dă la jej, șă känd u vinji vreme jej ur postuli.”

³⁶ Jăl lju spus dă una usporedbă: “Njime no rupi um dărab dă la novă colă șă su kărpaskă pă bătărnă, känd ar fașji aje, pă haj novă colă ar ave gaură, a alu haj bătărnă nar pasali dărabu dă la novă col. ³⁷ Njime nu varsă nov vinu ăm bătărnă șă mari čaturica;† nov vinu ar puknji ăm čaturica șă sar vărša vinu, a čaturica ar propadnuli.‡ ³⁸ Nov vinu trăbă să fijă văršat ăm novă čaturica§. ³⁹ Šă njime dă pă šje u be vin bătărn nu găndešci să be nov, kă zășji: ‘Bătărn ăj dăstul dă bun.’ ”*

6

Isus ăj Domnu dă sâmbăta

(Mt 12,1–8; Mk 2,23–28)

¹ Un dată pă zuva dă sâmbăta Isus trășje păm šjeva ka poljă dă pšenică. Učenici aluj ur skos pšenică šu u ribile ku mănjlje șă mănka. ² Ali orikic dă farizej ljur zăs alor: “Adășje fășjec šjeva šje nu ăj ku zakonu ăm tokmă pă zuva dă sâmbăta?”*

³ Isus ju ăntors vorba: “Nac čitalit ăm Svântă kenvija, šje u făkut David känd are jăl šă učenici aluj flămăňš? ⁴ Kum ur tunat ăm kasa alu Dimizov, David șă u lot pita kari are pusă ăndărăt dă žrtvă, kari čar poči popa să mănășji, șă su umpărcăt dăm pite ku urtașji?” ⁵ Atunșje jăl lju zăs alor: “Fișjoru Omuluj ăj Domnu dă sâmbăta.”

† 5,37 Čaturica ăj pelji dă la birkă ili dă la kecă hundi să bagă strugur șă atunșje să fașji vin. ‡ 5,37 Känd nov vinu su ănkrit ar krišće, ar rupe bătărnji čaturicurlje kă nar puče maj să să măcaskă. § 5,38 Strugulje känd să punji ăm čaturica atunșje krešci una

ku pelje dă životinjă šă atunșje să fașji ăm vin. * 5,39 Asta svat spunji dă ănvăcala kum bătărnji ănvăca ku hej kari vodulešci să ku Isus kum ănvăca. Aje ăj kă ominji kari ăș ănvăcac pă ănvăcala bătărnă, nari vojă să să ănveci novi stvarur šje Isus ănvăca. 6,1 Pnz

23,25 * 6,2 Farizeji cănje kă maj mik lukru ku mănjlje să trljălešč fân ăm zuva dă sâmbăta ăj protiv zakon. 6,3 1 Sam 21,1–6

6,4 1 Sam 21,1–7 † 6,6 Măna alu njimurog are desna.

Isus u ozdravalit mănă njimurogă

(Mt 12,9–14; Mk 3,1–6)

⁶ Pă alta zuva dă sâmbăta jăl u mers ăm sinagogă șă su apukat să ănveci. Akulo are om alu kari are măna njimurogă.† ⁷ Šă učitelji dă zakonu alu Mojsije șă farizeji să ujta pă jăl să vadă dakă lu ăntrimală jăl pă zuva dă sâmbăta. Šă jej dabe šjeva ašcripta să fakă krivo să potă să svitaskă protiv dă jăl. ⁸ Jăl šćije šje să găndešci, șă u zăs alu omuluje ku măna njimurogă: “Skolăci šă hajd dă dă nenči.” Jăl su skulat šă stăce akulo.

⁹ Isus atunșje u zăs alor: “Ju găndesk să vă ăntreb, ăj benji să fașj benji pă zuva dă sâmbăta, ili relji? Să spasalaskă kustu ili să uništilaskă?”

¹⁰ Atunșje su ujtat okolo pă tot omu, șă jăl u zăs alu omuluje: “Măcešćic măna!” Jăl u făkut aša, șă mănă ju fost sânătosă ka hajelantă. ¹¹ Ali jej asre tari mirgiš šă sur apukat să svitaskă šje să fakă alu Isus.

Isus ăș akulježi pă apostoli aluj

(Mt 10,1–4; Mk 3,13–19)

¹² Una ză u mers pă planină să să arožji, șă jăl u fost akulo totă nopće ăm aruguminci la Dimizov.

¹³ Haje zua jăl u čimat pă dvanaest (12) učenikur la jăl pă kari lju akuljes šă lju čimat apostoli. ¹⁴ Ešće asre:

Šimun pă kari lu čimat Petar, šă fračisu Andrija,

Jakov šă

Ivan,

Filip šă

Bartolomej;

¹⁵ Matej šă

Toma,

Jakov fișjoru alu Alfej šă

Šimun čimat Revan,

¹⁶ Juda fračisu lu Jakov šă

Juda Iskariot, kari u fi izdajica.

Isus svitešci dă nagradur šje u fi

(Mt 4,23–25; 5,1–12)

¹⁷ Kum vinje ku jej ăm napoj žjos, jăl u stat pă čistină dă đal hundi asre grupa dă učenici aluj šă mari gărmaďă dă lumi sur akuljesășă, jej ur vinjit dăm Judeja šă dăm varuš Jeruzalem šă dăm Tir šă Sidon varušurlje lăngă more. ¹⁸ Jej ur vinjit šă ăl

punje ureći, ša sa fijã ozdravalic dãm bičišugurlje alor. Isto aša u ozdravalit pã heje kari ave relji duhovur ãm jej. ¹⁹ Mulc gãnde sa pujã mãna pã jãl daje kã puçeri fužje dãm jãl ša puçe pã toc sa lji iscjelilaskã.

²⁰ Atunšje su ujtat ãm oç pã učenici aluj ša u svãtit:

“ãnfãlušãcãvã voj kari šcec sãrašj
kã kraljevstva alu Dimizov aj avostrã.

²¹ ãnfãlušãcãvã voj kari šcec flãmãnz,
kã vic fi sãtuj.

ãnfãlušãcãvã voj kari plãnzjec,
kã voj vic rãdi.

²² ãnfãlušãcãvã voj kari šcec mãrzãlic, rušunac ša
mãnac ku relji
dã rãndu alu Fišjoru Omuluj.

²³ Kãnd u vinji zue, ãnfãlušãcãvã ša sãrec pãm
sus dã fãlušãjã. Kã sigurno nagrada avostrã u fi
mari ãm nor. Haleluja! Nus are aša ša proroci
tretiralicã dã la mošurlje alor!

²⁴ Ali jao avovã, kari šcec gãzdašj,
kã ac apukat utjehã!

²⁵ Jao avovã kari šcec sãtulj,
kã voj vic fi flãmãnz.

Jao avovã kari aku rãdec,
kã voj vic žalali ša plãnzji!

²⁶ Jao avovã dã kari toc benji svitešci,
aša isto fišjec pã mišjinjoš prorokur,
mošurlje alor kari aša fišjec.”

Isus ãnvacã sa plãšjenj pã dužmanji anoštri
(Mt 5,38-48; 7,12)

²⁷ “A voj kari mã punjec ureći, vã zãk: ‘Plãš-
jecãvã pã dužmanji avoštri. Fãšjec benji alor kari
vã mãrzãlešci. ²⁸ Blagoslovulec pã eje kari vã
blastãmã! Arugãcãvã dã eje kari relji vã kivin-
ješci. ²⁹ Hãl kari çi luvẽšci pãšci una parci dã
ubraz, ãmbijã ša haje parci atunšje. Ša alu hãl kari
ac je šuba nuj branalec sa ac je ša kãmaša. ³⁰ Dã alu
toc, šje šjeri dã la činji. Dakã je šjinjiva šjeva šje ãj
atov, nu šjire sa ac ãe ãm napoj. ³¹ Aša maj, fãšjec
alu altora kum ac gãndi sa vã fakã avovã.

³² Dakã plãšjec numa pã eje kari vã plãšji pã voj,
šjefãldã hvalã vic kãpãta? Ka ša čak ša grešnici
plãšji pã eje kari lji plãšji pã jej. ³³ Ša dãkã fãšjec
numa benji alu eje kari fašji vovã benji, šjefãldã

‡ **6,35** Maj Mari Dimizov znaçalešci kã jãl ãj tari mari ša glavni. § **6,35** voj vic fi çimac fišjori alu Maj Mari Dimizov dakã çi ponašalešç ka Dimizov. * **6,38** Isus dã primjer kum kãnd kumpir šjeva hãl kari vindi cu da maj mult dã kit šje aj pãlçit. Kit tu daj altora, Dimizov cu da maj mult. † **6,40** Omu trãbã sa fijã tari oprezan kãnd aš je pã učitelj, kã jãl u fi atunšje kã učitelju. Dakã učitelju krivo ãnvacã daje kã ãj duhovno orb, u fi prevaren ša učniku. ‡ **6,44** Ponašalala alu om aratã šjefãldã ãj om, šjefãldã aj sufljitu aluj.

hvalã vic kãpãta? Čak ša grešnici fašji aje. ³⁴ Dakã dãdec keçinj alu alor dã la kari ašçiptãc sa vã ãntorkã ãm napoj, šjefãldã hvalã vic kãpãta? Čak ša grešnici dã keçinj alu grešnici sa potã ãm napoj sa kepiçi kit lju dat.

³⁵ Plãšjec pã dužmanji avoštri, ažutãcãlji ša dãdec keçinj, ali nu ašçiptãc sa vã ãntorkã ãm napoj. Atunšje voj vic kãpãta mari nagradã ša voj vic fi çimac fišjori alu Maj Mari ‡ Dimizov § daje kã jãl aj bun alu nezahvalni ša alu ubraznjiš. ³⁶ Fijec miloš kã jãl Tata dãm nor ãj pljin dã milã.”

Isus nji ãnvacã kum sa izabralenj bun učitelj
(Mt 7,1-5)

³⁷ “Nu sudulec pã njime, ša njime nu vu suduli pã voj. Nu osudulec pã njime, ša njime nu vu osuduli! Jirtãc ša vu fi jirtat. ³⁸ Dãdec ša vu fi dat bunã merã astrãnsã, zdrãnšinatã ša tari multã u fi vãrsatã ãm saku avostru. * Kã ku ista mjerã šje voj dãdec vu fi datã.”

³⁹ Jãl lju spus izrekã: “Poçi unu orb sa adukã dã mãnã pã altu om orb? Nar kãde jej amãndoj ãm gropã? ⁴⁰ Uçeniku nu poçi fi maj mari dã učitelju. Jãl u fi ka učitelju aluj kãnd su vježbãli dãstul dã benji. †

⁴¹ Adãšje vã ujtãc tot la cupljigã ãm oçu alu urtaku, a ãm oçu atov nu ves dãrab dã ljemn? ⁴² Kum poc zãšji alu urtaku: ‘Lasãmã sa skot cupljigã dãm oçuc’, kãnd nu ves dãrãbu mari dã ljemn ãm oçu atov? Licemjeru, elši skoçec dãrãbu dã ljemn dãm oçuc, kapu vi puçe maj benji sa skoc cupljigã dãm oçu alu urtaku.”

Isus ãnvacã šje svitenj ãj ãm sufljit
(Mt 7,17-20; 12,34-35)

⁴³ “Tot bun ljemnu ari bun plod, ša tot ljemnu kari nuj bun, fašji nu bun plod. ⁴⁴ Tot ljemnu ãj kunuskut dã pã plod šje fašji. Aša lume nu akulježi smokvur ili strugur dãm mãršunj. ‡ ⁴⁵ Om bun fašji bunji stvarur daje kã ari bunã sufljit, ali hej rov fašji stvarur relji daje kã sufljitu lji rov. Gura svitešci, dãm šje ci sufljitu pljin.”

Om kari ãj mudar askultã šje Isus ãnvacã
(Mt 7,24-27)

⁴⁶ “Ša dãšje mã çimãc: ‘Domnu! Domnu!’, a nu fãšjec šje vã zãk? ⁴⁷ Ju vuj spunji kum ãj om

kari vinji la minji sã puji ureci la vorba ame, șã askultã: ⁴⁸ Jãl aj ka omu șje u gradalit kasa șã u kapalit adãnkã sã puja temeljurlje pã petrã. U vinjit poplava șã u luvit apa am kasa șã njiș nu su zdrãnșjinat daje kã are benji gradalitã. ⁴⁹ Ali ala kari auzãt șje am zapovjedalit a nu fãkut aje ka omu șje u gradalit kasã pã pãmãnt fãr dã temelj. Atunșje u luvit apã am kasã, su rãsãpit dãm turdatã șã u fost rãstunatã dokraja șã çar gunojã u rãmas.”

7

Isus u ozdravalit pã sluga alu stotnik (Mt 8,5-13; Iv 4,43-54)

¹ Kãnd u fost gata ku svatu șje svite alu lumi, jãl u mers am varuș dã Kafarnaum. ² Akulo are stotnik* kari ave sluga pã kari al cjenile șã kari are așã biçag dã are pã morçi. ³ Stotnik u auzãt da Isus† șã u mãnat pã orikic Židov‡ kari asre glavni la jãl, șã sã sã arožji, sã vijã sã ãntremi pã sluga aluj. ⁴ Jej ur vinjit la Isus șã sã aruga tari la jãl sã vijã. Jej u zãs: “Omusta anume zaslușuleșci sã fașj aje pãntru jãl ⁵ daje kã plașji pã narodu anostru, șã jãl aj ala kari u fãkut sinagogã pãntru noj.”

⁶ Isus u mers ku jej. Șã jãl no mers dãparci dã la kasa, kãnd stotnik u mãnat pã urtașji aluj sã zãkã: “Domnu, nu çi çinji sã vij am kasa ame kã ju nu mes vredan sã vijã tu dãsüp krovu amnjov!§ ⁷ Kã njiș ju nu mã smatralãsk kã mes vredan sã vjuv la çinji. Așã numa zã vorba dã pã loku hundĩ jeșc șã sluga amnjov u fi ãntrimat. ⁸ Kã șã ju mes kãtãnã kari trãbã sã apukã zapovjedur dã la vođa amnjov, ka kum am kãtãnj dãsüpã minji kari trãbã sã mã askulçi. Ju kãnd zapovijedalaskã alu unu: ‘Duçi!’, șã jãl merži, șã alu aluje: ‘Hajdi!’, șã jãl vinji, șã alu sluga amnjov kãnd aj zãk: ‘Fã asta!’, șã jãl fașji.”*

⁹ Kãnd Isus u auzãt aje șje u zãs, jãl su ãmirat, șã su ãntors la gãrmadã șje al sljedile șã jãl lju

zãs: “Ju vã zãk kã njiș pã unu Židov dãm Izrael nam aflat ku dãstafel vjerã!”† ¹⁰ Kãnd heje mãnac dãla stotnik su ãntors akasã, jej or aflat pã sluga sãnãtos.

Isus u skulat pã om mort

¹¹ Dã pã aje, Isus u mers am varuș șje sã çamã Nain.‡ Uçenici aluj șã gãrmadã dã lumi umbra dã pã jãl. ¹² Ali kum ur vinjit dã apropi la ușa dã varuș, u vãzut kum dușje pã om mort sã al ãngropi. Mumãsa alu omula mort are vãdoja, șã je ave çar unu fișjor. Șã la mãmãnci mãmžje multã lumi. ¹³ Kãnd u vãzutu Domnu, jãl ave milã, șã ju zãs: “Nu plãnžji.” ¹⁴ Atunșje jãl u pus mãna pã kãrpașo,§ șã ominji șje al dușje u stat. Atunșje jãl u zãs: “Fișjorulji, ju ac zãk: ‘Skolãçi!’” ¹⁵ Șã omu mort su skulat șã su apukat sã svitaskã șã Isus lu datãlã la mumãsa.

¹⁶ Mari frikã u kãzut pã jej toc șã su apukat sã hvalalaskã pã Dimizov, șã zãșje: “Mari prorok u vinjit ãntri noj! Dimizov u vinjit sã ažuçi alu lume aluj.”* ¹⁷ Șã hiru dã asta u mers am Judeja șã okolo.

Ivan Krstitelj ãntriba dakã u vinjit Mesija (Mt 11,2-11)

¹⁸ Uçenici alu Ivan† aj spunje dã kutotu șje sã dogadãle. Kapu Ivan u çimat pã doj uçenikur aluj ¹⁹ șã lju mãnat la Domnu sã al ãntrebi: “Jeșc tu ala kari Dimizov u zãs kã trãbã sã vijã ili trãbã sã așçiptãnj pã altu?”‡

²⁰ Kãnd u ažuns jej la Isus, jej u zãs kã Ivan șje buçazã nju mãnat sã çi ãntribãnj: “Jeșc tu ala kari Dimizov u zãs kã trãbã sã vijã ili trãbã sã așçiptãnj pã altu?”

²¹ Isus baș ãntrima atunșje pã multã lumi dãm biçișugur, mukur șã lji oslobodule dãm rov duh, șã alu mulc ominj orb lji dãde sã vadã dãm tot suflijitu. ²² Isus lju ãntors vorba: “Dușjec am napoj la Ivan șã spunjecãj șje ac vãzut șã ac auzãt, șje am

* **7,2** Stotnik aj rimski vojnik kari zapovijedaleșci alu 100 vojnikur. † **7,3** Stotnik u auzãt kã Isus u isçjelilit pã mulc ominj, șã kã aj dapropi, kã sã ãntors am Kafarnaum. ‡ **7,3** Isus are Židov a stotnik nu are, a stotnik gãnde kã Isus ar punji ureci la molbã dakã židovi lor ãntriba. Anume, židovi șã rimski vojnici asre neprijatelj. § **7,6** Židovi nar tuna am kasa alu hej kari nus Židov sã nu fijã neprihvatljivi la Dimizov. * **7,8** Așã ka stotnik kum ari autoritet sã naredilaskã alu kãtãnjilor, Isus ari autoritet sã naredilaskã alu biçișug sã nestalaskã. † **7,9** Isus oçekivãle dã la Židov sã ajvi dãstafel vjerã alu nu ave. Jãl nu oçekivãle dã la hej kari nus Židov sã ajvi dãstafel vjerã a anume, asta om ave. ‡ **7,11** Asta aj lok dapropi hundĩ prorok Elizej u ridikat dãm morc pã unu fișjor alu una mamã majnti sto aj dã kãnva (ujtãçi la 2 Kr 4,8-37). § **7,14** Kãnva kãrpașo are dãs vãkut șã are tari ușuri. * **7,16** Ominji gãnde kã Isus are mari prorok ka Ilija ili ka Elizej, numa doj ominj am Kenvija bãtãrnã u ridikat dãm morc (1 Kr 17,17-24; 2 Kr 4,18-37). † **7,18** Ivan Krstitelj u fost am çemicã. ‡ **7,19** Židovi oçekivãle kã Mesija u fi kralj kari u vinji sã lji spasalaskã dã la rimska vladavina, a nu numa sã fijã duhovni Spasitelj. Ivan kunușce proroçanstva dã Mesija ka kum șçije șã Iz 42,7; 61,1-2 (ujtãçi Lk 4,18-19). Așã u oçekivalit Isus sã fijã kralj, a pã Ivan șã pã alci ominj kari aș pravedni sã lji lași afarã dãm çemicã, a sã lji kaznalaskã pã ominj kari u odbacalit pã Mesija (ujtãçi kum Ivan propovjedaleșci am Lk 3,9, 16-17), ali njimika inka nu su dogudulit.

făkut: kă orbi ăs ăntrimac, șă poći viđe, șlagărzăci poći umbla, gubavci să čistileșci, șă surži poći să audă, morci să skolă ăm kust, șă alu sărașj propovijedaleșci Hir fălos. § 23 Șă blagoslovulit ăj om kari nu află njimika ăm minji șje poći uvredălaskă.”

Mudră ănvăcala alu Isus șă alu Ivan șje Bučază (Mt 11,12-19)

24 Kănd u fužjit glasnici alu Ivan ăndărăt, Isus su apukatăsă să spujă alu gărmaďă dă Ivan: “Șje ac mers să viđec ăm pustinjă? Trskă kum să ljagăna pă vânt? Naravno kă nu! 25 Ili șje ac mers să viđec? Atunșje ac mers să viđec kum ăj ămbărkată ăm șjefelj colji delj măndri? Naravno kă nu!* Eje kari ăs măndru ămbrăkac șă kustă ăm luksuz, pă eje lji pućec afla ăm palaćur dă kraljur. 26 Atunșje șje ac mers să viđec? Pă prorok? Naravno kă da! Ju vă zăk, șă maj mult dă prorok! 27 Jăl ăj om dă kari aj skris ăj ăm svăntă kenvija:

‘Ujtăcăvă, asta ăj amnjov glasnik mănat să pripremalaskă ăm nenci kalje ata.’†

28 Anume vă zăk, dăm toc ominj kari su avutăsă, nu are maj mari dă kit dă Ivan. Ali majmikă ăm kraljevstva alu Dimizov ăj maj mari dă jăl!”‡

29 Toc kari u auzăt ur priznalit kă șje Dimizov ănvacă ăj benji, čak șă poreznici. Eje ăs kari Ivan lju bućuzat. 30 Ali farizeji șă učitelji dă zakonu alu Mojsije ur odbjilit planu alu Dimizov șje ave păntru jej. Jej ur odbjilit să lji bućeži Ivan.

31 Isus u zăs atunșje: “Ku șje să usporedilenj pă eșće ominj ăm asta vremi? Kum samănă jej? 32 Jej ăs ka kupiji mișj șje njimik nu lji pasaleșci, kari šadi pă trg, șă să čamă una pă alt:

‘Kănd anj kăntat păntru voj,

voj nac žukat,

șă kănd anj kăntat trișć kănciși păntru voj,

voj nac plăns!’

33 Așa kănd u vinjit Ivan șje bućază jăl nu mănka pită njiș nu bije vin, mar voj ac zăs: ‘Jăl ari drak ăm jăl!’ 34 Șă ju, Fișjoru alu Omu, am vinjit, șă ju mănkam șă bjem, ali voj zășjec: ‘Ujtăcăvă!

Flămănd șă butor, urtaku lu poreznici șă alu greșnici!’ 35 Ali mudrostu alu Dimizov su arătăt kă ăj anume dă la toc kari u apukat.”§

Isus ănvacă: alu šinji ăj maj mult jirtat, ala maj mult u plașji

(Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Iv 12,1-8)

36 Unu dăm farizej Šimun, lor čimatulă pă jăl pă večeră, aša Isus u mers la farizejula akasă șă šu aflatusă lok la masă.* 37 Dăm turdată u vinjit una tari greșnă mujeri, kari u saznalit kă jăl ăj akulo șă kă mănănkă la farizej,† șă je u vinjit akulo, u adus tari skumpă uloj ku miros ăm skumpă u jagă dăm petră. 38 Je u stat dănapoju aluj, la pișjorilje aluj, șă su apukat să plăngă. Atunșje su apukat să ăj spelji pișjorilje aluj ku lăkrmilje alji, șă să aščergă pișjorilje ku păru alji. Je ăj săruta pișjorilje aluj, șă ku uloj mănže.

39 Kănd u văzut aje farizeju Šimun kari lu čimatulă pă večeră, jăl să ăngănde ăm jăl săngur: “Să fijă omusta anume prorok, jăl ar šci kă je ăj tari greșnă mujeri.”

40 Isus ju zăs: “Ju am šjeva să ac zăk cijă Šimun.”

Šă Šimun u zăs: “Učitelju ză.”

41 Isus u vorbit: “Are om kari dăde kećinj șă jăl ave doj daturaș. Unu ji are dator petsto banj dăm aržjint a halalănt pedeset banj dăm aržjint.‡

42 Njiș unu dăm jej nu u dat a nu ave dăm șje să ăj ăntork, șă omula u jirtat alu amăndo. Aku spunjec kari ar trăbuji să ăl plakă maj tari?”

43 Šimun ju ăntors vorba: “Kă ar trăbuji să fijă ala alu kari ju jirtat maj mult.”

Isus ju zăs: “Benji aj prosudulit.” 44 Atunșje su ăntors la mujere șă jăl u zăs alu Šimun: “U vejs pă mujeresta? Ju am vinjit ăm kasa ata ali nu maj dat apă păntru pișjorilje amelji,§ a je mu lju spălat ku lăkrmilje șă lju aščers ku păru alji. 45 Nu maj sărutatămă pă minji, ali je mu surătăt pișjorilje dă kănd u vinjit ăm nontru, no stat să mă săruci. 46 Tu nu maj unsă kapu ku uloj ali je mu unsă kapu amnjov ku uloj ku parfem. 47 Dăm asta rănd ju ăc zăk cijă: ‘Mulci grehur jisă jirtaci, daje kă mu

§ 7,22 Eșće stvarur kari Isus u făkut, arătă kă jăl ăj Mesija, kum ăj ăm kenvija alu proroku Izaija, poc viđe ăm asta stih: Iz 29,18-19; 35,5-6; 61,1-2. * 7,25 Ivan purta urăci colji (Mt 3,4). † 7,27 Dimizov u zăs kă glasniku alu Isus kari u pripreмили kalje alu Isus ăj Ivan.

‡ 7,27 Mal 3,1 ‡ 7,28 Ivan u ispunulit proroštvo kă jăl u pripremit kalje alu Isus. Jăl nu văzut kă kraljevstvo su ispunulit, daje kă lu amurut majnti dă șje Isus u uskrsnulit, atunșje hej kari su obratalit dă pă șje Isus u uskrsnulit ari maj mari blagoslov dă kit Ivan. 7,33 Mt 3,4 § 7,35 Hej kari u apuka pă Ivan șă pă Isus su arătă kă ănvăcala ăj mudră. * 7,36 Are običaj pă gozbă ka pă asta večeră numa bărbec șăde đos kănd jej as re pă kości lji are măndru la masă. † 7,37 Are običaj ăm aje vremi kă alci puće să să ujči kănd jej asre la večeră a jej nu mănka. ‡ 7,41 Unu banj dăm aržjint = una dnevnică alu radnik. § 7,44 Ăm aje vremi kănd vij la domaćin am kasa trăbuje să lji spelji pișjorilje kă jej umbla pă drikur kari asre pljin dă prașină.

plăkut tari. Alu ala kari ari maj pucănj dă jirtat, ala maj pucăn mu arătat plăkătură.’ ”⁴⁸ Atunșje u zăs alu mujere: “Grehurlje atelji ăș jirtači.”

⁴⁹ Atunșje eje kari asre la masă ku jăl sur apukat să svitaskă una ku alt: “Șinji ar puće asta să fiji kari šă grehurlje jartă?”

⁵⁰ A jăl u zăs alu mujere: “Ănkridala ata ću spasalit. Dući ăm putuljală.”

8

Isus propovjedalešći păm mulči lokur

¹ Dă pă aje, Isus u mers păm alčilje varušur šă satur, să propovjedalaskă šă să svitaskă dă Hir fălos dă kraljevstva alu Dimizov. Dvanaest (12) učenikur umbra dă pă jăl, ² šă šjeva ka mujerilje kari Isus lju oslobodulit dăm rov duhur šă dăm bičișugur: Marija (kari are dăm varuš Magdala, kari u mănāt sedam drașj dăm je), ³ Ivana (bășăca alu upravitelj Kuza a jăl are upravitelj pântru Herod), Suzana, šă mulči alčilje cângășj. Jelji lji sluzule ku benjilje šje ave.

Om šje samănă

(Mt 13,1-17; Mk 4,1-12)

⁴ Mari gărmaďă să akuljiže šă lume inka vinje la Isus dăm tot varușu. Isus u svătit alor ku usporedbă ⁵ “Om šje samănă u mers să seminji sămănca aluj. Šă kum sămăna orikiči dăm sămancurljelje u kăzut pă kalji. Šă sămănce are kălkată, păn šje nor vinjit vrabujilje šă lju mănkalji. ⁶ Šă orikiči ur kăzut ăntri petri šă jelji ur kriskut friș, ali sur uskat kă lji ibize vlagă. ⁷ Šă orikiči sămăncur ur kăzut ăntră mărșunj šă u kriskut ku jej una, ali lji šăgușă mărșunji. ⁸ Šă orikiči u kăzut pă bun pămănt, šă u kriskut šă u avut sto răndur majmult.” Kănd Isus u fost gata ku usporedba u mužjit: “Punjec ureći voj kari avec ureći să auzăc!”

Isus objasnalešći šje značalešći usporedba dă om kari samănă

(Mt 13,10-23; Mk 4,10-20)

⁹ Učenici aluj lor ăntribat pă Isus atunșje, šje značale usporedbe. ¹⁰ Isus u zăs: “Avovă Dimizov u dopustulită să prișjipec tajnurlje dă kraljevstva alu Dimizov, ali alu alci trăbă să să spujă ăm usporedbur; ka kum u zăs prorok Izaija:

8,10 Iz 6,9 * **8,15** Bun sufljit: ăj sufljit kari ăj spreman să audă vorba alu Dimizov, šă să u askulči. † **8,18** Jasno ăj dăm kontekst kă Isus sviteșči dă prișjipală šă dă ănkridală. Asta značalešçi: “Șinji goď ari prișjipală šă ănkridală ju su da maj mult prișjipală. Șinji goď nu ari prișjipală u zgubi šă haj šje ari šă prișjipala šje u ari u zgubi šă prișjipala šje jăl găndeșçi kă ari”, ili “Dimizov u fașji alu hej kari ănkredī ăm istină ur prișjipe šă maj mult. Dimizov u fașji dă hej kari nu ănkredī ăm istină, jej nu u prișjepi istina njiș haj pucun šje jej găndeșçi kă jej prișjepi.”

Ăs eje kari să ujtă

ali nu veďi,

kari auďi

ali nu prișjepi.

¹¹ Aku usporedba značalešçi asta: Sămănca ăj ka Vorba alu Dimizov. ¹² Sămănca kari ăj pă kalji, ăș ka eje ominj kari auďi Vorba, ali draku u vinji šă lji je vorba ăndărăt dăm sufljičilje alor, să nu potă ănkradă să nu să spasalaskă. ¹³ Aje sămănca ăntri petri ăș la ominj kari auďi Vorba šă u apukă ku fălușjă ali nari korjen. Jej ănkredī nu dă lungat šă atunșje ăm vreme dă ănșjirkală jej kaďi ăndărăt. ¹⁴ Sămănca kari u kăzut ăntri mărșunj šă ka ominji kari auďi Vorba, ali kum vreme fușji jej să astrănži ku brigurlje ăm kust, šă dă găzdășije, šă žăndur ăm kust, šă eje nu adușji bun plod. ¹⁵ Ali sămănca kari kaďi pă bună pămănt aje eje ominj *kari auďi Vorba šă u cănji ăm sufljitu bun, jej ăș ustrajni šă u adușji bun plod.”

Kum prișjipenj istina alu Dimizov

(Mk 4,21-25)

¹⁶ “Njime nu acăcă lampă să u pujă dăsup ter ili dăsup pat. Nu, jăl u punji pă sviječnjak așă toc u vide lumină kănd vinji ăm nontru ¹⁷ atunșje kutotu šje ăj aku askuns, šă šje ăj pă askuns făkut, kutotu u jășă afară. ¹⁸ Daje păzec kum auzăc. Kă šinji ari ju fi dat maj mult, šă šinji goďe nari njimika, dă la jăl u fi lot čak šă aje cară šje samănă kă ari.”†

Familija alu Isus ăș eje kari kustă vorba alu Dimizov

(Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)

¹⁹ Alu Isus u vinjit mumăsa šă fracī să ăl posjetilaskă pă Isus ali jej nu puće să vijă apropī dă jăl dă rănd dă gărmaďă. ²⁰ Șinjiva u javalit alu Isus: “Mumăta ata šă fracī atej stă afară ĉi așĉaptă.”

²¹ Isus lju u zăs: “Mama ame šă fracī amej ăș eje kari auďi Vorba alu Dimizov, šă u kustă.”

Isus putuljeșçi oluje

(Mt 8,23-27; Mk 4,35-41)

²² Una ză Isus šă učenici aluj ur tunat ăm ĉamac šă să mergă pă alta parĉi dă galilejsko jezero. Isus u zăs: “Hajd pă haje parĉi!” Așă sur maknulit dă la mal. ²³ Ali kum plovule jej, pă Isus lu furat somnu. Atunșje oluja ku văntu una su slăbuzăt pă jezero

šă jej asre ăm opasnost, daje ka karu să umplje ku apă.

²⁴ Jej ur mers la Isus šă lor skulatulă ăm frikă šă mužje: “Domnu, Domnu noj nji ăntupenji!”

Aša su skulat šă u zapovjedalit alu vântu šă alu valuvurljelje să să putuljaskă. Oluja su putuljit šă are putuljală. ²⁵ “Hunđi vi ănkriđala?”, Isus lju ăntribat pă jej.

Ali jej asre pljinj dă frikă šă ămirală, šă u zăs una la alt: “Šinji ăj asta čak šă vântu šă valuvurlje ăl punji ureci pă jăl kănd zapovijedalešci?”

Isus mănă pă drašj dăm om

(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)

²⁶ Jej ur plovulit păn la malu dă Gerasa, kari ăj pă alta parci dă Galileja. ²⁷ Kum Isus u pus pišjorilje pă pământ, ju vinjit dădăneneci om dăm varuș kari are mar da multă dobă ku drašj ăm jăl. Jăl nu purta colji, šă nu kusta ăm kasă mar ăm gropur. ²⁸ Kănd lu văzutulă pă Isus, jăl u mužjit tari šă u kăzut dădăneneci la jăl šă dăm tot graju u mužjit: “Šje găndeșc dă la minji, Isuse Fișjoru alu Dimizov, Maj Mari? Ju mă arog la činji să nu mă mučuleșc!” ²⁹ Draku ăl cănje mar multă vremi. Majnti ominji ku lancurlje ăl ljiga šă ăl paze, ali jăl tod daje rupe lancurlje šă draku lu mănăt ăm pustinjă. Isus u dat zapovjed alu rov duhu să jeși afară dăm jăl.

³⁰ Isus lu ăntribat: “Kum či cem?” Jăl u zăs: “Legija”, daje kă mulc drašj asre ăm jăl. ³¹ Šă jej sur arugat la Isus să nu lji đe zapovjed să mergă ăm gropă făr dă dno. †

³² Akulo are mari stadă dă porșj šje mănka pă parce dă đal, šă jej sur arugat să dozvolulaskă să tunji ăm jej, šă Isus lju dazvolulit. ³³ Drašji dăm omula u fužjit ăm gărmađă porșj, šă stada dă porșj ur arljigată dă pă đal ăm jezero šă akulo sur ăntupit.

³⁴ Ominji šje paze stado u skăpat kănd u văzut aje, šă jej ur dus hir ăm varuș šă ăm sat. ³⁵ Šă lume ur vinjit să vadă šje u fost aje. Kănd ur vinjit la Isus, jej ur aflat pă omu šje are ku drašj ăm jăl are ămbrăkăt, šă šăđe la pišjorilje alu Isus ku fire sântosă. Šă kănd u văzut aje kutotu jej sur ănfrikușat. ³⁶ Hej kari ur văzut or spus kum Isus u osloboduleșci pă omu ku drašj. ³⁷ Ali tota lume dăm lok ăm Gerasa ur zăs alu Isus să fugă dăm akulo kă asre tari ănfrikușac. Isus u tunat ăm kar šă gănde să fugă ăm napoj.

³⁸ Omu dăm kari Isus u mănăt afară dăm drašj să aruga la Isus: “Pot să fug ku činji?”, ali Isus lu mănăt šă ju zăs: ³⁹ “Dući ăm napoj akasă, šă spunji alu toc kutotu šje Dimizov u făkut dă činji.” Aša u mers akasă šă u širilit ăm varuș kutotu šje Isus u făkut păntru jăl.

Mujere kari are bičagă u fost sănătosă

⁴⁰ Gărmađă are akulo să ăl pozdravalaskă pă Isus kănd su ăntorsusă pă alta parci dă jezero, jej toc tari ăl așcipta pă jăl. ⁴¹ Atunșje su pojavalet om kari să čima Jair vođa dă sinagogă. Jăl u vinjit la Isus šă u kăzut žos la pišjorilje aluj šă să aruga la jăl să vijă la jăl akasă daje kă ⁴² jedina fata aluj dă dvanaest aj (12) dă bătărnă are pă morči.

Isus u mers dă pă Jair kănd mulc să ămpinžje să fijă dapropi dă jăl. ⁴³ Ăm gărmađe are mujeri kari kărvarale dvanaest (12) aj šă je u čiltit kutotu šje ave pă doktor ali no aflat pă njime kari ar puće să u ozdravalaskă. ⁴⁴ Je u vinjit pă dănapoj šă su apukat pus dă cola alu Isus, šă sănžilje u stat să kuri.

⁴⁵ “Šinji u pus mănă pă minji?”, u ăntribat Isus.

Toc zăšje kă nu ur pus. Atunșje Petar u zăs: “Domnu, tu vejs kum să ămpinži toc ominji la činji!”

⁴⁶ Isus u zăs: “Šinjiva u pus namjerno mănă pă minji kă am sămcăt pučere kum jașă afară dăm minji.” ⁴⁷ Kănd u văzut mujere kă majmult nu poči cănje ăm je, je u vinjit ăm neneci trămurănt dă frikă, u kăzut ăm njence alu Isus šă u spus la toc adășje u pus mănă pă jăl, šă kum u fost ozdravalită dăm turdată. ⁴⁸ Isus u zăs: “Fato, ănkriđala ata ću ozdravalit. Dući ăm putuljală!”

Isus u skulat dăm morči pă fata alu Jair

⁴⁹ Kănd Isus svite ku mujere, glasniku dăm kasa alu vladaru dă sinagogă u vinjit šă u zăs: “Fata ata ăj mortă. Nu ăl gnjivali pă učitelj!”

⁵⁰ Kănd u auzăt Isus aje, jăl u zăs alu Jair: “Nuc fijă frikă! Numa ănkređi mijă šă je u kusta!”

⁵¹ Kănd ur vinjit jej la kasa, Isus nu lăsă să mergă ăm nontru ku jăl osim Petar, Ivan, Jakov šă mumăsa šă tatusu alu fate haje. ⁵² Šă toc ăm kasa plănžje šă u žalale, aša jăl u zăs: “Nu plănžjec. Je nuj mortă, numa să kulkat!” §

⁵³ Jej ăl răđe pă Isus, kă jej asre sigurni kă je ăj mortă. ⁵⁴ Isus atunșje u apukatu dă mănă šă dăm tot graju u mužjit: “Skolăci kupilu amnjov!”

⁵⁵ Šă duhu alji su ăntorsăsă šă je su skulat dăm

† 8,31 Gropă făr dă dno dă drašj § 8,52 Isus ščije kă je ăj mortă ali jăl ščije kă ju da kust ăm napoj.

turdată. Isus u dat zapovjed atunšje sã aj đe šjeva sã mănãšji. ⁵⁶ Roditelji alji asre ãmirac a Isus lju purunšjit pã roditelji sã nu spujã alu njime šje u fost.

9

*Isus mănã pã dvanaest (12) apostolur
(Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)*

¹ Isus u čimat pã dvanaest apostolur la jãl šã jãl lju dat pučeri šã autoritet pã toc drašj, šã pučeri sã ãntremi bičišugur. ² Atunšje Isus lju mãnat afarã šã sã proglasalaskã kraljevstva alu Dimizov šã sã ozdravalaskã pã bičež. ³ Isus lju zãs alor: “Nu loc njimika ku voj pã kalje avostrã, njiš botã, njiš taškã, njiš mãnkarì, njiš banj. Njime sã nu je maj una kãmašã ku jãl. ⁴ ãm kari gođe kasa mãržjec, fijec akulo pãn šje nu fužjec dãm varuš. ⁵ Hunđi gođe nu vã punji ureči, fužjec dãm ala varuš šã ãm znak dã upozorenje kã ãl laš la sudbina aluj, skutãrãcãvã prašina dã pã pišjori.”

⁶ Aša jej sur lot afarã sã mergã dãm sat ãm sat sã propovjedalaskã Hir fãlos šã ozdravalaskã pã bičež pã hunđi gođ meržji.

*Herod gãnde sã vadã pã Isus
(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)*

⁷ Vladar Herod* u auzãt dã kutotu šje Isus u fãkut, šã are zãbunjit kã orikic zãšje kã Ivan Krstitelj u uskrnulit dãm morc. ⁸ Šã orikic zãšje kã prorok Ilija su arãtat pã pãmãnt kãnd alci gãnde kã unu prorok dã kãnva u vinjit ãm kust.

⁹ Ali Herod u zãs: “Ju am tijet kapu alu Ivan, ali šinji ãj omusta dã kari aud dãstafele vorbi?” Jãl da be šcipta sã vadã pã Isus.

*Isus u rãnjit pã majmulc dã pet hiljada dã ominj
(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Iv 6,1-13)*

¹⁰ Kãnd sor ãntors apostoli ur spus alu Isus kutotu šje ur fãkut. Atunšje Isus lju dus pã lok pustulot apropi dã varuš Betsaida. ¹¹ Lume ur saznalit šã ur sljedilit pã Isus. Aša lju apukat la jãl šã lju spus dã kraljevstva alu Dimizov šã u ozdravalit pã eje kari asre bičež. ¹² Mar kitrã dã sara Dvanaest apostolur ur vinjit la Isus šã ur zãs: “Mãnã pã lumi ãndãrãt, aša sã mergã sã ãš aflji lok dã kulkat šã dã mãnkat kã noj šcenj ãm pustinjã ajišje.”

¹³ Isus lju zãs: “Voj dãđecãlji šjeva dã mãnkat.”

Jej ur ãntors vorba: “Noj avenj čar pet darabur dã pitã šã doj pešc. Noj sãngur sã mãrženj šã sã kumpãrãnj mãnkarì dã totã lumesta?” ¹⁴ Jej ur umãrat hundiva pet hiljada dã bãrbec,[†] Isus u zãs alu učenici aluj:

“Punjecãlji sã šadã ãm grupur po pedeset lumi sã šadã una.” ¹⁵ Šã apostoli ur fãkut kum lju zãs, lju pus pã toc sã šadã žjos. ¹⁶ Atunšje Isus u lot pet dãrabur dã pitã šã doj dãrabur dã pešc šã su ujtat sus ãm nor, Isus u blagoslovulit šã u ruptã ãm dãrãbelji, atunšje u dat alu učenici aluj sã pujã dãdãnençi alu lumi. ¹⁷ Šã jej toc ur mãnkat šã asre sãtulj. Šã jej ur akuljes dvanaest košarur dã dãrãbelji šje ur rãmas.

*Petar priznalešci kã Isus ãj Krist
(Mt 16,13-16; Mk 8,27-29)*

¹⁸ Undatã kãnd su ãntors Isus pum parçi sã sã aroži, učenici asre ku jãl šã Isus u ãntribat: “Šje zãšji lume šinji mes ju?”

¹⁹ Jej ur ãntors vorba: “Ivan šje Bučazã, makar orikic zãšji Ilija prorok a hejelanc kã ješc prorok dã kãnva kari u uskrnulit dãm morc.”

²⁰ Isus u ãntribat: “A voj? Šje zãšjec voj, šinji mes ju?”

Petar u ãntors vorba: “Tu ješc Krist kari ãj mãnkat dã la Dimizov!”

*Isus lji spunji alu apostoli kã jãl u muri, šã u uskrnuli
(Mt 16,1-23; Mk 8,31-33)*

²¹ Isus u dat atunšje zapovjed mari, šje lji branale sã spujã asta alu šjinjiva kã jãl ãj Mesija. ²² Atunšje Isus u zãs: “Ju, Fišjoru alu Omuluj trãbã sã pãc mulçi patnjur. Bãtãrnji kari ãs glavni ãntri židovur, mari popur šã učitelju dã zakonu alu Mojsije mu odbacali. Jej mur amurã, a ju treçi zuã uj uskrnuli.”

*Kum sã fijenj učenici alu Isus Krist
(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)*

²³ Atunšje Isus u zãs alu toc: “Dakã šinjiva gãndešçi sã mã sljedãlaskã pã minji, elši trãbã sã odbijalaskã sã kušçi dã pã žãndurlje aluj, jãl sãngur sã ãš je krušje aluj totã zua šã sã mã sljedãlaskã pã minji.† ²⁴ Šinji gođ gãndešçi sã ãš spasalaskã kustuš ala lu perđi do kraja, šã šinji gođe šu perđi kustuš pãnturu minji ala su spasalisã

* **9,7** Vladar Herod jãl vladale ãm Galileja kari are una parçi dã Izrael. † **9,14** Nu asre numa bãrbec, nego šã mujer šã kupij (vedi Mat 14,21) ‡ **9,23** Zločinac kari are osudulit sã mori pã krušji trãbuje sã dukã krušje pãn la lok hundì u fi amurãt. Ku asta svat, Isus gãnde sã zãkã dakã gãndenj sã fijenj učenici aluj, trãbujenj sã fijenj morc la željurlje anoštri, la voja anostrã, trãbujenj sã fijenj poslušni šã spremni sã punjenj ureči la Isus.

vječno. ²⁵ Šje ari benji om dām aje dakā kapātā celi svet, a jāl āj uništilit ili pārdut? ²⁶ Dakā āj alu šjinjiva rušunji dā minji ili dā vorbilje amelji, šā ju Fišjoru alu Omuluj ju fi rušanji dā ala om, kānd uj vinji ām slava aluj, ām slava alu tatusu šā ām slava alu svānc anđeji. ²⁷ Anume ju zāk, ās orikic kari stā ajiše kari nor muri majnti dā šje nor viđe kraljevstva alu Dimizov.”

Isus aratā slava aluj
(Mt 17,1–13; Mk 9,2–13)

²⁸ Hundiva osam zālji dā pā ešče svatur Isus u lot pā Petar, Ivan šā pā Jakov ku jāl, šā u mers sus pā đal sā sā aroži. ²⁹ Atunšje kum sā aruga, ubrazu aluj u ščimbat tari, šā coljilje aluj sur ščimbat am alb dā svitlāze. ³⁰ Doj ominj su pojalit, svite ku Isus. Eje asre Mojsije šā prorok Ilija. ³¹ Jej su arātat ām slavā šā jej svite dā morčiš aluj šje u fi ām Jeruzalem.

³² Pā Petar šā pā urtašji aluj lju furat somnu ali jej sur skulat šā lor vāzut pā Isus ām slava aluj ku doj ominj šje stāče ku Isus. ³³ Kānd jej fužje, Petar u zās alu Isus: “Domnu, anovā nji benji ajiše! Lasā fāšjenj tri koljibur: unu pāntru činji, šā unu pāntru Mojsije šā unu pāntru prorok Ilija.” Jāl nu šćije šje svitešći, sāmāna kā bulunzešći. ³⁴ Šā kānd Petar svite, oblak u vinjit dasupra pā Petar šā pā urtašji aluj šā jej su ānfrikušat.

³⁵ Atunšje su āuzāt graj dām oblak: “Asta āj Fišjoru amnjov, ju lam izabralit! Punjec ureči la jāl!” ³⁶ Kānd graju su auzāt, Isus are sāngur. Učenici ur tākut šā nor spus alu njime šje ur vāzut.

Isus u mānat afarā pā drak dām kupilula
(Mt 17,14–19; Mk 9,14–29)

³⁷ Hajelantā zā Isus šā učenici aluj ur vinjit žjos dā pā đal šā āl ašćipta gārmadā dā lumi. ³⁸ Ām gārmade are om kari mužje: “Učitelju, ju mā arog, ujtāci pā fišjorum daje kā jāl āj jedini kupilu amnjov! ³⁹ Ujtāci, duh āl napadalešći šā jāl dām turdatā cāpā, āl skutārā ām gārčur šā fašji spumi la gurā šā dabe fužji dā la jāl, ku mukā ām āl baći. ⁴⁰ Ju mam arugat la učenici atej kari as re ku noj dakā ar puče jej sā mājā pā draku afarā ali jej nu puče.”

⁴¹ Isus u āntors vorba: “O voj nevjernā šā ubraznikā generacijā! Kitā dobā trābā sā fjuv ku voj? Kitā dobā trābā sā vā trpālesk? Adāl pā fišjoruc ajiše!” ⁴² Kānd kupilula u vinjit la Isus, draku lu vārljit žjos šā āl skutura am gārčur. Isus lu mužjit pā duhu rov šā pā kupilu lu ozdravalit, šā ām napoj lu dat la tatusu. ⁴³ Jej asre toc āmirac la autoritetu aluj šā kit āj dā mari Dimizov.

Isus jarā spunji dā morče aluj
(Mt 17,22–23; Mk 9,30–32)

Atunšje kānd inka toc sā āmira šje u fākut, Isus u svātit ku učenici aluj: ⁴⁴ “Zapamtalecā vorbilješče, šā āngāndecāvā dā jelji.” Isus u zās: “Ju, Fišjoru alu Omuluj uj fi dat ām mājilje alu omuluj.” ⁴⁵ Jej nor prišjiput šje u gāndit jāl ku aje sā zākā. Značenje are askunsā dā la jej, a alor lji are frikā sā āl āntrebi pā jāl dā aje.

Šinji āj maj mari ām kraljevstva alu Dimizov
(Mt 18,1–5; Mk 9,33–37)

⁴⁶ Učenici su apukat sā raspravljalaskā šinji dām jej ar puče sā fijā maj mari. ⁴⁷ Isus lji šćije gāndu ām sufljičilje alor atunšje Isus u lot pā kupil mik šā lu pus lāngā jāl ⁴⁸ atunšje lju zās: “Šinji gođe apukā pā kupilusta mik ām numilje amnjov apukā pā minji. Šā šinji gođe apukā pā minji, apukā isto šā pā ala kari mu mānat. Daje kā maj mik āntri voj āj maj mari.”

Šinji nuj protiv dā voj, ala āj dā voj
(Mk 9,38–40)

⁴⁹ Ivan u zās: “Domnu noj anj vāzut pā unu om kari ām numilje atov mānā drašj afarā dām ominj šā noj anj zās sā nu fakā aje, daje kā jāl nu āj unu dām noj.”

⁵⁰ Isus u zās aluj: “Nu āj branalec, kā šinji gođe nuj protiv dā voj, āj dā voj.”

Samaritanci nu apukā pā Isus a jāl nu lji uništilešći

⁵¹ Vreme are apropi kānd Isus trābuje sā fijā dus napoj ām nor, atunšje tari su odlučulit sā mergā ām Jeruzalem. ⁵² Isus u mānat glasnišj ām nenči la jāl a jej ur vinjit ām unu sat ām Samarija sā pripremalaskā lok pāntru jāl. ⁵³ Ali lume akulo nu lu apukat ām benji, daje kā are pā kalje dā Jeruzalem.* ⁵⁴ Kānd ur vāzut učenici Jakov šā Ivan ur āntribat: “Domnu, gāndešć sā čimānj fok dām

§ 9,31 morči Vorba kari āj prevodilitā “morči”, pā ljimba dā grčki āj Jāšalā, šje aratā kum Isus u muri. Ām kenvija bātārnā “Jišala” značalešći kum Dimizov u oslobodulit pā Izraelci dām ropstvā ām Egipat. Morče alu Krist pā krušji āj “Jāšalā” daje Dimizov nju otkupilit dām ropstva dā grehur. * 9,53 Samaritanci šā Židovi jej dām tri jej sā mrzāle. Daje Samaritanci nu gānde sā ažuči alu Isus pā kalje aluj ām Jeruzalem–glavni varuš alu židov. † 9,54 Jakov šā Ivan u dā osudā kā jej šćije kā jej ās proroci ka proroku Ilija kari u odbacalit pā Dimizov. 2 Kr 1,10–12

nor sã lji uništãlaskã?”† ⁵⁵ Isus su ãntors la jej šã lju fãkut dã njimika pã Jakov šã pã Ivan. ⁵⁶ Šã jej ur mers ãm altu sat.

*Nuj lako sã fijenj učenici alu Isus
(Mt 8,19-22)*

⁵⁷ Kum mãrže Isus šã učenici pã kalji, šjeva ka omu u zãs alu Isus: “Ju uj meržji ku činji hundi gođ vi meržji šã tu!”

⁵⁸ Isus u zãs: “Lisicurlje ari sklониšte šã vrãbu-
jilje ari gnjezdurlje alor, ali Ju Fišjoru alu Omuluj
nam lok hundi sã ãm pujã kapu.”‡

⁵⁹ Isus alu altuje u zãs: “Sljedilešći mã!”

Omu u zãs: “Domnje, lasãmã elši sã mã dukã sã
ãngrop pã tata amnjov.”§

⁶⁰ Isus u zãs aluj: “Lasã pã morc sã ãš ãngropi pã
morc,* ali tu dući šã propovjedalešći kraljevstva
alu Dimizov!”

⁶¹ Akulo are inka unu om kari zãšje: “Ju ćuj
sljedili pã činji, Domnu ali elši lasãmã sã mã
pozdravalesk ku toc akasã.”

⁶² Šã Isus ju ãntors vorba: “Njime kari punji
mãna pã plug šã sã ujtã ãm napoj dã pã jãl,† nuj
bun dã kraljevstva alu Dimizov.”‡

10

*Isus spunji alu sedamdeset dođ učenikur kum sã
spuji dã kraljevstva dã Dimizov*

(Mt 11,21-27; 13,16-17)

¹ Dã pã ešće stvarur Domnu u odredilit
sedamdeset dođ učenikur šã lju mãnat ãm nenći,
dođ pã dođ la tot varušu šã lok la kari jãl isto ašćipta
sã mergã. ² Isus u zãs alor: “Žetva ãj mari ali

pućanj ãs lukroj, dãm ala rãnd arogãci la stãpãnu
dã žetva sã mãji maj mulc lukroj ãm polja aluj.*

³ Aku dući ali punji ureći. Ju vã mãj pã voj ka pã
birkã mikã ãntri lup! ⁴ Nu loc ku voj đibularuš
ili taškã ili cipiliš, šã nu sta dã lungat ãm svat ku
ominji pã kalji sã nu zgubec vreme.

⁵ Elši stvar šje trãbã sã zãšjec kãnd vinjec la
kasa ãj: ‘Putuljalã fijã la kasasta!’ ⁶ Dakã om kari
gãndešći putuljalã kustã ãm kase putuljala u fi ku
jãl, ali dakã nu, putuljala u vinji ãm napoj la voj.
⁷ Rãmãnji ãm aje ista kasa, mãnãnkã šã be šje ari
jej, kã lukroju ãj vredan dã šje u lukrat. Nu vã
selilec dãm una kasa ãm alta.†

⁸ Dakã mãržjec ãm bilo kari varuš šã jej vã
apukã ãm benji voj mãnkãc šje vã punji dãdãnenći
⁹ šã ozdravalecã pã bićež kari ar fi akulo, šã
spunjecãlji kã Kraljevstva alu Dimizov ãj apropi.
¹⁰ Ali dãkã vinjec ãm varuš hundi nu vã apukã,
atunšje dušjecãvã pã ulicur šã zãšjec: ¹¹ Ćak šã
prašina dãm varušu avostru kari su apukat pã
pišjorilje anoštri, brisãlec dã pã noj, protiv dã
voj!‡ Ali šã voj ac trãbuji sã šćijec kã kraljevstva
alu Dimizov ãj apropi. ¹² Ju vã zãk kã pã zuve dã
sudulalã u fi maj ušuri lu varušu Sodoma dã kitã
dã varušula.”§

*Isus lji fašji dã njimik pã heje kari nu askultã
(Mt 11,20-24)*

¹³ Isus u zãs: “Jao avovã ominjilor dãm Ko-
razine! Jao avovã ominjilor dãm Betsaido! Kã sã
vi fost dastafel Ćudo ãm varuš Tira šã am Sidon*
ka kum su dogodulit la voj ãm varušu avostru, jej
dã kãnva sar vi ãnkãjit, šãzut ãm colji dã kecã, šã
ãm šjинуšã znak dã ãnkãjalã.† ¹⁴ Anume ãm zuve

‡ **9,58** Isus spunji ku izrekã sã ãnveci pã om kum sã fijã učeniku aluj. Isus gãndešći dakã ala om lu sljedili, njiš ala om nar ave domu aluj. § **9,59** Nuj jasno kã tata alu omula u murit, a jãl trãbã sã ãl ãngropi odma, ili omula gãndešći sã rãmãji maj du lungat pãn šje omula no u muri kapu atunšje lu ungrupa. Poanta ãj ãm aje kã ala om gãndešći elši šjeva sã fakã majnti dã šje u sljedili pã Isus.

* **9,60** Isus nu gãndešći doslovno kã morci ur ungrupa pã alci morc. Šje ar puće sã fijã “morc” ãs: 1. asta ãj metaforã dã hej kari maj šjeva u muri ili 2. asta ãj metaforã dã hej kari nu sljedilešći pã Dimizov, kari ãs duhovno morc. Poanta ãj ãm aje kã učeniku nu slobud sã dopustulaskã njimik šje lar zadržãli sã nu sljedilaskã pã Isus. † **9,62** Njime kari sã ujtã dã napoj kãnd kapalešći, nu poći sã vadã plug hundi trãbã sã mergã. Aje osobã trãbã sã fijã koncentriranã sã sã ujći ãm nenći sã potã benji kapali. Aša znaćalešći kã trãbã sã nji ujtãnj ravno dã kraljevstva alu Dimizov. Nu slobud sã punjenj familija pã loku alu Dimizov. Nu znaćalešći kã trãbujenj sã nu nji brinulenj dã familija anoštrã. ‡ **9,62** Isus odgovaralešći ku izreka sã ãnveci pã om kum sã fijã učeniku aluj. Isus podrazumijevãlešći kã osobe nuj bunã dã kraljevstvo alu Dimizov dakã nji ujtãnj pã ominj ãm prošlost ãm lok sã sljedilenj pã Isus. *

* **10,2** Isus zãšji kã mulc ominj ãs spremni sã tunji ãm kraljevstvo alu Dimizov ali nus dovoljno učenikur kari u ãnvãca, šã sã ažući alu ominj. † **10,7** Isus nu svite kã jej trãbã sã rãmãji ãm aje kasa totã zua, mar trãbã sã sã kulši akulo ãm totã nopće, kit gođ ãs akulo; ku alćilje vorbi, nu vã kulkãc ãm alta kasa. ‡ **10,11** Asta ãj simbol sã nji areći sã odbacalenj pã ominj dãm ala varuš; ku alćilje vorbi; “Aša kum voj ac odbacalit pã noj, aša Dimizov u odbacali pã voj do kraja pã voj.” § **10,12** Sodoma: varuš (veđi Stv 19,24-28) * **10,13** Ominji kari kusta ãm Korazin, ãm Betsaida as re Židovi kari trãbuje sã ašćepći pã Mesija. Ominji kari kusta ãm Tir, Sidon nus are Židovi jej nu oćekivale pã Mesija kã u vinji. Šje Isus spunji ajišje svitešći Ćak kã šã eje kari nus Židovi trãbã prepoznulaskã pã Mesija daje kã u fãkut kutotu Ćudurlje. † **10,13** ãm aje kulturã, ominji trãbuje sã porći colji kari ãs fãkući dãm kostrijet, kari are hrapav, tari are neudoban. Jej šãđe ãm šinušã, sã areći kã lji žalji, šje u zgrešilit protiv dã Dimizov.

dă sudulală Tira šă Sidonija maj benji ur trešji dă tu! ¹⁵ Šă voj ominji dăm Kafarnaum! Pănăm nor voj vic rădika? Ām podzemlje vic fi arunkac.

¹⁶ Šinji gođe auđi pă voj, mă auđi pă minji, a šjinji odbacalešči pă voj, pă minji odbacalešči, šă šjinji gođe odbacalešči pă minji, odbacalešči pă Dimizov kari mu mănāt!”

Dă šje să nji ănfălušanj

¹⁷ Sedamdeset doj učenikur su ăntors ku fălušăjă. Jej ur zăs: “O Domnje, čak šă drašji nji punji ureći ăm numilje[‡] atov.”

¹⁸ Jăl lju zăs alor: “Ju mă ujtam la Sotona kum kađi ka munje dăm nor.[§] ¹⁹ Aku punjec ureći! Ju vam dat autoritet să kălkăc pă šarpi šă pă škorpionur* šă ku kutotu pučere pă săla dă dužmanj, † šă njimik nu vic păcă rov. ²⁰ Tot daje nac trăbuji să vă ănfălušăc kă duhovur vă punji ureći. Fijec făloš la aje kă numilje avoštři ăs skrišă ăm nor.”[‡]

Numa Fišjoru otkrilešči pă Dimizov (Mt 11,25–27; 13,16–17)

²¹ Ām ala šas Isus su ănfălušăt ăm Duhu svănt šă u zăs: “Tata, Domnu pă pămănt šă pă nor, ju dov hvală cijă daje kă tu aj askuns ešce dă la mărđoj šă dă la părăšjipuc, šă aj arătāt alu hej ‘mišj’[§] pă pămănt. Da, Tata, cijă asta că să veđi.”

²² Šă Isus u zăs: “Kutotu mu fost dat ăm povjerenje dă la Tata amnjov. Njime nu kunošči pă Fišjoru šă njime nu kunošči pă Tata, numa Fišjoru kunošči, šă alu heje kari Fišjoru găndešči u kunošči pă Tata.”

²³ Atunšje kănd are jej săngur, Isus su ăntors la učenici aluj šă u zăs: “Blago avovă kă oči avoštři asta veđi! ²⁴ Sigurno mulc proroš šă kraljur dă kănva gănde să vadă stvarurlje kari voj viđec, ali jej no putut să vadă, šă să audă šje voj ac auzăt, ali nor auzăt.”

Isus svitešči dă maj mari zapovjed (Mt 22,34–40; Mk 12,28–31)

²⁵ Šjeva ka učitelju dă zakonu alu Mojsije su skulat, să ăl iskušulaskă pă Isus šă lu ăntribat:

[‡] **10,17** Ajišje “numilje” arătă pučere alu Isus šă autoritet.

* **10,19** Šarpilje šă škorpioni ăs metaforă dă relji duhovur. † **10,19** Dušmanu ăj Sotona. ‡ **10,20** Dimizov u skris numilje alor pă skritura ăm nor, a aje značalešči kă jej ari vječni kust. § **10,21** Asta ăj dă ominj kari nari iškulj, ali ăs spremni să apušji ănvăcala alu Isus ka kum kupiji mišj apukă šă slušalešči pă hej lu kari lji ănkredi.

10,27 Pnz 6,5 **10,27** Lev 19,18 * **10,29** Ali šinji ăj susjedu amnjov Asta om gănde să ščiji pă šjinji jăl trăbă să plakă: “Pă šjinji trăbă să smatrulesk pă bližnji amnjov šă să ăl plak ka pă minji săngur?” † **10,33** Samaritanci asre stranci kari Židovi lji mărzăle. ‡ **10,35** Ām original skrija: “ăs doj denarur”

“Učitelju šje trăbă să fakă să kapăt kust dă erikeš? Kum ăl pot kăpăta?”

²⁶ “Šje zăšji zakonu alu Mojsije? Kum prišjep aje?”

²⁷ U ăntors vorba: “Plaši pă Domnu Dimizovu ku tot sufljitu atov, ku duša ata, ku pučere, šă ku kutotu găndu atov, pă susjedu atov kă pă činji săngur!”

²⁸ Isus u zăs aluj: “Benji aj zăs, aša fă šă vi kusta.”

²⁹ Ali kum gănde să areći kă ăj pravedan, lu ăntribat pă Isus: “Ali šinji ăj susjedu amnjov?”*

Usporedbă dă Samaritanac kari are milos

³⁰ Isus u zăs: “Are om kari are pă kalji dă Jeruzalem, are sus ăm varuš Jerihon kari are žjos u fost pljačkalit šă lăpădat, bătut pă morči dă la pljačkaš šă lăsat pă drik.

³¹ Popa dă židov slučajno măržje pă kalje šă kănd lu văzut, u fužjit pă lăngă jăl numa pă alta parci. ³² Isto aša Levit, pomočniku alu popa u vinjit isto pă kalje haje. Kănd u vinjit pă lokula šă lu văzut, isto u mers pă alta parci dă kalji.

³³ Napokon †Samaritanac kum măržje pă kalji u vinjit pă lăngă jăl šă kănd lu văzut lu apukat mila dă jăl. ³⁴ Jăl u mers la jăl u vărsat uloj šă vin, šă ju ănvălit ranurlje. Atunšje lu pus pă magari šă lu dus ăm fugadov aša su brinulit dă jăl. ³⁵ Odma hajelantă điminjacă kum fužje ju dat lu gazda dă kasa šjeva ka banji[‡] šă u zăs: ‘Je sama dă jăl, šă dakă asta nu u fi dăstul banj, dă kutotu šje u čilti, ju cuj plăci razlika kănd mă ăntorkă ăm napoj.’

³⁶ Dă pă găndala ata šje găndešc kari dăm ešce tri su arătāt ka susjedu alu omusta kari u fost pljačkalit šjinji maj benji u ažutat?”

³⁷ Jăl u ăntors vorba: “Ala pă kari lu apukat mila dă jăl.”

Atunšje Isus ju zăs aluj: “Dući šă fă šă tu isto ka jăl.”

Dă šje trăbă să nji brinulenj

³⁸ Kum ur mers maj menkulo, Isus u vinjit ăm unu sat hunđi are mujeri šje să čima Marta kari lu apukat pă jăl ăm kasa alji. ³⁹ Marta ave soră šje să

čima Marija kari u šazut la pišjorilje alu Domnu ša punje ureći la kutotu šje jāl svite. ⁴⁰ Ali Marta are am brigur da kutotu šje trābā sā fakā. Aša u vinjit la Isus ša ju zās: “Nu či dori Domnu, kā sora ame mu lasat pā minji sāngur kutotu sā poslužulesk? Šjeva zāj sā vijā sā am ažući.”

⁴¹ Domnu ju zās: “Marta, Marta, tu či brinulešč ša či uznemirilešč da mulći stvarur. ⁴² U biti numa una stvar trābujā, ša Marija maj benji u akuljes, ša aje no fi lotā da la je.”

11

Primjer da aruguminći

(Mt 6,9-13; 7,7-11)

¹ Undatā känd Isus u fost gata ku molitva, unu dām učenici aluj u vinjit la jāl ša ju zās: “Domnu, ānvacānji sā nji arugānj, kum ānvāca Ivan Krstitelj pā učenici aluj.”

² Isus lju zās alor: “Känd vā arugāc zāšjec: ‘Tata, la sā fijā svānt numilje atov, la sā vijā kraljevstva ata, ka kum aj pā nor la sā fijā pā pāmānt!’

³ Pita* anostrā kari aj am totā zā, da nji astās.

⁴ Ša jartānji grehurlje anoštri, ka kum noj jartānj alu eje kari grešilešći protiv da noj.

Nu nji da sā kađenj am ānšjirkalur, mar skoćinji afarā dām rov.’ ”

Isus nji ānvacā kum sā fijenj ustrajni am molitvā

⁵ Isus u zās alor:† “Haj sā zāšjenj kā avec urtak la kari māržjec am miržuku da nopći ša aj zāšjec: ‘Urtaku amnjov, dām kećinj tri dārabur da pitā. ⁶ Urtaku u vinjit da pā kalji la minji, ša nam šje sā aj puj dādānenći.’ ⁷ A jāl am nontru aj zāšji: ‘O nu mā gnjavali! Uša aj mar ānkujetā, kupiji amej ša ju āščenj am pat, ša jednostavno, nu mā pot skula sā ac dov pitā.’ ⁸ Ju vā zāk: ša dakā nu u meržji daje kā ās urtašj, u fašji aje sā nu sā rušunji.

* **11,3** Pita are dostupnā akulo tota zua kari ominji mānka, aje nuj čar pitā mar mānkari. † **11,5** Isus spunji asta puvešći sā objasnalaskā kā urtaku avostru sā nu vā odbilaskā mar sā vā ažući dakā avec mari potrebā ša dakā āl āntreb maj mulći rāndur. Aša njiš Dimizov pā noj nu nji odbili, mar nju da dakā unj fi uporni. ‡ **11,15** Beelzebul Beelzebul aj altu numi da Sotona ili da drak. Unjer sā skrivjā “Beelzebub”. Asta anume značalešći “gospodar da mušč”, šje značalešći “vladar pā drašj.” Asta numi aj povezano ku numilje da lažni dimizov “Baal-zebuba” dām Ekron (vedi 2 Kr 1,2, 3, 6). § **11,16** Ili “Jej gānde da la Isus sā areći kā autoritetu aluj aj da la Dimizov.” * **11,18** Ajišje “Sotona” aj da rānd da demonur kari sljedilešći pā Sotona ka pā jāl sāngur. Ku alčilje vorbi: “Dakā Sotona ša članovi da kraljevstva alor sā borulešći una ku alt kraljevstvo aluj nu su cānje.” † **11,20** žejtu alu Dimizov svitešći da pučere alu Dimizov (vedi Izl 8,19). ‡ **11,22** Asta spunji da Isus kari pobjedilešći pā Sotona ša pā demonurlje aluj. Isus aj bālour om kari je kutotu da la om bālour. § **11,23** šjinji gođe nu akulježi ku minji, ala rāšāp Isus svitešći da akuljižala da učenikur kari āl sljedilešći “šjinji gođ nu adušji pā ominj sā vijā la minji sā mā sljedilaskā, lji dušji da la minji.” * **11,24** “Lok fār da apā” svitešći da lok “lok pust” hundi draku lutalešći.

⁹ Ša ju vā zāk: Arugāčāvā, ša vu fi dat! Kutāc, ša vic afla! Kukunjec, ša vu fi dāsvkut. ¹⁰ Kā šjinji gođ sā arogā, kapātā! Kari kotā, aflā! A šjinji gođ kukunješći aluje ju su dāsvažji.

¹¹ Kari aj tata āntri voj: känd kupilu šjeri pešći dali am lok da pešći da šarpi? ¹² Ili känd šjeri sā aj de škorpion am lok da ov? ¹³ Dakā voj grešni ominj šćijec sā dādec bunji stvarur alu kupiji avoštri, kit maj mult vu da Tata avostru dām nor Duh Svānt alu alor kari āl āntrabā!”

Isus u vārljit afarā pā drak ku pučere alu Dimizov (Mt 12,22-30, 43-45; Mk 3,22-27)

¹⁴ Isus undatā u vārljit afarā pā unu drak kari are mut, ša känd u fost drakula vārljit afarā dām ala om kari are mut, puče sā svitaskā, ša alčilje ominji kari u vāzut aje asre āmirac. ¹⁵ A orikic dām jej u zās: “Jāl u vārljit afarā pā drašj afarā ku ažutala alu Beelzebul‡ princu da demonur!” ¹⁶ Akulo asre alci kari ānšjirka pā Isus, ša jej u šjirut znak dām nor sā de. §

¹⁷ Ali Isus šćije gāndurlje alor, ša lju zās: “Totā kraljevstva kari sā borulešći una ku alt, jej ur uništili kraljevstva alor. Dakā familija una ku alt sā borulešći, jej šur uništili familija alor. ¹⁸ Dakā Sotona sā borulešći protiv da jāl sāngur, kum kraljevstvo aluj su cānje?,* šje rāmānje dām kraljevstva aluj? Kum voj zāšjec kā ju vārljesk afarā pā drašji dām lume ku ažutala alu Beelzebul. ¹⁹ Ali dakā ju vārljesk pā drašji afarā dām lumi ku ažutala alu Beelzebul, atunšje učenici avoštri vārlješći isto afarā pā drašj ku ažutalā alu Beelzebul? Jej sāngur u dokazali kā nus toćni. ²⁰ Ali dakā ju māj pā drašji afārā ku žejtu alu Dimizov,† atunšje u vinjit kraljevstva alu Dimizov la voj. ²¹ Känd om bālour aj naoružan ša pāzešći kasa hundi kustā, atunšje pāmāntu aluj aj sigurnā. ²² Ali känd bālour om āl napadalešći ša āl mānānkā ku bātaje, aj je oružje da kari ovisilešći, ša aj āmparcā šje u furat da la slab om.‡

²³ Kari nu aj ku minji, ala aj protiv da minji sa sjinji gođe nu akulježi ku minji, ala rasapa. §

²⁴ Pa lok far da apa rov duhu fuži afarā dam om, sa lutulaska* sa sa koči lok sa sa odmaralska. Dakā nu aflā njiš šjefalj lok, zašji: 'Ju uj merži am napoj am kasa ame dam ala om hundi am fužit.' ²⁵ Kand draku u vinjit am napoj u aflat ka aje kasa aj čistilita, sa maturata. ²⁶ Atunšje merži sa aduši maj šapči rov duhur maj rej da jal sangur, sa jej u vinji napoj am om sa kustā akulo. Aša alu omula are tari urāt da kit dam elši."

Blagoslovu da askultā

²⁷ Kum Isus svite, mujeri am garmada da ominj u mužjit tari dam tot graju sa su apukat sa svitaska: "Blagoslovulita aj aje kari cu purtat am injima, kari cu ranjit sa cu pazat!"

²⁸ Isus u antors vorba: "Anume, ali maj blagoslovulit as eje kari audi vorba alu Dimizov sa u canji!"

Isus aj maj mari da Jona sa da Salomon a tot daje ominji nu punje ureči

(Mt 12,38-42; Mk 8,12)

²⁹ Kand u vinjit tari mulc ominj akulo, Isus u apukat sa svitaska: "Voj ominj kari kustac am asta vremi, voj šcec rej ominj. Kotā znak,† ali njiš šjefalj altu znak no fi dat ka kum u fakut Dimizov čudo pantru prorok Jona.‡ ³⁰ Šje su dogodulit alu Jona aje are znak alu Ninivljanur kari kusta am varuš Niniva, ka Dimizov lu manat. § Aša šje mu su dogoduli, ju uj fi znak ka pa minji, Fišjoru alu Om kari Dimizov u manat alu asta narod.*

³¹ Pa zuva kand Dimizov u suduli, kraljica kari da kanva vladale pa pamant da jug am Seba,† su radika una sa je u suduli pa heje kari kustā astas. Je u vinjit da pa kraju da svijet, sa slušulaska pa Car Salomon kari are tari mudar. A aišje aj šjinjiva maj mari da Salomon a voj nu gandec sa punjec ureči! ³² Am zua kand Dimizov u suduli, ominji kari kusta am varuš Niniva su radika sa ljur suduli

ominji kari aku kustā, ka jej nu sur ankajit kand Jona lji propovijedale. A aišje aj šjinjiva maj mari da kit Jona a voj nu vac pokajalit!"

Šje Isus anvacā aje aj lumina alu ominj

³³ Isus svitešči: "Njime nu acaca lampā sa atunšje u punji pa lok hundi nu sa vedi ili dasup košara. Nu, jal u punji am svijećnjak aša toc u vide luminā kand vinji am nontru.‡ ³⁴ Oču aj ka lampa alu telā. Dakā oču atov aj sanatos, atunšje tela ata antragā u fi am luminā, ali kand ci oču bičag, tela ata antragā aj am antunjerik. ³⁵ Bagā sama da aje šje smatralešč ka aj lumina am činji sa nu fijā far da luminā." ³⁶ Dakā aj antragā tela ata am luminā, njiš unu dio da telā nu aj am antunjerik, atunšje aj kutotu am luminā, ka kum čar svitlāze lumina ata.

Isus fašji da njimik pa farizeji sa pa učitelji da zakon alu Mojsije

(Mt 23,1-36)

³⁷ Kand Isus u svätit, unu farizej lu čimat sa mananšji la jal akasa. Isus u mers, sa u lot lok la masa. ³⁸ Kand farizeju u vazut ka nu šu spalat manjilje majnti ka kum aj običaj alu židov, su apukat sa mananšji a farizeju su začudulit. § ³⁹ Ali Domnu Isus ju zas: "Aku voj farizeji pa da na afarā canjec kljistaru sa teru čišč, ali pa da nontru voj šcec pljinj da pulkučalā sa relji. ⁴⁰ Voj far da fir! Nuj Dimizov kari u stvorulit vanjština, u stvorulit sa nutrina?*" ⁴¹ Maj benj dađec milostinja avostrā dam tot sufljitu alu heje kari lji potrebno šje voj avec, atunšje vu fi kutotu čist.

⁴² Ali jao avovā farizejilor! Kā voj tari vā trudulec sa dađec desetina dam tot začinurlje sa povrčur alu Dimizov, a nu bagac sama da pravda sa ljubav alu Dimizov. Una traba sa fašjec, a hajelanta sa nu propustulešč.†

⁴³ Ali jao avovā, farizejilor! Kā voj plāšjec lokurlje glavna pa sastankur am sinagogā, sa pozdravalala ku poštovanje am varuš pa trgur. ⁴⁴ Jao avovā, kā voj šcec ka askunsā gropā pa kari

† 11,29 Ku alčilje vorbi: "Jej gāndešči da la minji sa fak čudo ka dokaz, kā ju am vinjit da la Dimizov." ‡ 11,29 Jona Jona are prorok am Stari zavjet (vedi Jon 1,7; 2,10; Mt 12,40). Da pa tri zalji, vju u vinjit afarā dam injima mari alu peščilje, ka kum Isus u vinji afarā dam gropā. § 11,30 Alu ominj, kari Jona lju propovjedilit jej as re tari rej. Kusta am Niniva, varuš Asirija, jej as re mari neprijatelji alu Izrael (vedi Jon 3). * 11,30 Am original skrijā: "Ka kum Jona are znak alu Ninivljanur, aša Fišjoru alu Om u fi znak alu asta naraštaj." † 11,31 Kraljica da la Sabe (aku am Jemen) putuvule pašči 1.500 kilometrur sa slušalaska mudrostu alu Salomon. Kusta 1.000 aj majnti da Krist (vedi 1 Kr 10,1-13; 2 Ljet 9,1-12). ‡ 11,33 Stihurlje 33-36 aj metaforā kari Isus svitešči da anvacala aluj, aj ka "lumina." Jal gāndešči učenici aluj sa puja ureči sa sa djelilaska ku alci. Jal svitešči da ominj kari nu ščijā ili nu prihvatalešči anvacala ka kum jej ar fi am "antunjerik". § 11,38 Farizeji ave pravilo ka ominji traba sa spelji manjilje ka kum ar trābuji sa fijā obredno čišč la Dimizov. * 11,40 Isus koristilešči antribala numa sa fakā da njimik pa farizej šje nu prišjepi kā haj šje aj am sufljit aj bitno alu Dimizov. † 11,42 Traba sa daj desetina alu nu slobud sa zanamaralešč sa alčilje stvarur.

ominji umblă a nu šćijă kă obredno ăș atunșje nečisti.”†

⁴⁵ A unu dăm učitelj dă zakonu alu Mojsije u zăs alu Isus: “Učitelju, känd svitešč aša, tu nji vredălešč šă pă noj.”

⁴⁶ Isus u zăs: “Jao šă avovă učitelji dă zakonu alu Mojsije, kă punjec pă ominj maj mult teret dă pravilurlje alu vjera dă kit šje poči om purta, a voj nu gändec njiš ku žježjitu mik să ažutăc dă teretula să dukă. ⁴⁷ Jao avovă! Kă voj gradalec spomenikur pă gropă alu proroci šă gändec kă ku aje fišjec benji, a preci avoștri lju amurăt. ⁴⁸ Aša voj svedočulec šă vă slagalec ku djela alu preci avoștri. Jej lju amurăt, a voj nastavalec ku lukru alor känd gradalec spomenikur. § ⁴⁹ Dimizov ăm mudrostu aluj u zăs: ‘Ju uj măna pă prorokur šă pă apostolur šă orikic dăm jej ur fi amurăc a alci u fi progonulic.’

⁵⁰ Daje dă la asta generacijă u fi tražalită sänžilje dă la toc proroci kari u fost vărsată dăm elși dă känd su stvorulit svetu: ⁵¹ su apuka dă la sänžilje alu Abel pănă la sänžilje alu Zaharija,* kari u fost amurăt ăntri žrtvenik šă ăm svetinja dă Hram. Ju vă zăc: ‘Kă kutotu asta u fi tražalit dă la asta generacijă!’†

⁵² Jao avovă učitelji dă zakonu alu Mojsije! Daje kă voj ac lot ăndărăt čejilje dă kraljevstva alu Dimizov. ‡ Voj sängur nac mers ăm nontru šă ac sprečilit pă alci să tunji ăm nontru känd gände.”

⁵³ Dă pă šje u fužjit Isus dă pă lokula, učitelji dă zakonu alu Mojsije šă farizeji sur ăngăndit să mergă dă pă jăl să ăl ispitivălaskă. ⁵⁴ Gände să ăl apușji pă Isus ăm zamkă šje ar puće să zăkă protiv dă jăl numa să ăl dukă pă sud.

‡ **11,44** Ešće grop as re kapalići ăm pămănt hundi morči telurlje as re ămgrupači. Jej nu ave albi petri kum alci ominj punje pă gropur să vadă alci să nu umblji sus pă jej. Känd Židovi umbla sus pă grop atunșje jej as re obredno nečisti. Ešće grop fășje aje să fijă aje slučajno. § **11,48** Isus fașji dă njimik pă farizeji šă pă učitelji dă zakonu alu Mojsije. Jej šćijă dă amurala dă prorok ali nu osudulešći pă preci daje kă lju amurăt. Ku alčilje vorbi: “ăm lok să lji osudulec, voj maj potvrďalec aje šă vă slagalec ku aje”. *

* **11,51** Abel are elși om kari are amurăt ăm Stari zavjet (Stv 4,1–16) šă Zaharija posljednji om kari are amurăt ăm Stari zavjet (2 Ljet 24,20–22).

† **11,51** Jedini proroci kari poštivalešći ăș proroci kari u murit! Ka kum preci alor nu askulta pă prorokur ăm Stari zavjet, aša farizeji šă učitelji dă zakonu alu Mojsije nu askultă pă Isus šă nu askultă pă apostolur kari Isus u măna. Strpljenje alu Isus u fi gata, atunșje su suduli alu Izrael dă kutotu anjilje känd jej odbacale poruka aluj. ‡ **11,52** Isus svitešći dă istina alu Dimizov ka kum ar fi ăm kasa hundi učitelji odbijalešći să tunji ali nu lasă alu alci să ajvi čejilje să potă tuna ăm nontru. Asta značalešći kă učitelji nu kunošći benji pă Dimizov, a jej maj nu lasă pă alci să ăl upoznulaskă.

* **12,1** Ka kum kvasu krešći ăm alot, aša licemjerje krešći ăm ăntragă zajednica. Ku alčilje vorbi: “Păzăcăvă dă la licemjerje alu farizej, kari ăj ka kvasu” ili “Fijec oprezni să nu fijec licemjerni ka farizeji. Reljilje alor ăm ponașanje, utjecalešći pă toc, baș ka kum kvasu krešći am alot.” † **12,2** Ku alčilje vorbi: “Ne fijec ka jej, kă Dimizov u duskupira kutotu šje ăj askuns. Dimizov u otkrili kutotu šje ominji aku askundi. Ominji kutotu u saznali na kraju šje toc askundi”.

‡ **12,3** Kășurlje alor ăm Izrael ave ravni krovur, a ominji să urkă sus šă šăde. § **12,7** Pučenj să ănkriđenj alu Dimizov. Jăl šćijă maj mult dă kit noj šćijenj. Nu šćijenj čak njiš kit păr avenj pă kap, ali Dimizov šćiji asta kutotu.

12

Isus upozoravalešći pă učenikur
(Mt 10,26–27)

¹ Aša mulc ominj su sakupilit dă mar kălka una pă alt kic as re pă lănga Isus. Ali Isus elși u zăs alu učenici aluj: “Loc sama dă kvascu alu farizej! Ala kvas ăj licemjerje.* ² Njimika nuj akupirit šje no fi dăskupirit, njiš una tajnă kari no fi šcută.† ³ Aša dakă ac zăs šjeva ăm tunjerik su šći ăm lumină, šă dakă ac šupunjit šjeva ăm soba avostră aje isto u fi mužjit pă krovur dă kăș.”‡

Nu vă fijă frikă

(Mt 10,28–33; 12,31–32; Mk 3,28–29)

⁴ Isus u zăs: “Urtașji amej lasăcămă să vă zăc, nu vă fijă frikă dă eje kari numa vă poči amură tela šă nu poči njimika să vă fakă. ⁵ Ju vuj zășji dă šjinji trăbă să vă fijă frikă. Fijă vă frikă dă Dimizov kari poči să amori, atunșje vă poči vărliji ăm pakao. Da anume, dă jăl vă trăbă să vă fijă frikă.

⁶ Nus šinșj (5) vrăbuj văndući dă doj banj? Dimizov nu mujtă pă njime. ⁷ A avovă čak šă păru pă kap vi umărat. § Nu vă fijă frikă! Voj ščec maj vredni dă gărmadă dă vrăbuj.”

Pă pămănt trăbujenj să priznalenj pă Isus

(Mt 10,32–33; 12,32; 10,19–20)

⁸ Isus u zăs: “Šjinji goď pă pămănt mu priznali pă minji ăm nenće alu ominj, Ju Fișjoru Omuluj isto uj priznali pă jăl ăm nenće lu andelji alu Dimizov. ⁹ Ala kari pă minji nu mu priznali pă pămănt ju muj odreknuli dă jăl la andelji alu Dimizov. ¹⁰ Dakă bilo šjinji svitešći vorba protiv dă minji Fișjoru Omuluj aluje poči fi jirtat; ali dakă šjinjiva svitešći mișjunj dă Duhu Svănt, grehula no fi jirtat.

¹¹ Dakã vu aduŝji la sud ãm sinagogur ŝã la poglavicur ŝã vladarur, nu vã brigalec kum ŝã ku ŝje muj branali, ili ŝje sã zãk. ¹² Kãnd u vinji vreme, Duhu Svãnt ãu ãnvãca ŝje trãbã sã zãŝj.”

Isus sviteŝci alu ominj sã nu fijã pohlepñã

¹³ Unu dãm ominj ãm gãrmadã u zãs alu Isus: “Uãitelju zã alu fraãilje amnjov sã sã ãmperci ku minji ŝje anj kãpãtat.”

¹⁴ Isus u odbilit ŝã zãŝje: “Omulji, ŝinji mu pus pã minji dã sudac, sã ãmpãrc ãntri voj doj?”

¹⁵ Atunŝje kãnd u svãtit alu toc kutotu, Isus u zãs: “Bãgãc sama ŝã pãzãcãvã dã pulkuãalã! Dakã ŝjinjiva ari mult, tod daje kustu aluj nuj siguran bez obzira kã ari kutotu.”

¹⁶ Isus u spus maj una usporedbã: “Are akulo om gãz dak fãr dã firi kari ave tãlek ŝã tãlekula u adus mult plod. ¹⁷ Ŝã jãl ŝu zãs sãngur aluj: ‘Ŝje sã fak kã nam dãstul lok sã puj ãndãrãt ŝje mu kriskut?’ ¹⁸ Atunŝje, jãl u zãs: ‘Aŝa uj faŝji: Ju uj rãstuna skladiŝturlje amelji ŝã uj gradali maj mari, dãstul dã mari sã spremãlesk kutotu ŝje mu kriskut.’ ¹⁹ Ŝã ju muj zãŝji alu duŝa ame: ‘Aj mulci bunji stvarur aku, ŝã dã mulc ej ŝje ur vinji. Odmoruleŝciã, mãnãnkã ŝã be, ŝã ãnfuluŝeŝciã!’

²⁰ Ali Dimizov ju zãs aluj: ‘Tu omulje fãr dã firi! Mar ãm asta nopci uj ŝjire * duŝa ata. Atunŝje ŝjinji u ave korist dãm stvarurlje ŝje caj pus ãndãrãt?’

²¹ Aŝa pãce omu kari aŝ akuljeŝi gãzdaŝijilje pãntru jãl sãngur, a nu su gãzdaŝjit ãm oãi alu Dimizov.”

Isus ãnvacã sã nji rãzãmãnj pã Dimizov

(Mt 6,25–34)

²² Kapu u zãs Isus alu uãenici: “Daje vã zãk: voj nu trãbã sã vã brigalec, dã kustu avostru, ŝã sã fijec ãm brigur ŝje vic mãnka, ili sã vã brinulec ãm ŝje vic ãmbrãka. ²³ Daje kã kustu ãj maj vrednã dã kit mãnka, ŝã tela maj mult dã kit colu.† ²⁴ Numa ujtãcãvã la gãgãraŝc.‡ Jej njiŝj nu samãnã, njiŝj nu akuljeŝi. Jelji nari skladiŝte ili ŝupã, ŝã tod daje Dimizov lji rãnjeŝci. Nu ŝcec voj maj vredni dã vrabujrljelje? ²⁵ Poãi ŝjinjiva

dãm voj ku brigurlje produŝuli kustu? ²⁶ Dakã, nu puãec sã faŝjec niti maj mãkãcelji, adãŝje ŝcec ãm brigur dã kutotu ostalo?”

²⁷ Numa ujtãcãvã la flor ãm telek! Jelji niti sã truduleŝci niti faŝji colji ali ju vã zãk, kã njiŝ Car Salomon ãm gãzdaŝije alor nu are ãmbrãkat aŝa mãndru ka florurlje ãm telek. ²⁸ Ali dakã Dimizov dã dastafel mãndremi alu jarbã kari kustã astã, ŝã sã bagã ãm fok, kit atunŝje maj mult u da jãl avovã. O voj avec mikã ãnkriãalã! ²⁹ Dãm ala rãnd nu vã gãndec ŝje vic mãnka ŝã ŝje vic be. Nu vã uznemirilec! ³⁰ Dã kutotu aje sã brinuleŝci ominj fãr dã Dimizov. ãngãndecãvã kã Tata avostru dãm nor ŝciã ŝje vã trãbã. ³¹ Ŝã anume traãzalec kraljevstva alu Dimizov§ elŝi ŝã kutotu ostalo vu fi dat.

³² O mikã stadã,* nuc fijã frikã, kã Tata avostru sã ãnfãluŝeŝci sã vã apuŝji ãm kraljevstva aluj.

³³ Vinãec kutotu ŝje avec ŝã dãdec alu sãraŝj. Aŝa adunãcãvã tãŝc kari nu su puãe rupi, ŝã gãzdaŝijã sã vã fijã ãm nor kari nu propadaleŝci, hundã lotri nor puãe vinji, niti gãndaŝji sã mãnãŝji! ³⁴ Daje kã sufljiãilje avoŝtri u fi hundã ãj blago avostru.”

Trãbã uãenici sã fijã spremni sã aŝãepci pã Dimizov
(Mt 24,45–51)

³⁵ Isus u zãs alu uãenici: “Fijec spremni dã lukru, la sã fijec opremilicã† ŝã ãm mãnãilje avoŝtri lasã fijã luminãilje acãcaãi. ³⁶ Aŝa u fi ka slugurlje kari u aŝciãtat pã gospodaru aluj sã sã ãntorkã dã pã nuntã, spremni sã ãj dãsvãkã kum u kukunji pã uŝã. ³⁷ Mãndremi alu eje slugur kari u fi skulac, kãnd u vinji gospodaru! Anume ju vã zãk: Domnu ŝu punji sãngur kintrinca sã lji sluŝulaskã ŝã lju punji sã ŝadã la masã ŝã lju dvoruli. ³⁸ Ŝã kãnd u vinji gospodaru ãm mirŝuku dã nopci ili dãspru zua ŝã lju afla aŝa, mãndremi u fi alu ala slugur!

³⁹ Sluŝulecãmã dã asta: ka sã ŝciãã gazda ãm kari ŝas u vinji lotru, jãl ar pãzã ŝã nar lãsa sã ãj fijã provalalit ãm kasã. ⁴⁰ Voj isto trãbã sã fijec

* 12,20 “Duŝa” ãj kustu alu aje osobã. Ku alãilje vorbi: “Vi muri asta nopci!” † 12,23 Daje kã Dimizov vu dat kust, ŝã telã avostrã, sigurno puãec sã ãnkriãec kã Isus vu da ŝje vi potrebno dã kust. ‡ 12,24 Hej kari sluŝaleŝci pã Isus, jej smatraleŝci pã gavranur kã ãs fãr dã korist, daje kã ŝidovi nu puãe sã mãnãŝji eŝce ŝivadur. § 12,31 traãzalec kraljevstva alu Dimizov Asta znaãaleŝci: “ujtãcãvã la kraljevstva aluj” ili “tari traãzalec kraljevstvo alu Dimizov”.

* 12,32 mikã stadã Isus çamã pã uãenikurlje aluj, stado. Stado ãj grupã dã vaŝj ili kecur dã kari pastiru sã brinuleŝci. Ka kum pastiru sã brinuleŝci dã vaŝjilje alor, aŝa Dimizov sã brinuleŝci dã uãenikurlje aluj. Ku alãilje vorbi, “Nu vã brinulec. Numa daje kã ŝcec miŝj, slabi, ka stado delj mikã, tata dãm nor ju su vãzut dã voj sã kustãc ãm kraljevstva aluj.” † 12,35 ãm original skrijã: “La colãilje avoŝtri fijã lãgatã ku kurova.” Ominji purta lunŝji haljinur. Jej punje kurovã sã nu lji smetilaskã halãina kãnd jej lukra. Ku alãilje vorbi: “Punãec halãina avostrã ku kurova sus sã fijec spremni sã sluŝulec.”

spremní, kǎ ju Fišjoru Omuluj uj vinji ǎm vřemi kǎnd nu čí nadali.”

⁴¹ Petar atunšje lu ǎntribat pǎ jǎl: “Domnu spuj tu asta usporedbǎ pǎntru noj učenici, ili ǎj pǎntru toc?”

⁴² Isus u zǎs: “Šinji ǎj ala vjernǎ šǎ kufiri upravitelj kari ǎl postavalešči dǎ gospodar pǎ kasa, šǎ ǎm pravǎ vřemi u da mǎnkari alu toc ǎm kasa? ⁴³ Mǎndremi alu ala sluga kari kǎnd u vinji gospodaru, u fašji aša. ⁴⁴ Dǎ anume, ju vǎ spuj kǎ gospodaru u odredilit alu ala sluga sǎ vodulaskǎ ku kutotu imanje kari ari. ⁴⁵ Ali dakǎ sluga šar zǎšji ǎm sufljituš: ‘Gospodaru, nu su ǎntoršji aša pǎfriš’, šǎ atunšje sǎ apušji sǎ batǎ pǎ slugur šǎ sǎ be, mǎnǎšji šǎ sǎ ambecí? ⁴⁶ Atunšje u vinji gospodaru alu sluga ǎm šjas kari nu šćijec. Šǎ atunšje fǎrd dǎ milost lu kaznali, ju da sudbinǎ ku alci una kari nus vjerni.

⁴⁷ Sluga kari šćijǎ šje gǎndešči gospodaru, šǎ dakǎ nu fašji šǎ nu sǎ pripremilešči dǎ dolasku aluj, jǎl u kǎpǎta mulcí luvalur. ⁴⁸ Ali dakǎ sluga nu šćijǎ voje alu gospodaru, šǎ fašji šjeva šje zaslužulešči kaznǎ, atunšje u kǎpǎta pucǎnji luvalur. Kǎ alu toc kari mult u fost dat, mult u ašćipta dǎ la jej, šǎ alu eje alu kari u fost mult dat ǎm povjerenje, dǎ la eje šǎ maj mult u fi šjirut.”

*ǎnvǎcala alu Isus u adušji razdor ǎntri ominj
(Mt 10,34-36)*

⁴⁹ Isus u zǎs: “Ju am vinjit sǎ vǎrljesk fok dǎ sud pǎ pǎmǎnt,† šǎ kum aš gǎndi sǎ sǎ apušji sǎ ardǎ! ⁵⁰ Trǎbǎ majnti sǎ mǎ bučez ku mukur. Kum mǎ mučulesk pǎ šje aje no trešji! ⁵¹ Gǎndec kǎ am vinjit sǎ vǎ aduk putuljalǎ pǎ pǎmǎnt ǎntri ominj? Nu, ju am adus podjelǎ! ⁵² Dǎ aku maj menkulo ǎm kasa dǎ šinšj ominj ur fi ǎmpǎrcǎc tri u fi pǎ parče ame šǎ doj protiv dǎ tri. ⁵³ Tatusu u fi protiv dǎ fišjoruš, šǎ fišjoru u fi protiv dǎ tatusu, mumǎsa protiv dǎ fataš, a fata protiv dǎ mumǎsa, šǎ sokra protiv dǎ njivastaš, šǎ njivasta protiv dǎ sokrǎsa.”

Isus lji spunji kǎ trǎbǎ sǎ fiji spremni kǎnd jǎl u vinji napoj

(Mt 16,2-3; 5,25-26)

⁵⁴ Kum svite alu gǎrmadǎ, Isus u zǎs: “Kǎnd videc njeđri oblakur kǎ sǎ rǎđika dǎ pǎ more pǎ

zapad, voj odma zǎšjec: ‘Astǎs u fi plojǎ’, šǎ voj šćec u pravu. ⁵⁵ Šǎ kǎnd sǎ apukǎ sǎ batǎ vǎntu dǎm pustinja la jug, odma zǎšjec: ‘U fi zuva tari kaldǎ’, šǎ ǎj aša. ⁵⁶ Licemjerilor!Š Voj šćijec sǎ čitalec znakurlje pǎ pǎmǎnt šǎ pǎ nor. Kum dǎ nu prišjipec šje aku sǎ dogudulešči!*

⁵⁷ Voj ac trǎbuji dǎm haje avostru sǎ šćijec šje ǎj benji. ⁵⁸ Dǎkǎ šjinjiva čí optužulešči pǎntru dugu kari nac plǎčit šǎ vǎ gǎndešči sǎ vǎ adukǎ la sud, ǎnšjarkǎ inka pǎ kalji sǎ vij la ligizalǎ majnti dǎ sud! Ar puće sǎ čí adukǎ la sudac, sudacu sǎ čí đe la oficir, šǎ oficiru čí počí bǎgǎ ǎm čemicǎ. ⁵⁹ Ju vǎ zǎk, kǎ akulo vi trǎbuji sǎ rǎmǎj pǎn šje no fi plǎčit toc banji.”†

13

Isus čamǎ sǎ nji ǎnkǎjenj ku maj majnti

¹ Pǎ aje vřemi orikic dǎm regija Galileja ur vinjit la Isus šǎ jur spus dǎ Galilejci, a Pilat kari are rimski upravitelj u dat zapovjed pǎ jej sǎ lji amori kǎnd jej prinosule žrtvur alu Dimizov ǎm Hramu alu Jeruzalem. ² Isus u zǎs: “Voj gǎndec kǎ Galilejci ǎs maj grešni dǎ bilo kari alci Galilejc, numa dǎm ala rǎnd kǎ ur pǎcǎt jej asta? ³ Nu, uopće nu! Šǎ punjec urecí! Dǎkǎ nu vic ǎnkǎji voj toc isto aša vic fi duhovno morc. ⁴ Šǎ gǎndec voj kǎ eje osamnaest lumi kari ur fost amurǎc kǎnd u kǎzut tornju alu Siloam asre maj duvinj ominj ǎm Jeruzalem? ⁵ Nu, uopće nu! Dakǎ nu vic ǎnkǎji, aša toc vic fi duhovno morc.”

Isus ku usporedba dǎ neplodnǎ smokvǎ spunji kǎ avenj pucǎn vřeme sǎ nji ǎnkǎjenj

⁶ Isus lji spus asta usporedbǎ: “Are akulo unu om kari ave sǎmǎnat ǎm vinograd ljemn dǎ smokvǎ šǎ jǎl tot vinje šǎ sǎ ujtǎ dǎkǎ ǎj plod pǎ ljemn ali nu afla njimika. ⁷ Šǎ aša u zǎs alu omula šje lukrǎ ǎm gard: ‘Ujtǎcí ajišje! Kǎ mar tri aj mǎ ujta pǎ ljemnusta sǎ aflu plod šǎ nikad nu am aflat njimik. Tajǎl ǎndǎrǎt! Adǎšje ar čǎlti pǎmǎntu?’

⁸ Pǎ aje, omu šje lukra ǎm gard u zǎs: ‘Domnu, lasǎ maj unu aj sǎ fijǎ. Ju uj kapali pǎ lǎngǎ jǎl šǎ uj punji gnoj. ⁹ Dar atunšje u ave plod. Dǎkǎ nu, poc sǎ ǎl taj ǎndǎrǎt.’”

† **12,49** Asta ar puće sǎ fijǎ: 1) Isus u vinjit sǎ sudulaskǎ pǎ ominj, ili 2) Isus u vinjit sǎ čistolaskǎ pǎ ominj kari ǎnkredi, ili 3) Isus u vinjit sǎ adukǎ razdor ǎntri ominj. **12,53** Mih 7,6 § **12,56** Licemjerilor Eje ominj as re kufir sǎ prepoznulaskǎ znakovur kǎ vinji ploje ili kǎ u fi tari kald. Ali jej u odbilit sǎ priznalaskǎ kǎ čudurlje alu Isus as re znakovur kari aratǎ kǎ jǎl ǎj ala pǎ kari Dimizov lu mǎnat sǎ spasalaskǎ svetu. * **12,56** Ku alčilje vorbi: “Anume sigurno ac trǎbuji sǎ prišjipec šje značalešči šje Dimizov u fǎkut pǎšćí minji ǎm ešće zǎlji!” † **12,59** Isus u spus alu ominj asta usporedbǎ sǎ lji đe upozorenje kǎ toc ar trǎbuji sǎ sǎ pomirilaskǎ ku Dimizov majnti dǎ šje vinji sud pǎ jej.

Isus pã zuva dã sãmbãta iscjelilešči

¹⁰ Pã zua dã sãmbãta, Isus ãnvãca ãm una dã sinagogur. ¹¹ Akulo are mujeri kari patale mar osamnaest ej, dã rov duh ãm je kari izazavale bičišug. Je are apljikatã žjos šã nu sã puće uspravali. ¹² Isus u skužulitu, šã ju zãs: “Mujeru, slobodnã ješć dãm bičišugu atov.” ¹³ Atunšje Isus u pus mãnjlje aluj pã je, šã je dãm turdatã su uspravali šã su apukat sã đe hvalã alu Dimizov.

¹⁴ Ali zapovjedniku dã sinagogã are mirgiš daje kã Isus u ãntrimatu pã zuva dã sãmbãta šã jãl su ãntors la eje ominj šã u zãs: “Ãs šinšj (6) zãlji ãm una sãmptãmãna hundĩ trãbã sã lukri! Dakã gãndec sã fijec sãnãtoš hajde pã una dãm elje zãlji, a nu pã sãmbãta.”

¹⁵ A Domnu Isus u zãs: “Licemjerilor! Voj fišjec kãnd dãzljãgec pã vašjilje šã pã mãgari avoštiri pã zuva dã sãmbãta šã lji dušjec la apã? ¹⁶ Ali asta mujeri, sãmãnca alu Abraham, kari Sotona u cãnutu ljigatã osamnaest ej šã nar ave pravo sã fijã dizljigatã dãm ala rãnd kã pã zuva dã sãmbãta?” ¹⁷ Pã asta, toc eje kari sã protivile as re rušãnac. Toc alci ãm gãrmađã sur ãnfãlušãt la toci mãndri šã bunji stvarurlje šje Isus fãšje.

Kraljevstvo alu Dimizov are ka sãmãnca kari krešči ka kvasu kari sã širilešči

(Mt 13,31-33; Mk 4,30-32)

¹⁸ Isus u ãntribat: “Alu šjinji are slično kraljevstvo alu Dimizov? Kum samãnã kraljevstva alu Dimizov? Ku šje sã usporidãlenj? ¹⁹ Kã kraljevstvo alu Dimizov aj ka gorušičino sãmãnca kari ãj tari mikã pã kari om u lotu šã u sãmãnat ãm garduš šã u krešči šã u fost mari ljemn šã vrãbujilje u fãkut skujbur ãm granur.”

²⁰ Jarã u ãntribat: “Ku šje sã usporidãlenj kraljevstvo alu Dimizov? ²¹ Kraljevstvo alu Dimizov ãj ka kum mujere ari kvasac sã misãlaskã mari količinã dã fãjnã,* aša kutotu sã sã potã rãđika.”

Isus nji ãnvacã kã ãj teško sã tunãnj ãm kraljevstva alu Dimizov

(Mt 7,13-14, 22-23; 8,11-12)

²² Isus putuvule ãm Jeruzalem, prošule ãm mulci varušur šã satur šã pã akulo ãnvãca

²³ Atunšje šjinjiva lu ãntribat pã jãl: “Domnu u spasali Dimizov čar pucãnj ominj?”

Šã Isus u zãs alor: ²⁴ “Uša dã nor ãj uskã. Borulecãvã tari sã tunãc ãm nontru. Ju vã pot zãšji kã mulc ur ãnšjirka sã tunji ali nor puće. ²⁵ Vreme u vinji kãnd gospodaru dã kasa su ridika šã u ãncižji uša atunšje. Voj pã alta parci vic apuka sã kukunjec šã vic aruga: ‘Domnu, dãsvã pãntru noj.’ Šã vorba aluj u fi: ‘Ju nu šćuv dã hundĩ šćec voj.’

²⁶ Voj vic apuka sã zãšjec pã aje: ‘Ali noj anj but šã anj mãnkat ku činji kãnd ãnvãcaj pã ulicurlje anoštiri.’

²⁷ Šã jãl u zãšji maj undatã: ‘Ju vam zãs kã nu šćuv dã hundĩ šćec.† Fužjec dã la minji, voj ominjilor rej!’

²⁸ Da akulo vic plãnzji šã vic kãrcãji ku đinci šã vic fi mirgiš kãnd vic vide pã Abraham, Izak šã pã Jakov šã pã toc proroci ãm kraljevstva alu Dimizov, ali voj vic fi vãrljic afarã. ²⁹ Šã eje kari ur šãđe la masã pã nuntã ãm kraljevstva alu Dimizov ur vinji dã pã Istok, Zapad, Sjever, šã dã pã Jug.‡ ³⁰ Bãgãc sama kã orikic kari ãs aku maj pucãn važni ur fi maj mar, a hej kari ãs aku maj mar ur fi maj mišj.”§

Isus plãnzji pã Jeruzalem

(Mt 23,37-39)

³¹ Orikic farizej ur vinjit la Isus ãm aje ista zã, sã ãl ãmpurušjaskã. Šã ju zãs: “Herod gãndešci sã čĩ amori. Dãm ala rãnd lasã lokusta šã dući pã altu lok.”

³² Isus u ãntors vorba: “Dušjecãvã šã zãšjec alu lisicurljelje:* ‘Ju mãn pã drašj afarã šã ozdravalaskã pã bičež. Ju uj fašji aša astãš, šã mãnji šã tek ãm treća zuva uj zavãršãli.’ ³³ Ali ju trãbã sã fjuv pã kalje astãš, mãnji šã treća zuva, izgledalešci kã nu slobut proroku sã mori afarã dãm Jeruzalem.

³⁴ O Jeruzaleme, Jeruzaleme tu kari aj amurãt pã proroc šã aj vãrljit petri pã eje kari Dimizov vu mãnãt la činji! Kiçi rãndur am gãndit sã branalesk pã kupiji atej ka gãjna pã pujiš dãsup haripilješ, ali voj nu gãndec! ³⁵ Ujtãci aku! Kasa ata ãj lãsatã

* ^{13,21} ãm original skrijã: “tri merur” kari ari 40 kila. † ^{13,27} nu šćuv dã hundĩ šćec Ku alčilje vorbi: “Njiš urtašji njiš njamu nus čĩmac pã gozba ame.” ‡ ^{13,29} Mulc Židovi kari pretpostavale kã jej ãs dio alu kraljevstva alu Dimizov nas are ukljućeni. Ali mulc kari nu as re Židovi dãm toci lokurlje dãm svet ur fi ukljućeni ãm kraljevstva alu Dimizov. § ^{13,30} ãm original skrijã: “Zãdnji ur fi elši”. “Elši” predstavljãlešci važnost šã čãst. Ku alčilje vorbi: “ur fi najvažniji ... ur fi mišj važni”, ili: “Dimizov u poćãstali ... Dimizov lju rušuna”. * ^{13,32} lisicurljelje ka lisica are, Herod are lukav, tari ubraznik ali šã kukavicã. † ^{13,35} Ominji dãm Jeruzalem u odbacalit pã Isus kã jãl ãj Mesija. Domnu lju odbacali šã nu lju zaštitali. Dã pã aje kãtãnj dãm Rim u uništĩli Jeruzalem (70. god. dã pã Krist).

săngură golă.[†] Šă nu mic viđe păn šje nu vic zăšji: ‘Blagoslovulit să fijă kari vinji ăm numilje alu Domnu!’”[‡]

14

Isus iscjelile pã zuva dă sãmbãta

¹ Undatã Isus u mers sã večeralaskã la kasa alu vođa dă farizej. Are pã zuva dă sãmbãta šă jej sã ujta pã jãl tari ku sama.* ² Om ku bičišug dă umflalã dãm apã su pojavalit dădãnenće aluj. ³ Isus u ăntribat pã učiteljur dă zakonu alu Mojsije šă pã farizeji šje asre akulo: “Ăj zakonito dă pã zakonu alu Mojsije sã ozdravalaskã pã zuva dă sãmbãta ili nu?” ⁴ Jej tãšje, Isus pã aje u pus mănjlje pã omula, šă lu ozdravalit šă lu lãsat sã fugã. ⁵ Isus lju ăntribat: “Dãkã šjinjiva dãm voj ari fišjor ili pã vakã kari u kãzut ăm bunar adãnkã nac skoči odma afarã, šă pã zuva dă sãmbãta?” ⁶ Pã aje, jej nu puće sã uništilaskã vorba.

Isus ănvacã dă poniznost

⁷ Isus u bãgat sama kum gošci kari asre čimac izabrale lokurlje helj maj ăm centrã la masã. Isus lji ănvacã ku usporedbã pã jej: ⁸ “Kãnd ješc čimat dă la šjinjiva pã nuntã nu šãdec pã lok dă časni gošc. Domačinu ar puće sã vi čimat pã šjinjiva maj važni dă voj pã ala lok. ⁹ Domačinu ar puće sã vijã ku omula, šă sã ac zãkã: ‘Urtaku amnjov, elši lokusta ăj pãntu jãl’, šă atunšje tu ješc ăm rušãnji. Vi trãbuji sã či dušj pã zadnji lok.

¹⁰ Aša kãnd ješc čimat, dući šă akulježjic zadnji lok. Atunšje Domačinu ar puće sã vijã šă sã ac zãkã: ‘Urtaku amnjov, hajd maj ăm sus.’ Atunšje ăm asta slučaj tu vi puće sã aj maj mult poštovanje ăm nenće alu urtašji atej šă gošc. ¹¹ A tot omu kari sã rãdika sãngur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi rãdikac.”

¹² Su ăntors la Domačin šă Isus u zãs: “Kãnd pripremilešc večerã nu čima numa pã urtašjic, ili pã fračic, ili pã njamuc ili pã gãzdašj susjedur, kã jej sigurno čur čimaçi pã činji isto šă aša cu fi ăntors. ¹³ Maj benji kãnd fašj feštã čamãlji pã sãrašj sã vij šă pã invaliž, šă pã ulož šă pã

orb. ¹⁴ Tu vi fi blagoslovulit, kã jej nuc poçi ăntoršji ali Dimizov ču nagradali ăm nor pã zuva dă uskrnuće dă pravedni ominj.”

Isus svitešci dă mari feštã ăm kraljevstva aluj (Mt 22,1-14)

¹⁵ Kãnd unu dãm ominjije la masã u auzãt, Jãl u zãs: “Blagoslovulit ăj ala kari u mãnka pitã ăm kraljevstva alu Dimizov!”

¹⁶ Isus u ăntors vorba: “Undatã are unu om kari u dat mari večerã. Multã lumi are čimat akulo. ¹⁷ Mar apropi dă večerã sluga u fost mãnat la gošc sã lji čemi: ‘Hajdec’, u zãs jãl: ‘kã kutotu ăj spremno!’ ¹⁸ Ali jej toc dãm jej sor apukat sã ăš aflji izgovorur. Unu u zãs: ‘Ju am kumpãrat telek, šă trãbã sã mã duk sã u vãd. Mã arogã la činji, sã zãšj sãm jerci.’ ¹⁹ Alci u zãs: ‘Ju am kumpãrat šinšj (5) perez dă bikan šă trãbã sã mã dukã sã ănšjerkã. Mã arogã la činji, sã zãšj sãm jerci.’ ²⁰ Treçi om u zãs: ‘Ju baš mam ănsurat šă dãm ala rãnd nu pot vinji.’[†]

²¹ Sluga u mers ăm napoj la gazda aluj šă ju spus kutotu. Asta lu mirgišit pã gazda šă jãl u zãs alu sluga aluj: ‘Ăngribešciçi, duçi pã ulicur šă ăm centru dă varuș šă adãlji pã sãrašj, ulož, invaliž šă pã orb sã vijã.’ ²² Kãnd u fãkut aje, gazda u javalit kã u fãkut aje ali inka are maj lok. ²³ Atunšje ju zãs gazda alu sluga: ‘Aku duçi ăm kot pã ulicur šă čamãš šă fã sã vijã, aša sã fijã kasa ame umpljitã. ²⁴ Kã njišj unu dãm eje elši kari asre čimac nor gusta dãm večera ame.’”

Učenicu ar trãbuji sã fijã tari predalic la Isus (Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)

²⁵ Mulc ominj ăl sljedile pã jãl. Isus su ăntors ăm napoj šă u svãtit alor: ²⁶ “Bilo šinji dãm voj kari plašji maj tari§ pã tatusu pã mumãsa pã bãšãcaș, pã kupižiș pã fracì šă pã sorãljeș šă čak pã kustu aluj maj mult dă kit pã minji, nu poçi sã fijã učenicu amnjov. ²⁷ Dakã šjinjiva gãndešci sã fijã učenicu amnjov, trãbã sã dukã krușje aluj sã

^{13,35} Ps 118,26 [‡] ^{13,35} Isus su ăntoršji ăm napoj pã pãmãnt. Atunšje ominji dãm Jeruzalem ur prepoznuli kã jãl ăj Mesija.

* ^{14,1} sã ujta pã jãl tari ku sama gãnde sã vadã dakã ăl poçi optužili dă šjeva kã ăj duvinã. [†] ^{14,20} Eje ominj kari as re čimac pã nuntã jej fišje dă njimik pã kralj. Dã nuntã jej dă mult mar ščije, a kãnd u vinjit vreme sã vijã, jej ur izmislilit mišjunj, šă izgovorur. Adãšje šjinjiva ar trãbuji sã kumpiri telek kari nikad no u vãzut ili sã kumpiri bikan kari nu su ujtat ili ar trãbuji sã rãmãji cjelo vrijeme akasã sã fiji ku mujere aluj? Jej cãnje dă udvaru alor, dă familja alor maj tari dă kit dă gospodaru. Isus u upozorulit kã banji, udvaru šă familija nu slobud sã fijã maj bitni dă kit dă Dimizov (vejs retku 25-33 đos). [‡] ^{14,23} ăm kot pã ulicur ăm original skrijã: “pã kalji ili la ogradã” [§] ^{14,26} ăm original skrijã: “Dakã šjinjiva vinji la minji a nu mrzãlešci pã tata aluj nu poçi fi učenicu amnjov”. Ajišje ăj “mrzãlalã” preuveličãvanje dă pucãn ljubav kari ominji ar trãbuji sã areçi numa alu Isusu.

mă sljedilaskă šă să fijă spremni să mori pântru minji.”*

²⁸ “Găndecăvă aku dakă unu dăm voj găndešci să fakă toranj, nu ac šăđe elši žjos šă să viđec dakă avec dăstul banj să ăl fășjec do kraja tornjula?

²⁹ Inače ar puće să fašj temeljurlje šă hej šje să ujtă la voj šar puće fašji šufă dăm voj daje kă nu avec dăstul banj să završălec. ³⁰ Jej ur zăšji: ‘Asta om su apukat să gradalaskă ali no putut să završălaskă!’

³¹ Ili ka kum kralju su spremili să mergă ăm bătajă ku altu kralj. Šă să nu šadă elši šă să găndaskă dakă ku zešji (10) hiljada dă kătanj poći să ăl savladalaskă ku protivnikuš kari ari doj spešj (20) hiljada? ³² Atunšje dakă nu poći să ăl savladalaskă u măna pă pregovarać kită ăj inka neprijatelju dă parći să ăntrebi dă uvjetur dă putuljală. ³³ Šă aša toc dăm voj dakă nu vic lăsa kutotu šje avec, nu poći să fijă učeniku amnjov.”†

*Učenci alu Isus ăs ka sare
(Mt 5,13; Mk 9,50)*

³⁴ Isus u zăs: “Sari ăj bună stvar ali dăkă perđi izu, ku šje poc ăntoršji bălureme? ³⁵ Nuj bună atunšje njiš dă pămănt njiš dă šrot. Lume numa u vărlešci ăndărăt. Punjec ureći voj kari avec ureći să auzăc!”

15

*Usporedbă dă birka kari su pirdut
(Mt 18,12–14)*

¹ Pălăngă Isus su okupulit tari mulc poreznici šă tari mari grešnici să puĵă ureći la vorba aluj.

² Farizeji šă učitelji dă zakonu alu Mojsije sur apukat să ăl gumunjaskă, šă jej zăšje: “Asta om să družulešci ku grešnici, šă mănănkă ku jej.”*

³ Daje Isus lji spunji asta usporedbă: ⁴ “Dakă šjinjiva dăm voj ari sto birš šă să perđi una dăm jelji, nac lăsa pă ešće devedeset devet ăm pustulot,† šă ac meržji dă pă aje una su kutăc

* ^{14,27} Isus nu zăšji kă krščanu ar trăbui să fijă pă krušji. Rimljani stalno mănă pă ominj să dukă krušje aluj majnti dă kit as re sus pă krušji să fijă znak kă su pokorulit la Rim. Asta metaforă značalešci kă jej trăbă să să pokorulaskă la Dimizov să fijă spremni să patalaskă numa să fijă učenici alu Isus. † ^{14,33} Benji ăj să găndešc să fijă učeniku alu Isus, ali dakă šjinjiva găndešci să sljedilaskă pă Isus a să nu dukă krušje aluj, šă să nu odbacalaskă kustu, jăl ăj făr dă korist ka graditelju kari nu putut să završălaskă tornju ili ka kralju kari no putut să pobjedilaskă.

* ^{15,2} šă mănănkă ku jej Farizeji nu mănka una ku eje ominj kari nu poštivale zakonurlje alor kari as re tari strogă, aje are kum su spăla, desetina, kum u mănka šjeva ka mănka. Alor lji are frikă kă Farizeji pântru aje u fi nečisti a Dimizov nu lju apuka. † ^{15,4} Aje are pašnjaku dăsvăkut hundi as re birkur. Dă apropi as are alci pastirur kari lji păze. ‡ ^{15,7} devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji trăbă ănkăjală Isus koristilešci šodă numa să zăkă kă farizeji nus u pravo kă jej nu trăbă să să ănkăjaskă. Ku alčilje vorbi: “devedeset devet (99) ominj ka voj găndešci kă voj ščec pravedni šă kă nu trăbă să vă ănkăjec.” § ^{15,8} Ăm original skrijă: “deset drahmi”. Atunšje una drahma are una dnevnica.

* ^{15,15} Zakonu alu Židovur zăšje kă poršj ăs nečistă životinjur. Păngălă asta zakonu, Židovi nu are slobud să mănăšji karnji dă pork. VejsLev 11,7. Židovi mărzale poršj. † ^{15,16} dăm ha šje Ăm original skrijă: “ljuskur dăm rogać”. As re ljuskă dăm mahunur kari krešci pă ljemnu dă rogać.

păn šje nac afla? ⁵ Šă kănd vic afla, aj dušji pă umirilje ku fălušăjă. ⁶ Atunšje ac meržji akasă, vic čima pă urtašjic šă pă susjedi avoštri šă ac zăšji: ‘Ănfălušăcăvă ku minji, kă am aflat pă birka ame kari are pirdută!’ ⁷ Ju vă zăk, ku fi maj mari fulušăjă pă nor kănd su ănkăji unu grešnik, nego dă devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji trăbă ănkăjală, aša jej gănde.”‡

Usporedbă dă banji pirduc

⁸ Isus maj zăšji: “Ili haj să zăšenj kă una mujeri ari zešji (10) banj dăm aržjint§ šă atunšje unu dăm jej perđi. Nu acăcă lumina šă mătura podu šă u kuta banj, păn šje nu află? ⁹ Šă kănd u afla banj dăm aržjint părdut, je šu čima pă urtašjilje alji šă pă susjedurlje una, šă u zăšji: ‘Ănfălušăcăvă ku minji, kă ju am aflat banji kari am pirdut!’ ¹⁰ Ju vă pot zăšji kă ăj isto aša ăntră andelji alu Dimizov. Dakă să ănkăješci unu grešnik, jej să ănfălušešci.”

Usporedbă dă fišjoru pirdut

¹¹ Isus u zăs: “Are unu om kari ave doj fišjor. ¹² Hăl maj tănăr u zăs alu tatusu: ‘Tată, dăm dio šje ăm pripadalešci.’ Aša tata aluj u ămpărcăt kutotu šje ave ăntri jej.

¹³ Dă pă dovă tri zălji, fišjoru hăl maj tănăr u akuljes kutotu šje ave šă su pus pă kalji să mergă dăparći šă akulo u čiltit kutotu šje ave, čilte făr dă gănd. ¹⁴ Kănd u čiltit kutotu, mari fomi u vinjit pă pămăntu hundi are jăl, šă su aflat ăm sărăšijă.

¹⁵ Aša u mers la unu om ăm pămăntula kari lu mănat ăm telek să aj rănăškă poršji.* ¹⁶ Aluj ji are aša fomi dă šu kivinjit să mănăšji dăm ha šje† mănka poršji, šă njime nuj dăde njimika.

¹⁷ Dă pă aje jăl šu vinjit ăm firi. Jăl u zăs: Tata amnjov ari mulci slugur šă jej ari um boglă dă mănka a ju ajišje mor dă fomi! ¹⁸ Ju muj skula šă uj meržji la tata amnjov šă ju zăšji: ‘Tata amnjov, ju am zgřešilit protiv dă činji, šă alu Dimizov ăm

nor. ¹⁹ Ju nu mes maj mult vredan sã fjuv čimat fišjoru atov. O lasãmã sã fjuv radniku atov!

²⁰ Atunšje su skulat šã u mers la tatusu. Ali mar kãnd are inka dãparci dã la kasa alu tata aluj, tatusu lu vãzut šã lu apukat mila dã jãl. Tatusu u aljirgat la jãl, lu ãngãrgãjet šã ãl surãtat tari. ²¹ Fišjoru ju zãs: ‘Tata amnjov, ju am zgrešilit protiv dã činji šã alu Dimizovu ãm nor. Ju nu mes maj mult vredan sã fjuv čimat fišjoru atov.’

²² Tatusu u zãs alu slugurlje aluj: ‘Dušjec friš šã aflãc maj bunji colji šã punjec pã jãl, dãdecãj virigã† dã mãna aluj, šã cipiliš dã pišjorilje aluj. §

²³ Šã apukãc pã maj mãndru rãnjitã vakã šã amurãcu, atunšje lasã sã mãnkãnj šã sã fijenj fãloš. ²⁴ Adãšje? Dãm ala rãnd kã astãs fišjoru amnjov are mort, a aku kustã ãm napoj! Jãl are pirdut šã aku su aflat!’ Aša jej sur apukat sã sã ãnfãlušaskã.

²⁵ Maj bãtãrn fišjor are ãm telek. Jãl vinje akasã šã kum vinje maj apropi dã udvar, jãl puće sã audã muzikã šã žok. ²⁶ Aša u čimat pã unu dãm slugur šã u ãntribat šje ãj aje. ²⁷ Šã ju spus: ‘Fračitu atov su ãntors akasã šã tatusu u amurãt maj mãndrã rãnjitã vakã dãm ala rãnd kã su ãntors sãnãtos!’

²⁸ Ali jãl are mirgiš šã nu gãnde sã tunji ãm nontru. Šã aša u mers afarã, a tatusu sã aruga la jãl sã vijã ãm nontru. ²⁹ Ali jãl u ãntors vorba alu tatusu: ‘Numa gãndešciçi kã mulc ej šje am lukrat dã činji ka robu, šã uvek am fãkut šje maj zãs šã tot nu maj dat njiš mikã kecã sã pot ave slavalala ku urtašji amej. ³⁰ Ali kãnd astãs fišjoru atov u vinjit akasã kari u mãnkãt kutotu šje aj dat gãzdãšije, ku bludnicur, atunšje tu čì dušj šã amor rãnjitã vakã pãntru jãl!’

³¹ Tatusu u zãs aluj: ‘Fišjoru amnjov, tu ješc uvjek ku minji, šã kutotu šje am ju ãj atov. ³² Isto aša benji ãj aku sã slavalenj šã sã nji ãnfãlušãnj kã astãs fračilje atov are mort šã su ãntors ãm kust ãm napoj, šã jãl are pirdut šã aku su aflat!’ ”

16

Isus nji ãnvacã kum sã koristilenj gãzdãšije mudro šã ãirept

† 15,22 virigã Viriga ãj znak dã čast šã dã autoritet. §

15,22 šã cipiliš dã pišjorilje aluj. Kãnd porc sandalur aje aratã kã ala om

ãj slobodan a nuj rob. *

16,4 uj fi apukat ãm benji la kãšãlje ominjistora Asta značãlešci kã alci ominj cu da lukru, šã alčilje stvarur šje ac trãbã dã kust. †

16,6 Sto bačvur ãm original skrijã: “Sto bata”. Aje are oko 3.000 litara. ‡

16,7 Sto merur ãm original

skrijã: “Sto kãrova”. Aje are oko 20.000 kilograma. § 16,8 ominji dã asta svet Asta ãj dã ominj kari ãs ka nu ãirept upravitelj kari nu kunošci pã Dimizov. Ku alčilje vorbi: “Ominji dã asta svet ili svjetovni”. *

16,8 ominji dã luminã “Lumina” asta svitešci dã Dimizov ili dã ãirept ponašalã. Ku alčilje vorbi “Ominji alu Dimizov” ili “ominji kari kustã ãm svetlã”. † 16,9 voj vic fi apukac ãm nor dã erikeš. Asta značãlešci kã Dimizov ãj zadovoljan kã koristilec banji sã ažitãc alu ominj ili alu urtašj kari ažitãc. Dimizov šã ãndelji vu aščipta ãm domu alor ãm nor.

¹ Asta usporedbã isto Isus u spus alu učenici: “Are om gãz dak kari u dat lukru alu unu upravitelj, šã ju fost spus aluj kã upravitelju čãltešci šã rãsãpã gãzdãšije alu gazda aluj. ² Aša lu čimat pã jãl šã ju zãs: ‘Šje ãj asta šje audã dã činji? Dãm računu dã kutotu šje aj fãkut, kã tu maj mult nu poc fi upravitelj!’

³ Upravitelju u zãs atunšje aluj sãngur: ‘Šje sã fak, aku kãnd gazda je ãndãrãt lukru dã la minji? Nu am pučeri sã kapalesk? U fi rušãnji sã mã duk sã kuldujesk. ⁴ Šcuv šje uj fašji! Ju uj ãirežji aša dã kãnd mur mãna dãm lukrusta tot uj fi apukat ãm benji la kãšãlje ominjistora.*

⁵ Aša jãl u mãnat dã pã ominji šje as re dator alu gazda aluj, unu pã kiçi unu. Jãl u ãntribat pã elši om: ‘Kit ješc dãtor alu gazda amnjov?’ ⁶ Jãl u ãntors vorba: ‘Šãz žjos, jec računu šã pã friš skrijã pedeset.’

⁷ Šã jãl u ãntribat pã altu om: ‘Kit ješc tu dãtor?’ ‘Sto merur† dã pšenicã.’ Šã jãl ju zãs aluj: ‘Jec računu šã skrijã osamdeset.’

⁸ Atunšje gospodaru u ãmãrit pã nu ãirept upravitelj kari ãm oči aluj nu are bun upravitelj, kã u arãtat dãstafelã mãrduljijã kari nuj bunã. Asta aratã, kã ominji dã asta svet § ãs maj mudri ãm stvarurlje alor dã kit dã ominji dã luminã.*

⁹ Šã ju vã zãk: ‘Koristilec gãzdãšije šje fužji daje kã ãj nepravednã ku aje vã fãšjec urtašj pã lãngã voj, aša kãnd nu maj u fi gãzdãšijã, atunšje voj vic fi apukac ãm nor dã erikeš.†

¹⁰ Ala kari ãj vjeran ãm maj mišj stvarur, ãj isto aša vjeran ãm stvarurlje mar; šã ala kari nuj vjeran ãm stvarurlje mišj ãj isto nu vjeran ãm stvarurlje mar. ¹¹ Šã aša dakã nac fost vjerni ãm svetovno gãzdãšijã šjinji vu ãnkredì ku pravã gãzdãšijã sã upravljalec? ¹² Šã dakã nu šcijec upravljali ku altora benjilje, šjinji vu da aje šje pripadalešci avovã?

¹³ Njiš una sluga nu poçi sã služulaskã pã doj gazdur dãm turdatã, kã pã unu u zamrzãli a pã

altu u plašji, ili u fi vjeran alu unu a pã halalãnt nu u puće vide ãm oć. Nu pućec služuli šã alu gãzdãšijã šã alu Dimizov istovremeno.”

¹⁴ Kutotu aje auze farizeji, kari asre lukumic dã banj, šã jej su apukat sã ãš fakã šjuf. ¹⁵ Atunšje Isus u zãs: “Voj vã fišjec pravedni ãm oći alu lume, ali Dimizov šćijã sufljićilje avošttri. Šje lume tari cenilešći, skãrbã ãj ãm nenće alu Dimizov.”

*Zakonu alu Mojsije šã kraljevstvo alu Dimizov
(Mt 11,12–13; 5,18, 31–32)*

¹⁶ Isus zãšji: “Zakonu alu Mojsije šã kenvijurlje alu proroci kari jej ur skris vridile pãn šje no vinjit Ivan kari buçuza šã dã atunšje spunje Hir fãlos dã kraljevstva alu Dimizov a noj trãbujenj sã nagovurelenj sã mergã ãm kraljevstva alu Dimizov. ¹⁷ Nu znaćalešći kã zakonu alu Mojsije nuj bun. Majnti u trešji noru šã pãmãntu, kitã sã propadalaskã zakonu ili sã kadã una slovã dãm zakon.

¹⁸ Kari sã lasã dã la bãšãcaš sã sã ãnsori ku alta bãšãca fašji preljub. Šã tot omu kari u ãnsura pã mujeri kari ãj lãsatã dã la bãrbat isto fašji preljub.”

Usporedbã dã om gãzdak šã dã Lazar

¹⁹ Isus zãšji: “Are om gãzdak kari sã ãmbrãka ãm colji skumpi[†] šã ãm totã zã mãnka skumpã mãnkari. ²⁰ Akulo are isto aša om sãrak kari sã ćima Lazar kari are astupat ku ćirevur pã jãl šã are pã košći la uša la ala gãzdak. ²¹ Jãl ãš kivinje sã fijã rãnjit ku mrvicurlje šje kãde dã pã masa alu omuluje gãzdak. Kãnji delj divljã ćak vinje la jãl šã ãj ljinže ćirevur. ²² U vinjit vreme kãnd u murit kuldužu, šã andeji lor dus ãm bracã la Abraham. Š Omu gãzdak isto u murit šã u fost ãngrupat. ²³ ãm mari mukã ãm podzemlje,* gãzdaku su ujtat sus šã u vãzut pã Abraham dã dãparći šã pã Lazar kari are lãngã Abraham.

²⁴ Šã jãl u plãns ãm mužjalã: “Tata, Abraham fijãc milã dã minji! Mãnãl pã Lazar la minji lasãl sã ãntupaskã žježjitu ãm apã šã sãm rãšjaskã ljimba, kã mari mukur ãs pã minji ãm fokusta.”

²⁵ Abraham u ãntors vorba: ‘Fišjoru amnjov, tu trãbã sã ći ãngãndešć dã aje kãnd arej pã pãmãnt tu avej mulći bunji stvarur, kãnd Lazar ave mulći relji stvarur. Ali jãl ãj aku ãm utjehã, kãnd ješć tu ãm mukã. ²⁶ Šã dã kutotu asta, ãntri noj šã ãntri

voj ãj mari gropã fãr dã kraj. Eje kari ar gãndi sã mergã dã ajišje la voj nu poći, šã njiš njime nu poći dã la voj sã vijã la noj.’

²⁷ Atunšje omu šje are gãzdak u zãs: ‘Mã arog la ćinji sã ãl mãj pã Lazar la kasa alu tata amnjov.

²⁸ Ju am šinšj frãc kari akulo kustã. Lasã sã lji upozurulaskã sã nu vijã pã ista lok pljin dã mukã!’

²⁹ Abraham u ãntors vorba: ‘Jej ari kenvijur kari Mojsije šã proroci ari skris dã jej sã lji opozurulaskã! Lasãlji sã pujã ureći la jej!’

³⁰ A jãl u zãs: ‘O nu, Tata amnjov Abraham. Alor lji trãbã sã lji vijã šjinjiva dãm morc, šã jej sur ãnkãji.’

³¹ Abraham u ãntors vorba: ‘Dakã no punji ureće la Mojsije šã la prorokur, nur ãnkredĩ njiš sã sã skolji šjinjiva dãm morc.’”

17

*Kum sã jãrtenj šã sã fijenj vjerni sluga
(Mt 18,6–7; 15; 21–22; Mk 9,42)*

¹ Isus u zãs alu ućenici aluj: “Napadajur dã relji trãbã sã vijã ali jao alu ala om pã kari vinji. ² Aluj jar fi maj benji sã ajvi petrã dãm mlin ljigatã la gãt šã sã sã vãrljaskã ãm apã, dã kit sã puji pã grehur pã hej mišj. ³ Fijec ãm samã! Dakã fraćitu ac vitešći ãmpurišešćil; atunšje dakã su ãnkãji, jartãj. ⁴ Makar sã zgrešilaskã protiv dã ćinji šapći (7) rãndur ãm una zã, dakã vinji la ćinji šapći (7) rãndur sã priznalaskã dã aje šje u fãkut, jartãj.”

⁵ Apostolu u zãs alu Domnu: “Dãnji maj mult ãnkriđalã!”

⁶ Domnu anostru u ãntors vorba: “Sã vi avut ãnkriđalã makar aša dã mikã ka sãmãnca dã gorušićino zrno voj ac puće zãšji alu ljemnusta: ‘Skoćići dãm vãnj šã sãmãnãći ãm more!’, šã voj vic punji ureći.

⁷ Šjinji dãm voj zãšji alu sluga aluj, dã pã šje u lukra ãm telek ili pãze pã biršj, sã ac zãkã kãnd vinji dãm lukru: ‘Hajd jec lok?’ ⁸ Mar ju zãšji am lok dã aje: ‘Dući šã fã šjeva dã mãnkat, šćimbãc coljilje, šã ašćaptãmã sã mãnãnk šã sã bjov, dã pã aje poc tu sã šãs šã sã mãnãšji!’ ⁹ Šã ar kãpãta sluga šjeva ka posebnã zaslugã dã aje dã šje u fãkut? Ju gãndesk kã nu. ¹⁰ Šã voj isto fãšjec kutotu šje am zapovjedalit, trãbã sã zãšjec: ‘Noj šćenj

[†] 16,19 ãm original skrijã: “kari sã ãmbrãka ãm ljubićastã mãndri colji”. Ljubićastã farbã šã tkaninã dãm mãndru lan as re tari skumpi. [§] 16,22 ãm bracã la Abraham ãm original skrijã: “pã ćeptu alu Abraham” ili “ãm bracã alu Abraham”. Asta svitešći kã Abraham šã Lazar as re una lãngã alt pã aje feštã, pã grćki stil kãnd mãnka pã feštã. Fãlušãjã ãm nor are mulći rãndur ka vorba alu Dimizov ka slika kum ãj feštã. ^{*} 16,23 podzemlje ãm original skrijã: “Had”. Numurlje “Had” šã “šeol” k koristile ãm Biblijã kum ãj morće šã lok hundi duša alu ominj fužji kãnd jej mori.

numa obični slugur. Noj numa anj fäkut lukru anostru!”

Ozdravalic äs zešji (10) ominj ku gubä, a numa Samaritanac su zahvalalit

¹¹ Aša pä kalje dä Jeruzalem, Isus u mers pä kalje kari sljedile granicurlje äntri Samarija šä Galileja. ¹² Are aje sä tunji äm unu däm saturljelje šä jäl u aflat pä drik zešji (10) ominj ku gubä. Jej ur stat pä däparči ¹³ šä ur mužjit la jäl: “O Isuse Domnu! Fijäc milä dä noj!”

¹⁴ Känd u väzut pä jej, Isus u zäs: “Dušjec šä arätäcävä la pop sä vadä dakä ščec sänätoš.” Jej lur pus ureci, šä pä kalji jej ur fost čistilic.

¹⁵ Atunšje unu däm jej känd u väzut kä u fost čistilit su äntors äm napoj šä däm tot graju slavale pä Dimizov. ¹⁶ Jäl u kăzut žjos pä ubrazu la pišjorilje alu Isus šä ju zahvalalit. Ali omula are Samaritanac.

¹⁷ Isus u äntribat: “Nas re zešji (10) ominj kari as re čistilic? Hunđi äs heščelanc novä (9) ominj? ¹⁸ Nu su äntors njime äm napoj sä đe slavalala alu Dimizov, čar strancusta?” ¹⁹ Atunšje jäl u zäs: “Skoläci šä dući pä kaljec. Änkriđala ata ću spasalit!”

Kraljevstvo alu Dimizov äj dapropi
(Mt 24,23–28, 37–41)

²⁰ Kum u fost äntribat dä la farizeji känd u vinji Kraljevstvo alu Dimizov, Isus u äntors vorba:

“Kraljevstvo alu Dimizov nu vinji, aša sä potä ominji sä promatralaskä dä pä znakovur. ²¹ Aša lume sä nu potä sä zäkä: ‘Ujtäci! Ajiše äj.’ Ili: ‘Akulo äj!’ Nu! Kraljevstvo alu Dimizov äj äntri voj!”

Isus spunji kä u vinji äm napoj

²² Jäl u zäs lu učenici aluj: “U vinji vremi känd vic kivinji sä viđec una däm zäljiljelje känd ju, Fišjoru Omuluj, uj vladali ka kralju, ali kivinjala avosträ no fi ispunulitä. ²³ Orikic ur zäšji: ‘Ujtäci akulo äj! Ajiše äj!’ Nu fužjec äm njikere nu vä maknalec! ²⁴ Känd ju uj vinji Fišjoru alu Omuluj, ju uj vinji ka skripala pljin dä svetlä svitlăzänt däm unu kap dä nor pän la altu kap dä nor. Aša u fi šä ku Fišjoru Omuluj äm zua aluj. ²⁵ Ali majnti dä aje, ju träbujesk sä patalaskä mult šä ju uj fi odbacalit dä la asta generacijä.

^{17,26} Stv 19,1–29 ^{17,28} Stv 19,1–29 * ^{17,31} Krovurlje alor as re ravnä a ominji puće sä umblji sus ili sä šadä. † ^{17,32} Je su ujtat äm napoj la Sodoma a Dimizov u kaznalit una ku ominji däm Sodoma. ^{17,32} Stv 19,16 ‡ ^{17,36} Orikic rukopisur ari asta stih: “Doj ominj ur lukra äm telek šä unu u fi lot, halalänt u rämänje.” ^{17,36} Mt 24,40 § ^{17,37} Känd ominji veđi pä lešinarur kum äs una, jej ščijä kä akulo äs ominj morc. Aša toc u šči känd u vinji sudu alu Dimizov. ^{17,37} Job 39,30 * ^{18,6} Ku alčilje vorbi: “Asta sudac are nepravedan, ali ujtäcävä šje jäl u odlučilit!”

²⁶ Kum are äm zäljilje känd Noa kusta, aša u fi äm zäljilje känd ju Fišjoru Omuluj uj vinji. ²⁷ Atunšje jej mänka šä bije, sä änsura šä sä ämirita pänä äm zuve känd Noa u tunat äm arkä. Šä poplava u vinjit šä u uništilit pä toc kari nas re äm arkä.

²⁸ Isto aša are äm zäljilje känd Lot kusta. Jej mänka šä bije, kumpära šä vinde, šä sämäna šä gradale. ²⁹ Ali pä zuva šje Lot u fužjit däm Sodoma u kăzut fok šä sumpor däm nor šä u uništilit pä jej toc. ³⁰ Isto aša u fi däm turdatä pä zuve känd ju, Fišjoru alu Omuluj muj äntoršji. ³¹ Dakä äj äm aje zuva omu pä krovuš dä kasa* a stvarurlje aluj äs äm kasa, nu mergä žjos dä pä jelji sä äš je ku jäl. Isto aša dakä äj om äm telek, nu mergä akasä. ³² Ängändecävä dä bäšäca alu Lot šje ju su dogodulit!† ³³ Šinji gođe änsjarkä sä äš spasalaskä kustuš ala lu perđi a kari lu perđi ala u ave kust. ³⁴ Äm aje nopci ju vä spuj ur fi doj ominj äm ista pat šä unu däm jej u fi lot, halalänt u fi läsat. ³⁵ Dovä mujer una ur meljali fän, šä una u fi lotä, hajelantä u rämänje.” ³⁶ ‡

³⁷ Učenici ur äntribat pä Isus: “Hunđi u fi aje Domnu.”

Jäl u odgovorulit: “Hunđi äs ominj morc akulo u vinji lešinari.”§

18

Usporedba dä sudacu hamiš

¹ Isus u spus usporedba sä areci alu učenikur kä om ar träbujji uvjek sä sä aroži šä nikad sä nu odustulaskä. ² Jäl u zäs: “Äm unu varoš are unu sudac. Omusta nu ave frikä dä Dimizov, njiš nu sä brigale dä njime šje jej zäšji. ³ Šä akulo are una vädojä äm varušula kari stalno vinje akulo la jäl, šä sä aruga: ‘Apärä mä dä dužmanu amnjov.’ ⁴ Una vremi nuj ažuta. Dä pä aje su apukat sä sä ängändaskä:

‘Nu am njiš šefälj frikä dä Dimizov, ili brigä pä lăngä ominj. ⁵ Kum gođe, ju uj ažuta alu asta udovicä kä mult mä dosadalešci. Uj apära, inače mu dosadali ku vinjala šä ku äntribalurlje alji.’”

⁶ Atunšje Domnu Isus u zäs: “Ac bägat sama šje šu zäs sängur aluj sudacu hamiš?*” ⁷ Šä atunšje nu da Dimizov điriptäci šä zaštitä alu lume akuljesä

aluj kari plănzi la jăl zuva šă nopce šă jăl are strpljiv ku jej. ⁸ Ju vă zăk kă jăl u ažuta ku điriptači šă ku zaštită pă friš. Ali uj afla Fišjoru alu Omuluj dăstafelă ănkriđală ăm ominj kănd ju muj ăntoršji pă pămănt?”

Usporedba dă farizej šă dă poreznik

⁹ Isus u spus alta puvešci, alu orikic ominj kari asre tari uvjerilică ăm pravednostu alor, a jej pă alci să ujtă ku mărznjă. ¹⁰ Jăl u zăs: “Doj ominj ur mers sus ăm Hram să să aroži. Unu dăm jej are farizej, šă altu om are poreznik. ¹¹ Farizeju su skulat sus šă u zăs asta aruguminći păntu dă jăl: ‘O Dimizolje, ju dov hvală cijă kă nu mes ju ka heščelanc ominj: pulkućic, hamiš, preljubnik, ili čak ka asta poreznik. ¹² Ju postulesk dovă răndur pă săptămănă; dov desetina cijă dă kutotu šje zaradalesk.’

¹³ Porezniku pă haje parći, u rămas dă parći, šă nu su ăndura să răđiši očiš ăm nor, numa ăš băce čeptu dă žalji šă zăšje: ‘Dimizolje aj milă dă minji grešnik!’ ¹⁴ Ju ăc zăk kă ala poreznik u mers akasă opravdan la Dimizov, a farizej nu. A tot omu kari să răđika săngur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi răđikac.”

Isus blagoslovulešci pă kupij

(Mt 19,13–15; Mk 10,13–16)

¹⁵ Jej ur adus isto aša šă pă mišj kupijiš, să pujă Isus mănjlje pă jej să lji blagoslovulaskă. Ali kănd ur văzut aje učenici jej ljur svătit să ăj đe uđină. ¹⁶ Isus lju čimat atunšje la jăl šă u zăs: “Lasălji pă kupiji să vijă la minji šă nu lji branalec, kă kraljevstva alu Dimizov pripadalešci alu dastafel ka jej. ¹⁷ Anume, ju vă zăk: ‘Kă kari gođe no fi ka kupiji mišj ponizni nor puće să tunji ăm kraljevstva alu Dimizov.’”†

Teško ăj alu găzdašj să tunji ăm kraljevstvo alu Dimizov

(Mt 19,1–30; Mk 10,17–31)

¹⁸ Are unu vladar akulo kari u ăntribat pă Isus: “Bun Učitelju, šje trăbă să fak să kapăt kust dă erikeš?”

¹⁹ Ju zăs Isus aluj: “Adăšje mă čem pă minji bun?‡ Njime nuj bun čar unu Dimizov.

²⁰ Zapovjedurlje alu Dimizov šcijă: ‘Nu fă preljub’, ‘Nu amură’, ‘Nu fura’, ‘Nu svedočuli ăm mišjună’, ‘Poštivăleščic pă tatusu šă pă mumăta.’”

²¹ Jăl zăs: “Da šă asta am păzăt dăm tănjureme ame.”

²² Kănd u auzăt Isus aje, jăl ju zăs: “Ali ac ibizešci una stvară: dući šă vindic kutotu šje aj, ămparcă banji alu sărašj, šă tu vi ave găzdašijă ăm nor. Atunšje hajd šă sljedileščimă pă minji.” ²³ Ali kănd u auzăt aje, tari su ăntristat kă jăl are găzđak šă nu gănde kutotu să văndă.

²⁴ Kănd u văzut Isus kită dă tari su razočaralit, jăl u zăs: “Kită dă grov ăj dă eje kari ăs găzdašj să tunji ăm kraljevstva alu Dimizov! ²⁵ Maj ušuri ăj alu devi să tunji păm urečilje dă ak, dă kită alu găzđak să tunji ăm kraljevstva alu Dimizov.”

²⁶ Hej šje punje ureći ur zăs pă aje: “Šinji atunšje poći fi spasalit?”§

²⁷ Isus u ăntors vorba: “Šje ăj nemoguće alu om, ăj moguće alu Dimizov.”

²⁸ Atunšje Petar u zăs: “Benji noj anj lăsat kutotu, šă čanj sljedilit pă činji.”

²⁹ Isus u ăntors u alor vorba: “Anume, ju vă zăk, kă šinji gođe ăš lasă kasaš, ili pă băšăcaš, ili pă fraciš, ili pă mumăsa šă pă tatusu, ili kupijiš păntu kraljevstva alu Dimizov, ³⁰ a să nu kapići dă aje maj mult ăm asta kust dă kit ave, a u kăpăta pă altu svet kari vinji kustu dă erikeš.”

Isus jară spunje dă morče aluj

³¹ Isus u čimat pă dvanaest apostolur la jăl, šă u zăs: “Punjec ureći, noj mărženj ăm Jeruzalem šă kutotu akulo šje u fost skris dă la proroš ăm kenvija svăntă dă minji, Fišjoru Omuluj a aje su dogoduli: ³² Jej mu predali ăm mănjlje alu ominj kari nus Židovi šă dăm minji šor fašji šuf, uj fi bătut, jej mu skipa, ³³ šă dă pă šje uj fi bičevălit šă uj fi amurăt, ali dă pă aje ju uj uskrsnuli treća zuva.”

³⁴ Učenici nu šcije njimik dă asta. Elje vorbi ljur fost askunšă, šă jej nor prišjiput njimika šje să ăngănde Isus.

Isus ozdravalit pă orb om dă apropi ăm Jerihon

† **18,17** Dimizov zahtijevalešci dă la ominj să apušji vlast dă la Dimizov ku pouzdanje šă ku poniznost. Ku alčilje vorbi: “Šjinji god găndešci să tunji ăm kraljevstvo alu Dimizov trăbă să apušji ku pouzdanje šă ku poniznost ka kupilu.” ‡ **18,19** bun Isus postavale vorba să vadă dakă omu are bună razumijevanje dă identitetu alu Isus, dakă Isus ăj Dimizov. Dakă omu ăl prihvatalešci ka pă Dimizov atunšje jăl u prihvatali pozivu alu Isus să văndă kutotu šje ari šă să ăl sljedilaskă. **18,20** Izl 20,12–16; Pnz 5,16–20 § **18,26** Židovi gănde kă ala om are găzđak daje kă Dimizov lu blagoslovulit daje kă ala om are pravedan. Jej gănde kă ominj sărašj nus pravedni. Atunšje kănd ominji punje ureći la Isus, jej ur zăs kă ăj nemoguće omu găzđak să tunji ăm kraljevstvo alu Dimizov, jej gănde kă ominji sărašj nu poći să să nadalaskă kă Dimizov lju spasali kănd u fi sudu.

³⁵ Kum aš re apropi am Jerihon, šjeva ka omu orb šađe pã drik šã kulduže. ³⁶ Kãnd omu orb u auzãt kã gãrmadã trešji pã akulo, jãl su ãntribat šje aj aje. ³⁷ Aša jur spus kã Isus dãm Nazaret u trikut pã akulo. ³⁸ Pã aje u mužjit: “Isuse Fišjoru alu David,* mã arog la činji aj milã dã minji!” ³⁹ Lume kari umblã ãm nençi aj zãšje sã takã, ali jãl su apukat šã maj tari sã mužjaskã la jãl: “O Fišjoru alu David aj milã dã minji!”

⁴⁰ Atunšje Isus u stat šã u dat zapovjed sã ãl adukã la jãl. Jãl lu ãntribat: ⁴¹ “Šje gãndešc sã fak pãntru činji?”

Šã jãl u ãntors vorba: “O Domnu, ju gãndesk sã vãd!”

⁴² Isus ju zãs: “Ujtãci! ãnkriđala ata ću ozdravalitã.” ⁴³ Šã jãl odma u kãpãtat sã vadã. Šã lu sljedilit pã Isus, šã slavale pã Dimizov. Šã totã lume kari ur vãzut dãđe slavã alu Dimizov.

19

Zakej sã ãnkãješci

¹ Isus u vinjit ãm Jerihon šã u trikut ãm ala varuš. ² Šã akulo are om šje sã čima Zakej. Jãl are glavni poreznik, šã are gãzdak. ³ Jãl ãnšjãrka sã vadã pã Isus šã sã saznalaskã šjinji aj jãl. Ali nu ãl puće sã ãl vadã akulo asre mulc ominj daje kã jãl are niskã om. ⁴ Dãm ala rãnd jãl u aljãrgat ãm nençi šã su urkat pã ljemn dã divlja smokvã ãm nadã kã lu vide daje kã Isus vinje pã aje kalje.

⁵ Kãnd u vinjit Isus pã lokula, jãl su ujtat sus šã lu vãzut pã jãl, šã ju zãs: “Zakej, pãfriš haj žjos, kã ju trãbã astãs sã vju la činji akasã.”

⁶ Šã jãl su ãngribit sã vijã žjos šã lu apukat ku fãlušãjã. ⁷ Kãnd ur vãzut lume aje, jej toc gumunje: “Jãl u meržji la om kari aj grešnik!”*

⁸ Zakej su skulat šã u zãs: “Domnu, ujtãci! Ju dov žãmãtaçi dãm gãzdãšije ame alu sãrašj. Šã dakã am ãnšjãljit pã šjinjiva, ãntork patru rãndur majmult.”

⁹ Isus ju zãs aluj: “Astãs spasenje u vinjit la asta kasa,† kã šã asta aj fišjoru alu Abraham.‡

* **18,38** Ili “Isus are potomku alu David, kralju dã Izrael. Fišjoru alu David are numilje dã Mesija.” * **19,7** Židovi mrzãle pã poreznici šã jej gãnde kã njiš una osobã nu trãbã sã sã družulaskã una. † **19,9** spasenje u vinjit la asta kasa Ku alčilje vorbi: “Dimizov u spasalit pã ominj kari kustã ãm asta kasã.” ‡ **19,9** asta aj fišjoru alu Abraham Ku alčilje vorbi: “om kari ari vjerã ka kum ave Abraham.”

§ **19,10** kari u fost pirdut Asta značalešci: “ominj kari u fužjit dã la Dimizov daje kã ur grešilit.” * **19,11** kraljevstva alu Dimizov odma su apuka Židovi ãnkriđe kã Mesija u uspostavali kraljevstvo odmah kãnd u vinji ãm Jeruzalem. Ku alčilje vorbi: “Isus odmah su apuka sã vladalaskã ãm kraljevstva alu Dimizov.” † **19,13** ‡ **19,13** pola kila dã aržjint “mina”. Una mina are 600 grama, najvjerojatnije aržjint. Tota mina are ka plata dã 100 zãlji, aje šje ominji as re pãlčic dã patru (4) lunj, daje 10 mina ar fi tri aj dã plata.

§ **19,22** šã jov šje nuj amnjov, šã akuljeg šje nam sãmãnat. Asta are numa izrekã. Osoba kari je dãm bankã kutotu ili akulježji šje alci samãnã ãj metafora dã alci kari sã koristilešci ku benjilje alor šje alci tari u lukrat.

¹⁰ Kã ju Fišjoru alu Omuluj am vinjit sã kotã šã sã spasalaskã pã ominj kari u fost pirdut.”§

Slugurlje alu Dimizov ar trãbuji sã rãmãji vjerni (Mt 25,14-30)

¹¹ Mulc ominj ur auzãt elje vorbi, kum are dapropi dã Jeruzalem, šã ominji sã gãnde kã kraljevstva alu Dimizov odma su apuka.* Isus daje su apukat sã lji spuji maj una usporedbã. ¹² Jãl u zãs: “Unu gãzdak om su gãtat sã mergã ãm dãparçi pãmãnt sã kapiçi kraljevstva šã atunšje sã sã ãntorkã. ¹³ Jãl u čimat pã zešji (10) slugur, šã lju dat pola kila dã aržjint†,‡ šã u zãs: ‘Fãšjec korist aje pãn šje nu mã ãntork.’ ¹⁴ Ali ominji dãm lokula aluj ãl mãrzãle, šã u mãnat pã predstavnišj dã pã jãl sã zãkã: ‘Noj nu gãndenj asta om sã nji fijã kralj.’

¹⁵ Ali jãl su ãntors ku autoritet dã kralj šã u dat zapovjed sã aj adukã pã slugurljelje alu kari u dat banj sã vijã dãdãnençi sã ãe izvještaj šje ur fãkut ku banji. ¹⁶ Elši sluga kari u vinjit, u zãs: ‘Domnu, banji atej mu adus dã zešji (10) majmult.’ ¹⁷ Šã jãl u zãs aluj: ‘Mãndru! Tu ješc bun sluga. Daje kã are vjeran ku mik, aku aj autoritet pã zešji (10) varušur.’

¹⁸ Altu om u vinjit, šã u zãs: ‘Domnu, banji atej su rãðikat dã šinšj (5) rãndur.’ ¹⁹ Šã jãl u zãs isto astuje: ‘Ju kuj da autoritet pã šinšj (5) varušur.’

²⁰ Šã treçi (3) u zãs: ‘Domnu, ajišje aj banji atej, ju am pãzãt pãntru činji, am pus ãm maramicã. ²¹ Mijã mi are frikã dã činji daje ka ješc strog om: Tu jej šje naj ulagalit šã akuljež šje naj sãmãnat.’

²² Šã u zãs kralju ãm ãnturšjalã dã vorba: ‘Dãm gura ata kuj suduli, njiš korist sluga! Tu šćijej kã mes om strog, šã jov šje nuj amnjov, šã akuljeg šje nam sãmãnat.§ ²³ Atunšje adišje naj pus banji ãm bankã? Sã vi putut šjeri banji ku kamaturlje kãnd maš ãntoršji.’ ²⁴ Atunšje kralju u zãs alu hej šje stãce akulo: ‘Loc banji dã la jãl šã dãðecãl alu ala kari ari zešji (10).’

²⁵ Jej ur zãs: ‘Ali Domnu, jãl mar ari šinšj (5) kilã dã aržjint!’

²⁶ Ju vǎ zǎk: Kari ari u ave majmult, a heje kari nari čak šǎ haj pucǎn šje ari u fi lot dǎ la jǎl.* ²⁷ A alu dužmanji amej kari nu gǎnde sǎ fjuv kralju alor, adušnjecǎlji ajišje šǎ amurǎcǎlji ǎm oči amej!”

Isus tunǎ ǎm Jeruzalem ka Kralju
(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Iv 12,12-19)

²⁸ Kǎnd Isus u spus usporedbe, u mers maj pǎ dǎparci pǎ kalje dǎ Jeruzalem. ²⁹ Kǎnd Isus vinje mar apropi dǎ lok ǎm Betfaga šǎ Betanija la planina dǎ maslinur, jǎl u mǎnǎt pǎ doj učenikur aluj ǎm nenci. ³⁰ Jǎl u zǎs: “Dušnjec ǎm sat ǎm nenci. Kum vinjec ǎm lok, voj vic afla pǎ magar pǎ kari njime no šǎzut.† Dǎzljigǎcǎl šǎ adušnjecǎl la minji. ³¹ Dakǎ vu ǎntriba šjinjiva: ‘Adišje ǎl dǎzljjež?’, numa zǎj: ‘Alu Domnu ǎj trǎbǎ.’”

³² Šǎ kari u fost mǎnatǎ ur aflat točno kum jǎl u zǎs. ³³ Čak šǎ kǎnd dǎzljiga pǎ magar, gazdurlje u ǎntribat: “Adišje dǎzljigǎc?”

³⁴ Šǎ ǎnturšjala dǎ vorba are: “Alu Domnu ǎj trǎbǎ.” ³⁵ Šǎ lu dus la Isus šǎ ur pus haljinurlje alor pǎ magar šǎ u pus pǎ Isus sus pǎ jǎl sǎ šadǎ.

³⁶ Kum mǎrže jǎl ǎm nenci, lume punje haljinurlje alor pǎ driku hundi prušule sǎ đe čast alu Isus. ³⁷ Šǎ baš kum vinje jǎl apropi dǎ varuš hundi planina dǎ maslinur sǎ slǎbođi žjos, toc učenici aluj sur apukat sǎ kǎnci ǎm mari fǎlušǎjǎ, šǎ dǎm tot graju slavale pǎ Dimizov dǎ kutotu mari čudur šje ur vǎzut. ³⁸ Jej mužje:

“Blagoslovulit sǎ fijǎ
kralj kari vinji ǎm numilje alu Domnu!
Putuljalǎ ǎm nor,
šǎ slava alu Dimizov!”

³⁹ Orikic dǎ farizej ǎm gǎrmadǎ jur zǎs: “Učitelju, zǎlji alu učenici atej sǎ nu svitaskǎ aje.”

⁴⁰ A Isus lju zǎs: “Dakǎ jej ur tǎšje, petrilje sur apuka sǎ mužjaskǎ ǎm slavǎ.”

Isus plǎnži pǎ Jeruzalem

⁴¹ Kǎnd u vinjit Isus maj apropi la varuš su apukat sǎ plǎngǎ pǎ jej dasupra. ⁴² Atunšje jǎl u zǎs: “Sǎ vi šcut numa ǎstǎs šje adušji putuljala ata!‡ Aku ǎj askunsǎ dǎ la oči atej. ⁴³ Daje kǎ

vinji vreme kǎnd dužmanji atej ur riđika falur pǎlǎngǎ činji, jej čur opkululi šǎ čur ǎnkuje dǎm totǎ parce. ⁴⁴ Šǎ jej čur uništali pǎ činji do kraja šǎ kutotu šje kustǎ akulo šǎ no maj rǎmǎnje ǎm činji njiš una petrǎ pǎ alta petrǎ, kutotu pǎntru aje kǎ nu aj prepoznulit vreme kǎnd Dimizov u vinjit la činji.”§

Isus mǎnǎ afarǎ dǎm Hram pǎ ominj kari vindǎ
(Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Iv 2,13-22)

⁴⁵ Isus u mers ǎm Hram, šǎ su apukat sǎ lji mǎji afarǎ pǎ eje kari vinđe šǎ kumpǎra ǎm nontru. ⁴⁶ Jǎl u zǎs alor: “Skris ǎj ǎm svǎntǎ kenvija: ‘Kasa ame u fi kasa dǎ aruguminči’ ali voj ac fǎkut ‘špilǎ dǎ pljačkaš!’”*

⁴⁷ Dǎ zuva Isus ǎnvǎca ǎm Hram, a mar popur šǎ učitelji dǎ zakonu alu Mojsije šǎ alci vođur kari as re židovur planǎrze sǎ ǎl amori pǎ jǎl. ⁴⁸ Ali jej nor aflat njimika kum ar fašji aje, daje kǎ lume sǎ cǎnje apropi dǎ jǎl, šǎ punje tari ureci la vorbilje aluj.

20

Isus ari vlast dǎ la Dimizov
(Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

¹ Mar popur, učitelji dǎ zakonu alu Mojsije šǎ alci vođur kari as re židovur ur vinjit la Isus ǎm una zǎ kǎnd ǎnvǎca pǎ lumi ǎm Hram šǎ propovjedale Hir fǎlos. ² Jej lor ǎntribat pǎ jǎl: “Pǎ alu šinji autoritet fašj stvarurlješće? Šinji cu dat asta autoritet?”

³ Jǎl u zǎs: “Lasǎcǎmǎ pǎ minji sǎ vǎ ǎntreb una stvar šǎ ǎj dǎ voj sǎ ǎm ǎnturšjec vorba: ⁴ Anume Dimizov u zǎs alu Ivan sǎ bučuzaskǎ pǎ ominj, ili ominji u zǎs aje sǎ fakǎ?”

⁵ Jej ur svǎtit una ku alt šǎ zǎšje: “Dǎkǎ anj zǎšji ‘dǎ la Dimizov’, u ǎntriba: ‘Adǎšje atunšje nu ǎnkriđec?’ ⁶ Ali dǎkǎ anj zǎšji noj: ‘Dǎ la ominj’, totǎ lume u vǎrlji petri pǎ noj sǎ nji amori. Kǎ jej ǎs uvjerilic kǎ Ivan are prorok.” ⁷ Aša jej u ǎntors vorba kǎ jej nu šcije dǎ hundi u vinjit autoritet sǎ bučuzaskǎ.

* **19,26** Ku alčilje vobri: “Toc kari koristilešči benjilje šje ari, ju fu dat maj mult, šǎ dǎ la om kari nu koristilešči benjilje šje ari alor ju su lo šje ari”. † **19,30** pǎ kari njime no šǎzut Numa životinjurlje kari nikad nu asre korištenǎ dǎ lukru ar fi benji alu Dimizov ili alu Kralj, (vejs Br 19,2; Pnz 21,3; 1 Sam 6,7).

‡ **19,38** Ps 118,25-26; 148,1 † **19,42** Isus aratǎ tuga aluj daje kǎ ominji ǎm Jeruzalem ur propustilit prilika alor sǎ fijǎ pomireni ku Dimizov. § **19,44** Ešće stihovur opisilešči opsadǎ hundi kǎtǎnjilje u opkolulit varušu kari ari falur. Kǎnd kǎtǎnjilje u opkoluli, ominji nu poči sǎ mergǎ afarǎ šǎ njime nu poči sǎ lji ažuči. Isus šcije aje kǎ su dogoduli alu Jeruzalem ǎm budučnost. 70. god. dǎ pǎ Krist, kǎtǎnjilje dǎ Rim u opkolulit Jeruzalem šǎ akulo u amurǎt pǎ mulc ominj **19,46** Iz

56,7 **19,46** Jr 7,11 * **19,46** Isus u fǎkut dǎ njimik pǎ prodavač daje kǎ jej ur uništavalit svrha dǎ Hramu alu Dimizov. Dimizov gǎnde ominji sǎ sǎ arogǎ ǎm Hramu aluj, ali prodavači aje koristile ka pǎ plac. Jej varale pǎ ominj daje kǎ lji naplatale maj mult dǎ rǎnd dǎ žrtvǎ

⁸ Ša Isus u zäs: “Njiš ju nu vuj spunji ku alu šinji autoritet fak stvarurlješće.”

Isus fašji usporedbä ku židovski voður ku rej vinogradarur

(Mt 21,33–46; Mk 12,1–12)

⁹ Isus su apukat sä spujä usporedbä alu lume: “Are unu om kari u sämanat vinograd ša u läsat äm najam vinogradu alu šjeva ka ominji, ša jäl atunšje u fužjit däm pämantula pä maj lungä vreme. ¹⁰ Känd u vinjit vreme, jäl u mänat pä sluga la ominj äm vinograd sä äj de parće aluj däm plodur kari jej duguvule aluj, ali ominji lor bätut ša lor mänat ku mänjilje golji. ¹¹ Atunšje u mänat pä altu sluga ali ša pä jäl lor bätut, vředälit ša lor mänat ku mänjilje golji. ¹² Jäl u änsjirkat sä mäji pä treći sluga, ali ša pä jäl lor ranalit ša lor arukänt.

¹³ Gazda dä vinograd u zäs pä aje: ‘Šje sä fak? Ju uj mäna pä fišjoru amnjov pläkut. Dar känd lu vide pä jäl, pälangä jäl ur ave respekt.’

¹⁴ Ali ominjije känd lor väzut sur ligizit äntri jej: ‘Jäl äj nasljednik. Hajc sä äl amuränj äša nasljedstva aluj sä nji rämjäji anovä.’ ¹⁵ Atunšje lor dus afarä dä vinograd ša lor amurät.

Aku šje u fašji gazda dä vinograd? ¹⁶ Jäl u vinji ša u uništili pä ominjije. Ša u da äm najam vinogradu alu alci.”

Känd u auzät jej aje kum ominji urät sä pon-äsälešči, jej ur zäs: “Nu de Dimizov!”

¹⁷ Jäl su ujtat pä jej, ša u zäs: “Skris äj sväntä kenvija:

‘Peträ kari graditelji u värljit ändärät
u fost aku peträ zaglavnä?’

Šje značalešči asta? ¹⁸ Toc kari kađi pä petre u fi zdrubit pä dārābelji, ša toc pä kari kađi u fi zdrubic.”

¹⁹ Učitelji dä zakonu alu Mojsije ša mar popur ur änsjirkat sä pujä mänjilje pä jäl äm ala šas ali alor lji frikä dä lumi. Jej ur prišjiput kä jäl u spus dä asta usporedbä protiv dä jej.

Popi änsjarkä sä prevaralaskä pä Isus känd älä ntriba dä porez

(Mt 22,15–22; Mk 12,13–17)

²⁰ Popi ša alci voður älä pratale pä Isus ša or mänat pä špijunj, ominj kari trišje ka ominj đirepc

kari ar trābuji sä älä optužulaskä pä Isus äm šjeva šje ar zäšji krivo äša sä älä adukä pä Isus äm mänjilje dä upravitelj alu Rim. ²¹ Äša lor äntribat pä jäl: “Učitelju, noj ščijenj kä aje šje zäšj ša änvac äj točno, ša kä nu arec njiš šefälj parći, ali tu änvacä anume kalje lu Dimizov. ²² Aku äj benji dä noj židovur sä plāčenj porez lu car ili nu?”*

²³ Isus u shvatalit kum jej as re lukavi ša lju zäs alor: ²⁴ “Arätam banji ku kari plāčešć porezu.† Aku alu šjinji äj ubrazu ša numilje sus?”

Jej ur zäs: “Alu car.”

²⁵ “Atunšje plācec alu car šje äj pripadalešči lu car ša däđec lu Dimizov šje pripadalešči alu Dimizov!” ²⁶ Jej nu puće sä aflji njimika rov äm svatu aluj äntri toc lumi, ša jej asre ämirac la änturšjala dä vorba aluj, ša u täkut.

Saduceji äntrebä pä Isus dä uskršnuće

(Mt 22,23–33; Mk 12,18–27)

²⁷ Aku orikic saduceji‡ kari zäšji kä njime nu su skula däm morc ur vinjit la jäl, ku trik äntribalä: ²⁸ Jej ur zäs: “Učitelju, Mojsije u pus žos zakon pānturu noj kä dakä fračisu omuluj ar muri ša lasä pä bāšācaš fär dä kupij, atunšje fračisu aluj trābä sä u ämiriçi ša sä räđišji familija pānturu fračisu mort.§ ²⁹ Undatä asre šapči frac. Elši u lot bāšācä ša u murit fär dä kupij. ³⁰ Ša drugi u lotu pä je, ša jäl u murit fär dä kupij. ³¹ Ša treći u lotu pä je. Maj toc šapči ur lotu ša ur murit, ša njiš unu no avut kupij ku je. ³² Pä zadnji ša mujere u murit. ³³ Aku lu šjinji u fi bāšāce känd or uskršnuli morci? Ängāndeščiçi kä toc šapči ur avutu dä bāšācä.”

³⁴ Isus u äntors vorba alor: “Äm asta svet lume sä ämiritä ša sä änsorä. ³⁵ Ali eje kari ur fost smatralic vredni sä uskršnulaskä däm morc njiš nu su änsura, njiš nu sä ämiritä. ³⁶ Ša jej nu poći maj mult nikad sä mori, kä jej äs kupiji alu Dimizov daje kä äs riđikac däm morc. Jej äs ka andeji. ³⁷ Atunšje dä uskršnuće ša Mojsije u arätat aje äm svedočulala aluj dä grmu šje arđe. Akulo jäl čamä pä Domnu alu Dimizovu lu Abraham, Dimizovu lu Izak, ša Dimizovu lu Jakov, multä dobä dä pä šje jej ur murit. ³⁸ Anume, Dimizov

^{20,17} Ps 118,22 * ^{20,22} Jej sä nadale kä Isus u zäšje “da ili nu”. Dakä u zäšji “da”, atunšje Židovi ar fi mirgiš pä jäl kä lji zäšji sä plāčāškä porez la alci kari äs pä vlast. Dakä zäšji “nu” atunšje vjerski voður ar puće sä zākä alu Rimljani kä Isus änvacä sä kršälāškä zakonu alu Rim. † ^{20,24} Äm original skrijä: “denar”. ‡ ^{20,27} saduceji grupa dä židov kari äs vjernici ša političari jej numa prihvatalešči elši šinšj kenvijur däm stari zavjet ša jej nur änkruzit äm kust dä pä morči. ^{20,28} Pnz 25,5–6 § ^{20,28} Äm original skrijä: “räđika familijä pānturu fračisu aluj.” ^{20,37} Izl 3,6

nuj Dimizovu alu hej morc, mar alu hej kari kustă, kănd toc kustă păntu jăl.”*

³⁹ Šjeva ka učitelji dă zakonu alu Mojsije u priznalit: “Učitelju, tu aj svitit benji!” ⁴⁰ Dă pă aje jej nu sor maj ändurat să ăl ănšjeršji ku ăntribalur.

*Mesija ăj maj mari dă kit Car David
(Mt 22,41-46; Mk 12,35-37)*

⁴¹ Isus u ăntribat: “Šje găndešci jej kum svitešci dă Mesija kă ăj numa Fišjoru lu Car David?”

⁴² David dă jăl săngur ăm kenvije dă Psalmur zăšji: ‘Domnu u zăs alu Domnu amnjov:

Šăz pă desna parce ame.

⁴³ Šă ju uj vărliji pă dužmanji atej dăsup pišjorilje atelji.’

⁴⁴ David jasno ăl čamă: ‘Domnu’, atunšje kum poči jăl să ăj fijă fišjor?’†

Isus upozoravalešci pă učenici aluj să să păzaskă dă učitelji dă zakonu alu Mojsije

(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)

⁴⁵ Isus svite lu učenici aluj a totă lume punje ureci. ⁴⁶ Jăl u zăs: “Je sama dă učitelji dă zakon alu Mojsije. Jej uživalešci să să šetalaskă ăm haljinur lunž să să fijă pozdravalic ku poštovanje ăm varuš pă trgur šă jej plašji să šadă lokurlje časni ăm sinagogur šă pă nuntur. ⁴⁷ Jej pljačkalešci pă udovicur ăm kăšălje alor, kănd fašji lunž aruguminci dă predstavă. Ali jej ur kăpăta maj gre kaznă.”

21

Udovica dă kutotu šje ari alu Dimizov

(Mk 12,41-44)

¹ Kum su ujtat ăm sus Isus u văzut pă ominj găzdašj kum bagă banj ăm škatulă kari are ăm Hram. ² Jăl u văzutu isto aša pă mujere vădojă kum u pus ăm nontru doj mišj banj dăm aržjint. ³ Isus u zăs: “Ju vă zăk anume, kă asta sărakă vădojă anume u dat maj mult dăm toc jej. ⁴ Adišje? Daje kă toc alci or dat dobrovoljni prilog lu Dimizov dăm aje šje ave mult kănd mujere u dat dăm sărăšijă šă kutotu šje ave dă kust.”

Znakur dă ănturšjala lu Krist

(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)

⁵ Kănd učenici svite dă Hram, šă zăšje kă ave mândri mar petri, šă are ukrasalit ku ukrasur kari ur dat ominji alu Dimizov, Isus u zăs: ⁶ “A dă ešce stvarur la šje vă ujtăc aku, zuva u vinji, kănd njiš una petră no rămănje ajiše una pă alta. Jelji ur fi toci vărliji žos.”

⁷ Jej lor ăntribat pă jăl: “Učitelju kănd u fi aje? Šă šefălj znakuvur ur fi kari ur zăšji kănd u fi?”

⁸ Jăl u zăs: “Ujtăcăvă să nu fijec zăbunjic. Multă lumi ur vinji ăm numilje amnjov šă ur zăšji: ‘Ju mes Mesija’, šă ‘Vreme ăj apropi.’ Ali nu băgăc sama la jej. ⁹ Šă kănd auzăc dă tabărur šă dă nemirur nu fijec frikoš, kă ešce dogadajur trăbă să fijă elši ali kraj no vinji aša pă friš.” ¹⁰ Jăl isto aša lju zăs: “Nacija sur boruli protiv dă nacija, šă kraljevstva protiv dă kraljevstva. ¹¹ Šă u fi potresur pă različită lokur isto ka šă fome šă kugur. Šă pă nor ur fi frikoši stvarur dă văzut šă urăci znakur.

¹² Ali majnti dă šje u fi kutotu asta, šă vor apuka. Jej vur adušji ăm sinagogur la sud šă vor băga ăm čemicur. Jej vur trăje la kraljur šă la alci vladar daje kă šcec učenici amej. ¹³ Kutotu asta vu da šansă să svedočulec. ¹⁴ Ali nu vă brigalec šje ac zăšji ăm nenči dă obrană. ¹⁵ Kă ju voj da ăm vreme firi šă mărđulji ăm aje meră dă njime no puće să să obranalaskă dă aje, ili să să bată protiv dă aje. ¹⁶ Šă voj vic fi izdalic, da čak šă dă la roditelji avoštři šă dă la frac šă dă la njam, urtašj, šă orikic dăm voj ur fi amurăc. ¹⁷ Toc vor mărzăli daje kă šcec učenici amej. ¹⁸ Tot njiš unu păr* dă pă kapičilje avoštři nu vu piri. ¹⁹ Šă dăkă nu odustanalec vic kăpăta kust dă erikeš.”

Proroštvo dă uništenje dă Jeruzalem

(Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)

²⁰ Isus spunje: “Voj vic vide Jeruzalem opkolulit dă kătănj, atunšje voj ac šci kă u fi uništen.

²¹ Atunšje eje ăm regija Judeja trăbă să skepi ăm planinur, eje kari kustă ăm varuš trăbă să fugă dă akulo šă heje păm satur să nu mergă ăm varuš.

²² Kă ăm elje zălji dă osvetă kutotu stvarurlje dăm Kenvija svăntă sur umplje. ²³ Jao alu elje kari ăs gărjonji ili rănješci pă căcă kupij ăm zălji kă bjeda šă mirgu protiv dă eje ominj u fi mari!

²⁴ Orikic ur muri pă špica dă mač šă ostali ur

* **20,38** Daje kă ešce ominj ur murit fizički, jej trăbă să fijă duhovno ăm kust. Ku alčilje vorbi: “Dimizov alu eje lu kari duhu alor kustă, makar kă tela alor ur murit daje kă duhu alor kustă ăm prisutnostu alu Dimizov.” **20,43** Ps 110,1 † **20,44** Daje kă David u čimat pă Mesija kă ăj Domnu aluj, aje značalešci kă Krist ăj maj mari dă kit David šă nuj numa potomku alu David. * **21,18** unu păr Isus svitešci dă maj mik dio la aje osobă. Jăl svitešci kă ăntragă osoba nu u propadali. Isus mar spunje kă orikic ur fi amurăc, a šjinjiva prišjepi kă duhovno alor nu lju fi njimika.

fi zarobulic ăntră mulci nacijur. Jeruzalem u fi kălkat dă la ominji kari nus židovi păn šje nu lji trešji vreme dă vladalală.”

*Isus svitešci kum su ăntoršji napoj pă pămănt
(Mt 24,23–35; Mk 13,21–31)*

²⁵ Isus spunje: “Akulo ur fi znakur, pă sori, lună šă pă šcevilje, šă ominji pă pămănt ur fi âm mari nevoljur, dă graju mari dă valovur. ²⁶ Suflijčilje ominjilor lu lăsa dă frikă dă ha šje tek u vinji pă svet kă silurlje dăm nor sur zdrănjšjina. ²⁷ Šă atunšje jej ur svedočuli kă ju am vinjit Fišjoru Omuluj pă oblak ku mari pučeri šă ku slavă. ²⁸ Kănd u fi asta ujtăcăvă sus šă răđikac kapičilje kă Dimizov vinji šă vă oslobudulaskă.”

*Usporedbă dă ljemnu dă smokvă
(Mt 24,32; Mk 13,28)*

²⁹ Isus lju spus usporedbă: “Băgăc sama la ljemnu dă smokvă, šă alčilje ljemnji! ³⁰ Kit să punji listur, voj viđec kă vara aj apropi. ³¹ Isto aša kănd vi vide asta kă u fi voj ac šci kă kraljevstva lu Dimizov aj apropi. ³² Anume, ju pot zăšji: asta ominj kari kustă no fužji ănđărăt majnti dă šje kutotu asta no fi.† ³³ Norurlje šă pămăntu u trešji ănđărăt, ali vorbilje amelji nikad nor trešji.”

*Fijec spremni dă Isusov dolazak
(Mt 24,36–51; Mk 13,32–37)*

³⁴ Isus u zăs: “Nu lăsa brigur âm suflijituc dă mănkar, butură šă brigur dă asta kust, să nu vă dukă dă la Dimizov kă zuve poći să vijă ³⁵ dăm turdată. Kă u vinji pă toc bez obzira hundi kustăc pă pămănt. ³⁶ Păzăc dăm ala rănd pă toći vremilje. Šă arugăcăvă să fijec spremni să skăpăc dă kutotu asta šje u fi, šă să pučec să fijec âm nenće ame la Fišjoru Omuluj făr dă frikă.”

³⁷ Âm totă ză Isus ănvăca âm Hram, ali nopće jăl fuže afară šă aš fășje lok la planina dă maslinur. ³⁸ Ali dă điminjaca răkori, totă lume vinje să pujă ureći la jăl âm Hram.

22

Juda su ligizit să izdălaskă pă Isus

(Mt 26,1–5, 14–16; Mk 14,1–2, 10–11; Iv 11,45–53)

¹ Are apropi Pasha, kari are elși ză dă blagdan dă pita făr dă kvas. ² Mar popur šă učitelji dă zakonu alu Mojsije planărze kum ar puče să amori pă Isus ali alor lji are frikă dă lumi.

³ Atunšje Sotona u tunat âm Juda Iskariot, kari are unu dăm dvanaest (12) apostola. ⁴ Jăl u mers šă su ligizit ku mar popur šă ku stražari dă Hram kum ar puče să âm izdalaskă pă Isus. ⁵ Jej asre făloš dă aje šă sor ligizit ku Juda să aj đe banj. ⁶ Juda su ligizit šă atunšje su ujtat dă prilikă să âm izdalaskă pă jăl afară pă askuns făr dă lumi.

Priprema dă Pasha

(Mt 26,17–19; Mk 14,12–16)

⁷ Zuva dă Pita făr dă kvas, u vinjit pă kalji birkuca pă Pashă a aje trăbuje să fijă žrtvovalită. ⁸ Aša Isus u mănăt pă Petar šă pă Ivan šă lju zăs: “Dušjec šă pripremilec večera dă Pashă păntru noj să mănkanj.”

⁹ Jej lor ăntribat pă jăl: “Hundi găndešc să pripremlenj?”

¹⁰ Jăl lju zăs alor: “Punjec ureći, kum vinjec âm varuș, voj ac afla pă om kari dușji mari bukal dă apă. Sljedilecăl păn la kasa hundi meržji. ¹¹ Atunšje zăšjec lu kapu dă kasă: ‘Učitelju ăntrabă, Hundi aj soba âm kari pot mănka večera dă Pashă ku učenici amej?’ ¹² Jăl cu arăta atunšje soba sus pă kat mari šă opremilită ku kutotu. Fășjec pripremlurje akulo.” ¹³ Aša jej ur mers šă ur aflat stvarurle kum Isus ljur zăs, šă jej ur făkut priprema dă večera pă Pashă.

Zadnja večera lu Domn

(Mt 26,20–30; Mk 14,17–26; Iv 13,21–30; 1 Kor 11,23–25)

¹⁴ Kănd u vinjit vreme să mănășji una, Isus šu lot lok la masă, šă ku jăl asre dvanaest (12) apostolur. ¹⁵ Jăl u zăs: “Ju am avut mari vojă să am večera dă Pashă ku voj majnti dă šje uj patali ku morče. ¹⁶ Ju vă zăk kă nikad maj mult nu uj mănka

21,24 Iz 63,18; Dn 8,13   21,27 Dn 7,13   † 21,32 asta ominj kari kustă Âm original skrijă: “asta generacijă”. Postojulešci različitur načinur kum să prišjipenj asta redak: 1. asta generacija značalešci pă heje kari kusta âm vreme kănd Isus svite a aje značalešci kă u fi uništenje dă Jeruzalem šă alci znakovur kari u adușji la povratku alu Krist su apukat kănd jej u kusta; 2. asta generacijă značalešci alta vrstă dă ominj kari as rej šă să suprotstavljalešci lu Isus, a aje značalešci kă uvijek u fi nevjernici kari să suprotstavljalešci lu Isus păn la trenutak kănd jăl su vratali pă pămănt; 3. asta generacijă značalešci “asta rasă” odnosuleși pă židovur, šje značalašci kă židovska rasa nu u proșuli majnti dă šje Isus su ăntorșji pă pămănt, ili 4. asta generacija značalešci kă ominji u kusta păn do kraja a aje značalešci kănd su dogoduli događajur su spomenuli âm stihovur 25–26, Isus su ăntorșji pă pămănt kănd aje generacijă u kusta.

večera dă Pasha majnti dă ŝje nu su ispunuli ăm kraljevstva lu Dimizov.”*

¹⁷ Atunŝje u lot kljiŝtaru ku vin ŝa u dat hvală alu Dimizov, ŝa u zăs: “Loc asta ŝa ămpărcăc ăntri voj. ¹⁸ Ăm napoj, ju vă zăk, ju noj be dă plodu dă strugur păn ŝje no vinji kraljevstva lu Dimizov.”

¹⁹ Isus u lot pita, ŝa u dat hvală alu Dimizov, u rupt ăm dovă ŝa u dat la učenici aluj ŝa u zăs: “Asta ăj tela ame, kari u fost dată păntu voj. Făŝjec asta ăm ăngăndală dă minji.” ²⁰ Ŝa isto aŝa dă pă mănkaru, jăl u lot kljiŝtaru dăm kari toc ur be ŝa u zăs: “Asta kljiŝtar ăj novi zavjet ăm sănžilje amnjov, kari ăj vărsat păntu voj.

²¹ Ujtăcăvă kă izdajica ame ăj la masă apropi dă minji! ²² Ju Fiŝjoru Omuluj uj muri kă aŝa are skris ăm nenci ali jao lu omula kari mu izdalit!” ²³ Pă aje jej sor apukat să să ăntrebi una pă alt kari ar faŝji aje.

*Ponizni ăs maj mari ăm kraljevstva alu Dimizov
(Mt 20,25–28; 19,28; Mk 10,42–45)*

²⁴ Isto aŝa su apukat apostoli unu svat ăntri jej, ka ŝjinji ar trăbujii să fijă maj mari ăntră jej. ²⁵ Aŝa Isus u zăs: “Kraljevi dă asta svet vladaleŝci ku narodu pă koristu alor ŝa ari pučeri pă jej, ŝa jej săngur zăŝji kă faŝji benji. ²⁶ Ali nu ăj aŝa ku voj! Lasăc pă maj mari dăm voj să fijă hăl maj ponizni, a hăl maj bătărn ka sluga. ²⁷ Aku ŝjinji ăj maj mari, gostu la masă ili poslužitelju kari ăj sluga? Hăl kari ăj la masă da nu? Ali ujtăci, ju mes ajiŝje ku voj ali ka sluga avostru. ²⁸ Voj ac rămas ku minji păm ănŝjirkalurlje amelji. ²⁹ Kum mu dat Tata amnjov kraljevstva mijă, aŝa isto, ju voj da avovă, ³⁰ pravo să mănăc ŝa să bijec la masa ame ăm kraljevstva ame, ŝa să ŝădec pă prijestolje, să sudulec pă dvanaest plemurlje dă Izrael.”

Isus spunji alu apostolur dă kuŝnjur ŝa dă pretnjur ŝje vinji

(Mt 26,31–35; Mk 14,27–31; Iv 13,36–38)

³¹ Isus u zăs: “Ŝa tu Ŝimun, Ŝimun, punji ureci! Sotona u ŝjirut dopuŝtenje să vă iskuŝulaskă ka

pă pŝenică ăm sito.† ³² Ali ju mam arugat păntu činji, dă ănkridala ata să nu kadă. Ŝa tu trăbă să ămbălurec ăm vjeră pă fracu atej kănd vij ăm napoj la minji.”

³³ Petar u zăs: “Domnje ju mes spreman să mă duk ăm čemică ŝa să mor ku činji!”

³⁴ Isus u ăntors vorba: “Lasă mă să ac zăk kă kukoŝu no kukuruzu astăs majnti dă ŝje tu mi tăgădi ăm tri răndur kă nu mă kunoŝc.”

³⁵ Isus jară lju ăntribat: “Kănd vam mănat afară făr dă đibularuŝ ŝa făr dă tăŝc, ili cipiliŝ, arec ăm ŝjeva ka potreba?”

Jej u zăs: “Nu.”

³⁶ Ali jăl u svătit: “Maj mejnkulo, dakă avec đibularuŝ jec ku voj, ŝa isto aŝa ŝa taŝka ŝa dakă nu aj mač vindi ŝubac ŝa kumpără mač.‡ ³⁷ Kă sigurno trăbă să să ispunulaskă ŝje are skris dă minji, anume: ‘Jăl are smatralit dă zločinac’–isto ŝje u zăs proroci dă minji trăbă să să ispunulaskă.”

³⁸ Atunŝje jej ur zăs: “Ujtăci Domnje, noj avenj doj mačur.”

Jăl u ăntors vorba: “Aku ăj dăstul ku asta svat.”§

*Muka alu Isus ăm gardu dă Getsemanija
(Mt 26,36–46; Mk 14,32–42)*

³⁹ Isus u mers aku la Planina dă maslinur, kum ave jăl običaj să fakă, ŝa učenici aluj ur vinjit ku jăl. ⁴⁰ Kănd u vinjit jăl pă lok, jăl u zăs alor: “Arugăcăvă dă aje să nu kădec ăm kuŝnjă!”

⁴¹ Jăl su maknulis ăndărăt dă la jej aŝa dă parci ka kum aj vărli petră, ŝa u kăzut pă đinuc, ŝa să aruga. ⁴² Jăl u zăs: “Tata, dakă tu găndeŝc je kljiŝtarusta dă patnjă dă la minji! Jară nu fijă ame vojă mar ata fijă făkută!” ⁴³ Atunŝje andalu dăm nor u vinjit ŝa lu ămbălurit pă jăl. ⁴⁴ Kum are ăm mari mukur jăl ŝa maj tari să aruga. Ŝa znoju aluj su făkut ăm kapljicur, dă sănzi kura pă pămănt.*

⁴⁵ Atunŝje Isus su skulat dăm aruguminici ŝa u mers ăm napoj la apostoli aluj. Jăl lju aflat kum să kulka činji dă žalji. ⁴⁶ Aŝa jăl lju zăs: “Adăŝje

* **22,16** Pasha u podsjetilit pă izraelski narod kum Dimizov lju izbavalit dăm ropstvo dăm Egipat kănd u žrtvovalit birkă a jej u pus sănzi pă uŝa alu kasa alor. Pă sličan način, Isus u mănat pă birka alu Dimizov ŝa ku sănzilje alu Isus să oslobodulaskă pă narodu alor dăm grehurlje alor. Isus ăm napoj u vinji u vladali ka kralju, a atunŝje vjernici ur ave mari feŝtă, jej ur slavali kă Dimizov lju izbavali.

† **22,31** Đavao gănde să lji odvojuaskă dă la Isus ka kum seljak odvajaleŝci pŝenică dă la ljuskă. ‡ **22,36** Kănd učenici majnti ur krenulis să propovjedălaskă, Isus are tari popularan a ominji ur arătat gostoprimstvo lu heje kari propovjedale poruka alu Isus. Stvarurlje să promjenule aku a mulc ominj su suprotstavali lu Isus a učenici trăbă să să păzaskă să fijă spremni să să osigurulaskă ŝa să zaŝtitilaskă. **22,37** Iz 53,12 § **22,38** Aku ăj dăstul ku asta svat Asta ar puče să fijă: 1. jej ari dovoljno mačur, ku alčilje vorbi: “aku avenj dovoljno mačur” ili 2. Isus găndeŝci jej să ŝce să svitaskă dă aje kă ari mačevur: “Dăstul ăj asta svat dă mačevur”. Kănd Isus svite kă ar trbuji să kumpiri mačevur, jăl lji svite dă opasnost ku kari su afla. Jăl anume nu gănde să kumpiri jej mačevur ŝa să borulaskă.

* **22,44** Ăm orikic starogrčki rukopisur nu ari 43. i 44. redak.

vă kulkăc? Skulăcăvă șă arugăcăvă șă nu kădec
ăm kušnjă!”

Isus aj apukat

(Mt 26,47-56; Mk 14,43-50; Iv 18,3-11)

⁴⁷ Isus inka svite kănd ur vinjit mulc ominj. Jej ur vinjit dă pă jăl. Unu dăm jej are șă Juda unu dăm dvanaest (12) apostolur. Jăl u vinjit dă apropi la Isus șă lu surutat ăm ubraz. ⁴⁸ Ali Isus ju zăs aluj: “Juda, izdalešč pă minji, Fișjoru alu Omuluj, ku surutala?”

⁴⁹ Apostoli kănd u vâzut șje su dogodulit jej ur ântribat: “Domnu, să nji băčenj ku mačurlje?”

⁵⁰ Șă unu dăm jej u luvit ku maču pă sluga lu popa mari, șă ju tijet ureče.

⁵¹ Isus u zăs: “Dăstul, nu maj vă băceci!” Jăl u pus măna pă ureci șă lu iscjelilit.

⁵² Atunșje Isus u zăs lu mar popur șă lu straža dă Hram, șă lu bătărni kari ur vinjit afară protiv dă jăl: “Ac vinjit ku mačur șă ku palicur ka pă buntovnik? ⁵³ Nikad nac răđikat njiș žježijtu protiv dă minji kănd arem ku voj ăm totă ză ăm Hram. Ali aku aj vreme avostră șă să vladalaskă tama.”†

Petar tăgădești pă Isus

(Mt 26,67-75; Mk 14,66-72; Iv 18,15-18, 25-27)

⁵⁴ Atunșje jej lor apukat pă Isus, lor dus ăndărăt șă lor dus la kasa la maj mari popă. Petar sljedile pă dăparči. ⁵⁵ Fok ur făkut ăm sredina dă udvar, șă kum șăde lume akulo, Petar u vinjit ântri jej. ⁵⁶ Una tănără slușkinja lu vâzut kă șădi ăm lumina dă fok, u mucăt pă jăl tari șă u zăs dă pă aje: “Omusta are ku jăl isto.”

⁵⁷ Ali jăl u tăgădit șă u zăs: “Nu, ju nu mes. Ju nu ăl kunosk pă jăl!”

⁵⁸ Nu mult dă pă aje altu om lu vâzut șă u zăs: “Spunji! Tu ješč unu dăm jej!”

Ali Petar u ăntors vorba: “Ju nu mes!”

⁵⁹ Hundiva unu șas dă pă aje altu om uporno tvrdăle: “Sigurno, asta om are ku jăl, kă jăl aj Galilejac!”

⁶⁰ Ali Petar u zăs: “Ju nu șcuv dă șje svitešč!” Șă točno atunșje kănd inka svite, kukoșu u kukuruzăt. ⁶¹ Domnu su ăntors șă su ujtat pă Petar. Șă vorbilje lu Domnulur ur vinjit ăm napoj la Petar, kum u zăs jăl: “Majnti dă șje kukoșu u kukuruză astăs tu mi tăgădi pă minji ăm tri răndur.” ⁶² Șă Petar u mers afară șă plăngănt tari.

⁶³ Ominji kari ăl păze pă Isus ăș fășje șjuf dăm jăl șă ăl băce. ⁶⁴ Jej ur pus fljancă pă oč, ăl luve ăm ubraz șă să akăca dă jăl: “Ajde prorokulești! Spunji nji șjinji ču luvit ăm ubraz?” ⁶⁵ Șă jej alu Isus ur zăs maj mulci urăci vorbi.

Isus aj la maj mari sud

(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Iv 18,19-24)

⁶⁶ Dă răkori ăm alta ză, bătărni, una ku mar popur șă učitelji dă zakonu alu Mojsije, ur adus pă Isus ăm nenće dă sudu alor. ⁶⁷ Jej ur zăs: “Spunjinji dakă ješč tu Krist.”

Jăl u ăntors vorba: “Să vă spuj nu mac ănkredi, ⁶⁸ șă să vă ăntreb pă voj dă Krist, voj nu ac ăntorșji vorba. ⁶⁹ Aku maj menkulo ju, Fișjoru alu Omuluj, uj fi ăm pučeri pă desna parči dă măna lu Dimizov.”

⁷⁰ Șă jej toc ur zăs, “Atunșje tu ješč Fișjoru alu Dimizov?”

Șă jăl u ăntors vorba: “Da baș kum zășjec! Ju mes!”

⁷¹ Atunșje jej or zăs: “Șefălj dokazur maj mult nji trăbujă? Noj săngur anj auzăt dăm gura aluj!”

23

Isus la Pilat kari are upravitelj șă rimljanin

(Mt 27,11-14; Mk 15,1-5; Iv 18,28-37)

¹ Toc kari as re dio dă sud sor skulat șă lor adus pă Isus la Pilat. ² Șă jej sor apukat să adukă optužbur protiv dă jăl: “Noj anj aflat kum strikă pă lumi. Jăl u zabranalit să să plăcaskă porezu lu Caru dă Rim. Jăl tvrdălești kă jăl aj Krist Car.”

³ Pilat lu ântribat: “Ješč tu Car dă Židov?”

Isus u ăntors vorba: “Da kum aj zăs tu.”

⁴ Pilat u zăs atunșje lu mar popur șă lu gărmađă dă lumi, “Ju nam aflat njimika dă șje laș optužuli șă suduli.”

⁵ Ali jej șă maj tari navalale: “Jăl bunulești pă toc pă pământu anostru.* Su apukat să ănveci ăm Galileja șă u vinjit ăm Jeruzalem.”

Isus ăm nenće lu Car Herod

⁶ Kănd u auzăt Pilat kă să svitești dă Galileja, jăl u ântribat: “Aj omusta dăm loku Galileja?” ⁷ Kum are informiran Isus pripadale alu autoritetu lu Herod, Pilat lu mănat la Herod kari are ăm Jeruzalem atunșje.

⁸ Herod are fălos kă veđi pă Isus. Kă dă mult gănde să ăl vadă pă Jăl daje kă u auzăt mult dă jăl, șă Herod să nadale kă lu viđe să fakă čudur.

† 22,53 vladalaskă tamaAje aj vreme kănd Sotona lukră. 22,69 Ps 110,1 * 23,5 toc pă pământu anostru Ăm original skrija: “păm ăntragă Judeja”. Ali ajișje să odnosulești pă rimska provincija “Judeja”, pă cijela domovina alu Židov.

⁹ Herod svite mult, antriba mulci, ali nu ju fost antorsã njiš una vorba. ¹⁰ Mar popur šã ucitelji dã zakonu alu Mojsije asre isto akulo šã jej ur zãs tari mar optužbur protiv dã Isus. ¹¹ Atunšje Herod šã stražurlje aluj aš fãšje šodã dãm Isus šã ãl fãšje bulãnd. Jej lor ambrãkat pã jãl am haljinur dã Car šã lor mãnat la Pilat. ¹² Šã am aje zã Pilat šã Herod kari asre dužmanj aku asre urtaš.

Isus am napoj la Pilat

(Mt 27,15–26; Mk 15,6–15; Iv 18,39–19,16)

¹³ Atunšje Pilat u čimat una pã mar popur šã pã alci voður kari as re židovi šã pã gãrmadã dã lumi. ¹⁴ Jãl lju zãs: “Voj ac adus pã omusta kã bunule pã lumi ali ju vã uvjerãlesk kã kãnd ãl ispičem nam aflat njiš šefãlj krivicã am jãl. Jãl nu aj duvinã njiš dã una krivicã dã šje ac optužulit. ¹⁵ Njiš Herod nu aflat njimik am jãl, kapu lu mãnat am napoj la noj. Jãl no fãkut njimika sã zavredilaskã kaznã dã morči. ¹⁶ Ju uj da sã ãl bičalaskã benji benj šã luj slãbuzã.”

Da li Pilat u slãbuzã pã Isus ili pã Baraba?

¹⁷ † ¹⁸ Ali jej ur mužjit am grupur tari, “ãndãrãt ku omusta! Noj gãndenj sã ãl slãbož pã Baraba!” ¹⁹ (Baraba are am čemicã kã bunule pã lumi am Jeruzalem šã u amurãt.) ²⁰ Pilat daje gãnde sã slãbodã pã Isus šã aša lju svãtit alor am napoj, ²¹ Ali jej tot ur mužjit maj tari: “Punjecãl pã krušji! Punjecãl pã krušji!”

²² Atunšje po treci rãnd, jãl lju svãtit alor: “Adišje? Spunjecãm šje rov u fãkut omusta? Ju nu pot afla njimik rov sã zaslužulaskã morči. Aša luj dã sã ãl bičalaskã šã atunšje lãsa sã fugã.”

²³ Ali jej mužje šã maj tari, šã zahtjevale sã ãl pujã pã krušji. Šã napokon jej ur kãpãtat šje gãnde. ²⁴ Pilat u dat zapovjed sã sã fakã kazna šje ur zahtjevalit jej. ²⁵ Aša am tokmã ku zahtjevula, jãl u slãbuzãt dãm čemicã pã om šje u rãđikat bunã šã u amurãt ali jãl u antors pã Isus la jej sã ãl pujã pã krušji.

Pã Isus ãl punji pã krušji

(Mt 27,32–44; Mk 15,21–32; Iv 19,17–27)

† ^{23,17} Am bãtãrnji grčki rukopisur aj: ¹⁷ “Jej ave običaj pã festival kã are obavezalit pã unu dãm zatvoreniš sã slãbodã afarã.” Vejs Mt 27,15; Mk 15,6. † ^{23,29} Asta vremi u vinjit 70 aj dã pã Krist. Kãtãnjilje dã Rim u opkolulit šã uništilit Jeruzalem šã u murit pã mulc židovur. § ^{23,29} Am aje vremi kupiji am Jeruzalem ur trpãli tari urãt. Atunšje ominji ur gãndi kã aj maj benji dã ominj sã nu ajvi kupij. Nuj tugã maj mari kãnd vejs kum kupiji alor patalešci ili mori. ^{23,30} Hoš 10,8 * ^{23,31} Uskat ljemnu maj tari arđi dã kit verđi ljemnu. Arđala značalešci patalalã ili kaznã. Isus are pã krušji ka verđi ljemnu daje kã jãl nu zaslužulit sã ardã (sã trpãlaskã). Ominji kari u odbacalit pã Isus as re ka uskat ljemnu. Zaslužulit sã ardã (sã patalaskã) dã grehurlje alor. † ^{23,34} Šã Isus u zãs: “Tata Dimizovu amnjov, jartãlji kã jej nu šcijã šje fašji.” Am orikic grčki rukopisur nuj asta skris. ^{23,34} Ps 22,18 † ^{23,36} Ocãt are jeftinã buturã kari obični ominj bije. Vojnici fãšje šjuf dãm Isus šã aj dãde jeftinã buturã alu šjinjiva kari aj kralj. ^{23,36} Ps 69,21

²⁶ Šã kum lor dus andãrãt pã Isus, jej ur apukat pã om šje sã čima Šimun, dãm varušu Cirena, kari vinje akasã dãm sat. Jej ur pus krušje pã jãl sã dukã am loku lu Isus. ²⁷ Multã lumi ãl sljedile pã Isus šã mujer kari plãnzje šã žalale pã jãl. ²⁸ Isus su antors la jej šã lju zãs: “Mujerilje dãm Jeruzalem, nu plãnzjec pãntu minji, mar plãnzjec pãntu voj šã pãntu kupiji avoštiri. ²⁹ Kã anume u vinji vremi† kãnd ur zãšji lume, ‘Blagoslovulići as elje kari nikad no ar avut šã injimilje kari nikad nor purtat kupij šã cãcãlje kari nikad nor avut lapci am jelji!’§ ³⁰ Lume sor apuka atunšje sã zãkã lu planinur: ‘Kãđec žos pã noj!’ šã lu đalur: ‘Astupãcãnji!’ ³¹ Kã dakã fašji dastafelji stvarur lu ljemnjilje verž, šje nar puće sã peci uskat?”*

³² Akulo asre isto doj alci, amãndoj kriminalci kari trãbã sã fijã pus pã krušji sã mori ku Isus una. ³³ Kãnd ur vinjit pã loku šje sã čima osu dã kap, jej lor apukat šã lor pus pã krušji, una ku doj kriminalci, unu pã desna, unu pã ljeva parće aluj.

³⁴ Šã Isus u zãs: “Tata Dimizovu amnjov, jartãlji kã jej nu šcijã šje fašji.”† Šã vojnici ur skos kockã sã sã amperci dãm coljilje aluj antri jej.

³⁵ Lume stãce šã sã ujta; šã vladarur asre akulo šã ãl rãde: “Jãl u spasalit pã alci. Aku dakã aj Krist, akuljes dã la Dimizov, lasã sã sã spasalaskã sãngur!” ³⁶ Kãtãnjilje isto aš fãšje šjuf dãm jãl. Šã jej ur vinjit šã u ambijet aluj ucãt.† ³⁷ Jej ur zãs: “Dakã ješc tu Caru dã Židov, spasalešcići pã činji sãngur!” ³⁸ Sus la kap are skris: “Asta aj Caru dã Židov.”

Doj kriminalc una pã krušji ku Isus

³⁹ Unu dãm eje kriminalc kari as re puš pã krušji ku Isus ãl vredile šã jãl u zãs: “Dakã ješc tu Krist, atunšje spasalešcići, šã pã noj isto!”

⁴⁰ Altu kriminalac lu mužjit pã elši šã u zãs: “Nu ci frikã dã Dimizov? Tãrpãlešc ista kazna ka jãl. ⁴¹ Tu šã ju šcenj ista pravedno kaznalic. Noj anj kãpãtat kaznã dã lukrurlje relji, ali omusta no fãkut njimika.” ⁴² Atunšje ju zãs lu Isus:

“Isuse, ăngăndešciți tu dă minji kănd vi vinji ăm kraljevstva ata.”

⁴³ Isus ju zăs ăm ănturșjală dă vorba: “Anume, ju ăc zăk: astăs vi fi ku minji ăm Raj!”

Morče lu Isus

(Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Iv 19,28–30)

⁴⁴ Kănd are hundiva dămnjaza, are ăntunjerik ăntreg pământu păn ăm tri (3) șasur. ⁴⁵ Sorilje are ăntunjerik, șă ferinġa ăm Hram[§] su tijet pă pola. ⁴⁶ Atunșje Isus u plăns ăm graj tari șă zășje: “Tata ăm mănġilje atelji ju puj duhu amnjov.” Kănd u zăs Isus asta, jăl u murit.

⁴⁷ Kănd u văzut asta kapetanu șje u fost, jăl u slavalit pă Dimizov kum u zăs: “Omusta are sigurno pravedan!” ⁴⁸ Șă totă lume kari sor akuljes să vadă kum lor punji pă krușji, kănd ur văzut șje u fost, ur mers akasă șă ăș băce dă žalji ăepturlje. ⁴⁹ Ali toc kari ăl kunușce pă jăl una ku mujerilje kari ur vinjit ku Isus dăm Galileja stăce șă să ujta dă dăparci.

Josip punji ăm gropă pă Isus

(Mt 27,57–61; Mk 15,42–47; Iv 19,38–42)

⁵⁰ Are om șje să čima Josip. Jăl are član dă mari sud dă židov. Bun om șă pravedan ⁵¹ kari no dat pă prav la odlukurlje șje ur făkut ku Isus. Jăl are dăm Arimateja, unu varuș la Judeja șă are dăm unu kari așčipta să vijă kraljevstvo lu Dimizov. ⁵² Omusta u mers la Pilat șă lu ăntribat dakă poči kăpăta tela lu Isus. ⁵³ Josip u lot žos pă Isus dă pă krușji șă lu ănvălit ăm plahtă. Șă lu pus ăm gropă șje are sklesalită dăm petră ăm kari inka njime no fost ăngrupată. ⁵⁴ Zuva dă pripremă are șă zuva dă sămbăta vinje.

⁵⁵ Mujerilje kari ur vinjit ku Isus dăm Galileja isto ăl sljedile. Jelji ur văzut grupa, șă kum are tela aluj postavalită. ⁵⁶ Așa ur mers ăm napoj șă ur pripremit uloj șă parfemur să unġă tela alu Isus, ali pă zuva dă sămbăta jej să odmarale dă pă zapovjed alu Mojsije.

24

Isus nuj maj mult ăm gropă

(Mt 28,1–10; Mk 16,1–8; Iv 20,1–9)

¹ Elși zuva dă săptămănă, are duminjika, tari dă diminjaca mujerilje ur mers la gropă, șă adușje uloj ku miros șje ur pripremit. ² Jej ur aflat petră* kă u fost ăntorsă ăndărăt dă la gropă.

³ Kănd ur tunat jej nor aflat tela lu Domnu Isus.

⁴ Șă atunșje, kănd inka stăce akulo ăm șok, ujtăci! Doj ominj stăce lăngă jelji ăm colji șje svitlăze.

⁵ Mujerilje sur ănfrikușat tari, kapu sur poklonulit păn la pământ ku ubrazu șă ominji lġor zăs: “Adișje kutăc pă om ăm kust ăntră ominj morc?”

⁶ Jăl nuj ajișe. Jăl u uskrsnulit! ăngădecăvă șje vu zăs jăl kănd are inka ăm Galileja: ⁷ “Trăbă ju Fișjoru Omuluj să fjuv dat ăm mănġilje lu ominji rej șă să mă puji pă krușji daje să uskrsnulaskă pă treća (3) ză.”

⁸ Atunșje jej sor ăngăndit dă vorbilje aluj.

⁹ Kănd sor ăntors dă la gropă kutotu asta ur spus alu jedanaest (11) apostolur șă alu toc. ¹⁰ Jelji as re Marija dăm varușu Magdala, Ivana șă Marija, mumăsa lu Jakov, kari u adus hiru la apostolur.

¹¹ Ali puveșce alu mujeriljelje lju su văzut alu apostolur kă svite bulunzemi, dă așă nu lġur ănkruzut. ¹² Ali Petar su skulat șă u aljirgat la gropă. Akulo u stat să să ujci ăm nontru, șă u văzut numa plahtă. Atunșje u mers ăm napoj hundī are șă să ăntriba șje u fost aje.

Isus să arată la učenikur pă kalje ăm Emaus

¹³ ăm aje ista zuva doj (2) učenikur măržje ăm lok Emaus, jedanaest (11) kilometara dăm Jeruzalem. ¹⁴ Jej svite una ku alt șje u fost. ¹⁵ Atunșje kănd svite șă kănd să ăntriba dă kutotu aje, Isus săngur u vinjit șă umbla ku jej. ¹⁶ Ali alu oči alor are uskratalit să nu ăl kunoskă pă Isus.

¹⁷ Isus lju ăntribat pă jej: “Șă șje raspravljalec așă iskreno kănd umblăc?” Șă jej or stat trišč.

¹⁸ Unu dăm jej, unu kari să čima Kleofa, ju ăntors vorba: “Ješč tu jedini stranac ăm Jeruzalem kari nu šciġă șje u fost ajișe ăm zadnji par zălji?”

¹⁹ Isus u ăntribat: “Șje u fost?”

Jej ur ăntors vorba: “Dă kutotu șje su dogodulit ku Isus dăm Nazaret. Jăl are Prorok, om bălour ăm djelur, șă ăm vorbi ăm njenće lu Dimizov, șă la lumi. ²⁰ Mar popur șă anoștri poglavarur lor dat să sudulaskă pă Isus pă morči, șă jej lur pus pă krușji! ²¹ Noj nji nadalenj kă ăj jăl ala unu kari u otkupili Izrael. Șă astăs ăj treća (3) zuva dă atunșje. ²² Ali pă aje kutotu orikiči mujer dăm grupa anoștră nju iznenadalit benji benj. Dă răkori dă diminjacasta jelji ur mers la gropă. ²³ Jelji nu ur aflat tela aluj, mar ur vinjit ăm napoj să nji zăkă kă ur văzut vizijă dă ăndelġ dă kari ur

§ 23,45 ferinġa ăm Hram Asta ferinġă are 25 metara dă nalt șă odvajale svănt loku dă la Hram. * 24,2 petră Asta are mar, isklesan okruglă petră dovoljno mari să askundă ulaz dă mărmanči. Trăbuje maj mulc ominj să maknalaskă petră. 24,7 Lk 9,22

zäs kã Isus aj am kust. ²⁴ Orikic dãm grupa anostrã ur mers la gropã sã vadã sã ur aflat kum ur spus mujerilje ali nu lor vãzut pã jãl.”

²⁵ Šã Isus lju zãs: “O voj ominj bulãnž sã am sufljičilje avoštři nu šcec spremni sã ankriđec šje ur zãs proroci! ²⁶ Nar trãbuji Krist sã patalaskã dã toçi stvarurlješće sã atunšje Dimizov sã al proslavalaskã?”† ²⁷ Jãl u spus maj menkulo šje are zãs dã jãl, am toçi svãnti kenvijur; su apukat ku Mojsije šã pãm toc Proroci.

²⁸ Kãnd ur vinjit dapropi am lok hunđi mãržje, Isus su arãtat am namjerã sã mergã maj menkulo. ²⁹ Ali jej lor nagovorulit sã rãmãji. “Rãmãnji ku noj; mar aj kasno. Zuva aj mar gata.” Atunšje jãl u mers am nontru sã rãmãji ku jej. ³⁰ Atunšje kãnd are ku jej la masã, Isus u lot pitã, u blagoslovulitu šã u rupt am dovã sã lju dat alor. ³¹ Aku oçi alor puće sã vadã, sã jej lor kunuskut, sã dã pã aje Isus u neštãlit.

³² Šã jej ur zãs una la alt: “Nu nji arđe sufljičilje anoštři kãnd svite jãl ku noj pã kalji, sã kãnd nji objasnale jãl svãntã kenvijã?” ³³ Atunšje jej sor skulat sã ur mers am napoj am Jeruzalem. Akulo ur aflat pã jedanaest (11) apostolur una pã kupã, sã pã orikic alci ku jej. ³⁴ Ešće ljor spus: “Domnu anume u uskrsnulit, sã su arãtat la Šimun.” ³⁵ Doj (2) učenikur ur spus šje ur pãcãt pã kalji, sã kum lor kunuskut kãnd u rupt pita.

*Isus sã aratã la učenikur
(Iv 20,19–23)*

³⁶ Čak sã kãnd svite dã aje šje ur pãcãt, Isus stãće akulo antrã jej sã jãl lju zãs: “Putuljalã fijã ku voj!” ³⁷ Jej as re zubunjic sã anfrikušac kã jej gãnde kã veđi duh. ³⁸ Ali Isus u zãs: “Adišje vi frikã? Šã adãšje vinji sumnjur am sufljičilje

avoštři? ³⁹ Ujtãcãvã la pišjorilje amelji šã la mãnjlilje amelji! Ujtãcãvã ju mes! Punjec mãnjlilje šã uvjerilecãvã, kã duh nari karnji šã osã kum viđec kum ju am.” ⁴⁰ Kãnd u zãs asta jãl lju arãtat mãnjlilje šã pišjorilje.

⁴¹ Ali dã fãlušuja mari, jej inka nu ankriđe, šã sã čudule. Jãl lju zãs: “Avec ajiše šjeva dã mãnkat?”

⁴² Jej jur dat aluj dãrab dã pešći fript. ⁴³ Isus u lot šã u mãnkat am nenće alor.‡

⁴⁴ Isus lju zãs: “Asta aj aje šje ju vã svitem avovã kãnd arem inka ku voj: kutotu stvarurlje kari dã minji as re skrišã am zakonu lu Mojsije, sã am kenvijurlje dã prorokur šã am Psalmur trãbuje sã sã ispunulaskã.” ⁴⁵ Atunšje jãl lju dãsvãkut gãndurlje alor sã potã sã prišjepi svãntã kenvija. ⁴⁶ Jej u zãs: “Asta aj skris am svãntã kenvijã: kã Krist trãbã sã patalaskã šã sã uskrsnulaskã dãm morc pã treća (3) zã. ⁴⁷ Isto aša ankãjalã šã jirtala dã grehur ar trãbuji sã fijã propovjedalići am numilje aluj alu toçi nacijurlje aša Dimizov lju jirta grehurlje alor, šã sã sã apušji elši ku propovjed am Jeruzalem. ⁴⁸ Voj šcec svedoci dã stvarurlješće.

⁴⁹ Šã ju uj mãnã žos pã voj Duh svãnt šje Tata amnjov u igirit. Ali rãmãnjec ajiše am varuš pãn šje nu vic fi ambrãkac ku pučeri dã sus!”§

*Isus sã antoršji am nor
(Mk 16,19–20; Dj 1,9–11)*

⁵⁰ Isus lju dus dã apropi am lok Betanija. Jãl u rãđikat mãnjlilje am sus šã lju blagoslovulit pã jej. ⁵¹ Šã kãnd lji blagoslovule pã jej, jãl u fost rãđikat šã dus sus am nor. ⁵² Jej sã klanjale la jãl, šã ku fulušuje mari sur antors am Jeruzalem, ⁵³ šã am Hram cijelo vreme al blagoslovule pã Dimizov.

† 24,26 Asta svitešći dã vremi kãnd Isus u kãpãta čast šã slava kãnd jãl u fi car. ‡ 24,43 Asta u fãkut sã lji areçi kã nuj duh, kã duhovur nu mãnãnkã. § 24,49 ambrãkac ku pučeri dã sus Sila alu Dimizov u astupa isto ka kum coljlilje astupã pã osobã, ku aje u kãpãta sila dã Svãnt duhu sã svjedočulaskã lu alci dã Isus.